9
2-B
49

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
9
2 I
20

9-2.B.49

Digitized by Google

Digitized by Google

IOANNIS MEVRSI

FORTVNA ATTICA.

SIVE,

De ATHENARVM origine, incremento, magnitudine, potentia, gloria, vario ſtatu, decremento, & occaſu,

LIBER SINGVLARIS.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

LVGDVNI BATAVORVM,
Apud GODEFRIDVM BASSON,
Anno cIↃ IↃ CXXII.

BIBL. DOM. PROF. ROM. IHS

Digitized by Google

Digitized by Google

Illuſtriſsimo, & Celſiſsimo,
Principi,

FRIDERICO,

D. G. HÆREDI NORVEGIÆ,
Duci Sleſuigæ, Holſatiæ, Stormariæ, Dithmarſiæ; Comiti in Oldenburg, & Delmenhorſt, &c.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Illuſtriſſime, & Celſiſſime, Princeps;

HÆc quorundam eſt ſententia, neque ea heri, hodieve, nata; infra dignitatem veſtram Literas eſſe; nec decorum, vti eas aut ſciatis, aut diſcatis. Sed profecto, iſtos homines qui cum ratione inſanire dixerit, nihil à vero aberrauerit. Aliter Alphonſus ſenſit, rex Arragonum; qui, cum quidam indignas Principe Literas diceret, bouis ſe, non hominis, vocem audire dixit. Et de rege Romanorum quodam narrat Ioannes Saresberienſis, monuiſſe Galliæ regem, vt inprimis liberos ſuos

Digitized by Google

diſciplinis liberalibus erudiri accuraret; quippe regem illiteratum, aſinum coronatum eſſe. Non hic verba multa perdam; ſed, vt Neoptolemus ille Ennianus, paucis agam: vtque omittam rationes, quas non capiunt; certe exemplis Regum, Cæſarumque, victi, manus dabunt. Quis Macedonem Philippum, nato ſibi Alexandro, ſcripſiſſe Ariſtoteli neſcit; non tam filio ſe gaudere, quam quod præceptore ipſo vſurus eſſet? Apud Romanos Iulio Cæſare nihil majus; tamen hic fortunæ ſuæ magnitudinem cum doctrina eſt partitus. Auguſti imperium longe clarius ſtudium in doctos fecit. Hadrianus bibliothecam, & gymnaſium, Athenis dedit. Antoninus non Philoſophi cognomentum ſe indignum exiſtimauit; & Athenis Profeſſores, annuamque his mercedem, eſt largitus. Carolus Magnus, & Franciſcus, rebus geſtis longe maximi, majores tamen ſuo in ſtudia affectu habentur. Carolus Quinctus, poſtquam in ætate prima Hadriani præceptoris negligentiorem ſeſe præbuiſſet, mox, Imperio potitus, culpam ſuam intellexit, publiceque profiteri non erubuit. Atque vt alios nunc præteream, numero multos, advocabo Illuſtriſsimam

mam

mam Celſitudinis Tuæ domum. In hac eſt auus tuus Adolphus, Princeps bello & pace clariſſimus; qui Dithmarſos, gentem longe ferociſſimam, & inuictam ad id tempus, cum fratre Ioanne, & Friderico II Daniæ rege, in ordinem coëgit. Ille ipſe, vti verus Martis pullus, bellicaque laude ſummus, ſic Muſarum antiſtes maximus habebatur. Eundem animum liberi eius accepere; in quibus Fridericus erat, Sleſuicenſis Epiſcopus, inter alias virtutes eruditione præſtans. Philippus, patris ſui æmulus, plane in exemplum factus. Quid Ioannem Adolphum dicam, Celſitudinis Tuæ patrem? Ille, vt & ipſe doctus, ſic doctorum adeo amans; vt Mæcenas ſui æui cenſeretur. Inter doctos, quos complexus, Ioannes à Wouvver memorandus, vir inſignis; quem, amore literarum, dignitatibus ſummis auxit. Bibliothecam inſignem inſtituit, in regia vere arce Gottorpia, libris optimis, Græcis pariter ac Latinis, nummis veteribus, cæteriſque Antiquitatis inſtrumentis, exornatam: è qua Procli *De Platonis Philoſophia* monumenta nobis prompſit. Nec contentus ipſum exemplar liberaliter protuliſſe, vt affectum illum in doctos

Digitized by Google

manifeſtiorem faceret, ſua impenſa in Latinam linguam verti, & excudi, accurauit. Qua re ſane orbem totum literatum ita arcte ſibi obſtrinxit, vt non magis quiſquam poſſit; beneficiumque ſummum mox profeſſæ ipſæ Muſæ, poſt receptam cœlo animam, nomen eius, in Æternitatis templo conſecratum, immortale effecere. Non hic poſſum, quin ad ſequiorem quoque ſexum tranſeam; & Chriſtinam, Celſ. Tuæ amitam, per occaſionem prædicem: quæ cum fœminas ſui ordinis multis modis antecelleret, dignum certe tot virtutibus matrimonium conſecuta eſt. Itaque nupta Carolo IX, Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi, filium huic Guſtauum peperit; quem qui ſeculi noſtri Auguſtum, ſicut ipſum nominis anagramma habet, appellauerit, nihil ille præter veritatem dixerit: ego certe, qui reipſa ſum expertus, ſummam eius ergo doctos benevolentiam prædicare nunquam deſinam. Neque ille alia matre naſci debuit, neque parere filium illa alium potuit. His maioribus Tu prognatus, Friderice, ita excellis, vt virtutes Principum omnium, quos familia iſta tua illuſtriſſima hactenus habuit, blandior

dior

dior Natura quædam in Te vnum deriuaſſe videatur. Summa ipſe eruditione præditus, amas doctos, æſtimaſque; nec prolixo in hos affectu vlli cedis: atque vt nuper Celſ. Tuæ parens, Ioannes Adolphus, Proclum nobis eſt largitus, ita à Te Nicolaum Methonenſem exſpectamus. In quo ſtudio laudatiſſimo miniſtrum habes, vt in alijs rebus omnibus, fideliſſimum, virum inſignem, & magnificum, Martinum Chemnitium, Celſ. Tuæ Cancellarium, Te Principe, & iſto munere, ſane digniſſimum. Nil hic, Illuſtriſſime & Celſiſſime Princeps, de virtutibus tuis cæteris delibabo; quas, præconio inferiore ne quid deteram, tacitus venerari malo. Illud dicam, vehementer me nonnunquam admiratum, cum ingentes laudes tuas memoraret Vir Nobiliſſimus, & Ampliſſimus, Ianus Rutgerſius, cui Te coram noſse contigit, cum is nuper, à Sereniſſimo Sueciæ Rege ad Celſ. Tuam legatus, ſplendidiſſimo apparatu, & immenſa comitate, abs Te exceptus, aliquandiu tecum ageret. Et ille quidem, vt eſt alias facundus, nunquam tamen magis videtur, quam cum de virtutibus tuis verba facit. Macte vero iſto in eruditos ani-

mo,

Digitized by Google

IOANNIS MEVRSI

DE

FORTVNA ATHENARVM

Liber Singularis.

CAP. I.

Antiquitas Vrbis. Athenienſes ſe αὐτόχθονας eſſe volebant. Fruges ibi loci inuentæ; item leges: quas & Lacedæmonij inde, & Romani, petierunt. Matrimonium etiam illic inſtitutum, à rege Cecrope; qui & Διφυὴς inde dictus. Cicadæ geſtari ſolitæ. Sopatri locus emendatus. Quando tandem is mos deſitus.

CVm Athenas illuſtraſſem, viſum etiam *De Fortunâ eius Vrbis* ſingillatim quædam dicere. Quando autem, qui nobilitatem jactant, quæ Fortunæ primum bonum, annos putant, & ab ijs æſtimari illam cupiunt; ita mihi, cùm hæc vrbs ſit toto orbe nobiliſſima, primo loco de antiquitate eius ſermo erit, quæ profectò longè maxima. Teſtis locuples Iſocrates, in Panegyrico. ὁμολογεῖται μὲν γὰρ τὴν πόλιν ἡμῶν ἀρχαιοτάτην εἶναι. Quin αὐτόχθονας Athenienſes ſe dicebant. Plato de ijs, in Menexeno. τῆς δ'

Digitized by Google

εὐγενείας πρῶτον ὑπῆρξε τοῖσδε ἡ τῶν προγόνων γένεσις, οὐκ ἐπήλυς οὖσα, οὐδὲ τοὺς ἐκγόνους τούσδε ἀποφηναμένη μετοικοῦντας. ἐν τῇ χώρᾳ, ἄλλοθεν σφῶν ἡκόντων, ἀλλ' αὐτόχθονας. Demoſthenes, in Orat. Fun. Ἡ γὰρ εὐγένεια τῶνδε τῶν ἀνδρῶν ἐκ πλείστου χρόνου παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀνωμολόγηται. οὐ γὰρ μόνον εἰς πατέρ' αὐτοῖς καὶ τῶν ἄνω προγόνων κατ' ἄνδρα ἀνενεγκεῖν ἑκάστῳ τὴν φύσιν ἐστίν. ἀλλ' εἰς ὅλην κοινῇ τὴν ὑπάρχουσαν πατρίδα, ἧς αὐτόχθονες ὁμολογοῦνται εἶναι. μόνοι γὰρ πάντων ἀνθρώπων ἐξ ἧσπερ ἔφυσαν, ταύτην ᾤκησαν, καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν παρέδωκαν. Euripides, Ione.

——ἐλθὼν λαὸν εἰς αὐτόχθονα.
Κλεινῶν Ἀθηνῶν.——

Et poſtea iterum.

Ἀκούω, εἶναί φασι τὰς αὐτόχθονας
Κλεινὰς Ἀθήνας, οὐκ ἐπείσακτον γένος.

Ita Γηγενεῖς dicuntur à Phalaride, in Epiſtola quadam ad ipſos. Ἐγὼ μὲν, ὦ σοφώτατοι γηγενεῖς Ἀθηναῖοι, καὶ ἐν τούτῳ τὰ ὑμέτερα ἔθη ἐμιμησάμην. Et *Terrigenæ* ab Auſonio, in Catalogo Vrbium.

Nunc & terrigenis patribus memoremus Athenas.

Immò cum ſole natos eſſe dicebantur. Menander Rhetor, lib. I. cap. XV. Τρίτον ἔφαμεν τὸ γένος εἶναι τὸ χρόνον τρισὶν ὅροις, ἢ τὸ παλαιοτάτων· ὅταν ἢ πρὸ ἄστρων φάσκοιμεν, ἢ πρὸ κατακλυσμοῦ, ἢ μετὰ κατακλυσμὸν, ᾠκίσθαι ἢ πόλιν, ἢ χώραν. καὶ ὥσπερ Ἀθηναῖοι, μεθ' ἡλίου γενέσθαι φασίν· Ἀρκάδες δὲ, πρὸ σελήνης. Sane antiquitatem ſuam iactitaſſe Athenienſes, etiam Libanius teſtis, Declam. XIX. Ἡ Ἀθηναίων πόλις ταῦτα εἴργασται, ἀεὶ σεμνυνομένη πρεσβείᾳ γένους. Et, vt Latinos aduocemus, Cicero, pro L. Flacco. *Adſunt Athenienſes, vnde doctrina, humanitas, religio, fruges, iura, leges ortæ, atq; in omnes terras diſtributæ putantur: de quorum vrbis poſitione, propter pulcritudinem, etiam inter deos certamen fuiſſe proditum eſt.*

quæ

Digitized by Google

quæ vetuſtate ea eſt, vt ipſa ex ſeſe ciues ſuos genuiſſe dicatur. Iuſtinus, vbi de Athenienſibus agit, lib. II. *Præterquam incremento, etiam origine gloriantur; quippe non advena, neque paſſim collecta populi colluuies originem vrbi dedit, ſed eodem innati ſolo, quod incolunt; & quæ illis ſedes, eadem origo eſt.* Hilduinus, in Vitâ Dionyſij Areopagitæ, vbi de Athenis agit, lib. II. *Vrbs inclyta, & antiqua; ſola, præter externum incrementum, glarioſa: cuius ciuibus non dedit initium collecta natiuitas; ſed quæ illis ſedes, eadem eſt & origo.* Antiquitatem tribuit quoque Æmylius Probus, in Vita Attici. *Hoc ſpecimen prudentiæ; quod, cùm in eam ciuitatem (*Athenas intelligit*) ſe contuliſſet, quæ antiquitate, humanitate, doctrinâ præſtaret omnes, ei vnus ante alios fuerit cariſſimus.* Et *Vrbs vetuſta* dicitur Tacito, Annal. II. *Hinc ventum Athenas; fæderique ſociæ, & vetuſtæ, vrbis dedit, vt vno lictore vteretur.* Quidam tamen colonos Saitarum Athenienſes dictitabant. Diodorus Siculus, lib. I. Καὶ τοὺς Ἀθηναίους δέ φασιν ἀποίκους εἶναι Σαϊτῶν τῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ πειρῶνται τῆς οἰκειότητος ταύτης φέρειν ἀποδείξεις. παρὰ μόνοις γὰρ τῶν Ἑλλήνων τὴν πόλιν ἄστυ καλεῖσθαι, μετενηνεγμένης τῆς προσηγορίας ἀπὸ τοῦ παρ' αὐτοῖς ἄστεος. Vide quæ illic plura ſequuntur. Platoni, in Timæo, Saitæ φιλαθήναιοι, καί τινα τρόπον οἰκεῖοι τῶνδε, dicuntur. Ecce verba. Ἔστι τις κατ' Αἴγυπτον, ἦ δ' ὅς, ἐν τῷ Δέλτα, περὶ ὃ κατὰ κορυφὴν σχίζεται τὸ τοῦ Νείλου ῥεῦμα, Σαϊτικὸς ἐπικαλούμενος νομός· τούτου δὲ τοῦ νομοῦ μεγίστη πόλις Σάϊς· ὅθεν δὴ καὶ Ἄμασις ἦν ὁ βασιλεύς. οἷ τῆς πόλεως θεὸς ἀρχηγός ἐστιν, Αἰγυπτιστὶ μὲν τοὔνομα Νηΐθ, Ἑλληνιστὶ δὲ, ὡς ὁ ἐκείνων λόγος, Ἀθηνᾶ. μάλα δὲ φιλαθήναιοι, καί τινα τρόπον οἰκεῖοι τῶνδε εἶναί φασιν. Ad quem locum ita Proclus, Comment. I. Τοὺς δὲ Ἀθηναίους Καλλισθένης μὲν, καὶ Φανόδημος, πατέρας τῶν Σαϊτῶν ἱστοροῦσι γενέσθαι.

Digitized by Google

Θεόπομπος δὲ ἀνάπαλιν, ἐποίκους αὐτῶν εἶναί φησιν. Ἀττικὸς δὲ ὁ Πλατωνικὸς, διὰ βασκανίαν φησὶ μεταποιῆσαι τὴν ἱστορίαν τὸν Θεόπομπον· ἐπ' αὐτοὺς γὰρ ἀφικέσθαι τινας ἐκ τῆς Σάεως, ἀνανεουμένους τὴν πρὸς Ἀθηναίους συγγένειαν. ὁ δὲ Πλάτων, τοσοῦτον μόνον εἶπε περὶ αὐτῶν, ὅτι φιλαθηναῖοί τε οἱ Σαῖται, καί τινα τρόπον οἰκεῖοι. Atque antiquitatis ſuæ argumentum oſtentabant Athenienſes repertas fruges. Res eſt nota. Cicero, in citatis verbis. *Adſunt Athenienſes, vnde doctrina, humanitas, religio, fruges, iura, leges ortæ.* Demetrius Phalereus, apud Rutilium Lupum, De Fig. Sent. lib. II. *Nobis primùm dij immortales fruges dederunt; nos, quod ſoli accepimus, per omnes terras diſtribuimus.* Inſignis maximè eſt Iſocratis locus, in Panegyrico. Πρῶτον μὲν οὖν, οὗ πρῶτον ἡ φύσις ἡμῶν ἐδεήθη, διὰ τῆς πόλεως ἡμετέρας ἐπορίσθη. καὶ γὰρ εἰ μυθώδης ὁ λόγος γέγονεν, ὅμως αὐτὸν καὶ νῦν ῥηθῆναι προσήκει. Δήμητρος γὰρ ἀφικομένης εἰς τὴν χώραν ἡμῶν, ὅτ' ἐπλανήθη, τῆς Κόρης ἁρπασθείσης, καὶ πρὸς τοὺς προγόνους τοὺς ἡμετέρους εὐμενῶς διατεθείσης ἐκ τῶν εὐεργεσιῶν, ἃς οὐχ οἷόν τε ἄλλοις ἢ τοῖς μεμυημένοις ἀκούειν, καὶ δούσης δωρεὰς διττὰς, αἵπερ μέγισται τυγχάνουσιν οὖσαι, τούς τε καρποὺς, οἳ τοῦ μὴ θηριωδῶς ζῆν αἴτιοι γεγόνασι, & quæ ſequuntur. Iuo, in Chronico. *Athenienſes vini, & olei, vſum primi finitimis tradidiſſe feruntur.* Item leges ſibi etiam vindicabant. Cicero, loco citato. *Leges ortæ (apud Athenienſes) atque in omnes terras diſtributæ putantur.* Et obſerua, in omnes terras diſtribuerunt; ac ab illis Lacedæmonij acceperunr. Iſocrates, in Panathenaico; vbi de Lacedæmonijs agit. Ἐγὼ δὲ ὁμολογῶ μὲν ἐρεῖν πολλὰ τῶν καθεστώτων ἐκεῖ, οὐχ ὡς Λυκοῦργος τούτων εὑρετὴς, ἢ διανοηθέντος, ἀλλ' ὡς μιμησαμένου τὴν διοίκησιν ὡς δυνατὸν ἄριστα τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων, καὶ τήν τε δημοκρατίαν καταστήσαντος παρ' αὐτοῖς, τὴν ἀριστοκρατίᾳ

μεμιγ-

μεμιγμένην, ἥπερ ἦν παρ' ἡμῖν· καὶ τὰς ἀρχὰς οὐ κληρωτὰς, ἀλλ' αἱρετὰς ποιήσαντος. Et Romanos item ab illis accepiſſe, nemo ignorat. Narrat Dionyſius Halicarnaſſeus, lib. x. Livius, lib. III; alijque. Et innuit Silius, lib. XIII.

Exin deſignat vates, qui iura ſub armis
Poſcenti dederint populo, primique petitas
Miſcuerint Italis Piræo litore leges.

Hilduinus, in encomio Vrbis huius, loco paullo ante citato. *Prima cunctarum vrbium leges tradidit, & alijs iura tradidit.* Atque inde explicari iſta Hegeſippi poſſunt, De Excidio Hieroſolymorum, lib. II. *Illa Athenæ, quæ leges alijs dabant, nunc alienis legibus famulantur.* Et matrimonium ibi primum inſtitutum, à rege Cecrope; vnde Διφυὴς ille dictus. Athenæus, lib. XIII. Ἐν δὲ Ἀθήναις πρῶτος Κέκροψ μίαν ἑνὶ ἔζευξεν, ἀνέδην τὸ πρότερον οὐσῶν τῶν συνόδων, καὶ κοινογαμιῶν ὄντων. διὸ καὶ ἔδοξέ τισι διφυὴς νομισθῆναι, οὐκ εἰδότων τῶν πρότερον διὰ τὸ πλῆθος τὸν πατέρα. Syrianus, in Hermogenem. Κέκροψ πρῶτον συνήγαγεν ἄνδρα καὶ γυναῖκα· ὃς καὶ ἀπὸ τούτου Διφυὴς ἐκλήθη. Iuſtinus, lib. II. *Ante Deucalionis tempora regem habuere (Athenæ) Cecropem; quem, vt omnis antiquitas fabuloſa eſt, biformem tradidere, quia primus marem fæminæ matrimonio iunxit.* Quin in capite aureas cicadas etiam, antiquitatis monumentum, Athenienſes geſtitabant. Scholiaſtes Thucydidis, lib. I. Ἐφόρουν δὲ χρυσοῦς τέττιγας οἱ Ἀθηναῖοι. Clemens Alexandrinus, Pædag. lib. II. Ἀθηναίων δὲ ἔμπαλιν οἱ ἄρχοντες, οἱ τὸ ἀστικὸν πολίτευμα ἐζηλωκότες, ἐκλαθόμενοι τῆς ἀνδρονίτιδος, ἐχρυσοφόρουν· ποδήρεις χιτῶνας ἐνδυόμενοι, καὶ ποδήρεις ἠμπίσχοντο· καὶ κρώβυλον, ὁ ἐμπλοκῆς ἐστιν εἶδος, ἀνεδοῦντο χρυσῶν ἐνέρσει τεττίγων κοσμούμενοι· τὸ γηγενὲς, ὡς ἀληθὲς, ἀπειροκαλίᾳ κιναιδίας ἐνδεικνύμενοι. Gregorius Nazianzenus, in Carm.

Κεκροπίδαι τέττιγα πλόκων ὑπὲρ ἱέα γαίης
Γηγενέες· καὶ εἶδος ἔχει πατρώϊον εὐχος.

Philoſtratus, in Inſulis; Iconum lib. II. Καὶ ὁ δράκων δὲ, ὁ τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ ἔτι καὶ νῦν ἐν ἀκροπόλει οἰκῶν, δοκεῖ μοι τὸν Ἀθηναίων ἀσπάζεσθαι δῆμον ἐπὶ τῷ χρυσῷ, ὃν ἐκεῖνοι τέττιγας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐποιοῦντο. Virgilius, in Ciri.

Ergo omnis cano reſidebat cura capillo,
Aurea ſolenni comptum quem fibula ritu
Cecropiæ tereti nectebat dente cicadæ.

Sopater, in Hermogenem. Ἔθος ἦν, νόμιμον ἔγγραφον, ἐκ συλλογῆς παραστάμενον τῶν πραγμάτων, ὡς τὸ τεττιγοφορεῖν Ἀθηναίοις. Ita enim ibi ſcribendum. Perperam editur; ὡς τὸ τεττιγοφορεῖν Ἀθη ναίοις. Et reſpexit Tertullianus, De Vel. Virg. cap. x. *Debebunt etiam ipſi aliqua ſibi inſignia defendere, aut pennas Garamantum, aut crobylos Barbarorum, aut cicadas Athenienſium, aut cirros Germanorum, aut ſtigmata Britonum.* Videndus quoque Ælianus, Var. Hiſt. lib. IV. cap. XXII; item. Scholiaſtes Comici ad Nubes, & Equites. Ac retinuere morem ferè ad Thucydidis tempora; qui paullò ante deſijſſe tradit nobis, lib. I. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς (τοῖς Ἀθηναίοις) τῶν εὐδαιμόνων, διὰ τὸ ἁβροδίαιτον, οὐ πολὺς χρόνος ἐπειδὴ χιτῶνάς τε λινοῦς ἐπαύσαντο φοροῦντες, καὶ χρυσῶν τεττίγων ἐνέρσει κρωβύλον ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν.

Digitized by Google

CAP. II.

De earum conditoribus. Iſidorus emendatus. Cecropia *primum, inde* Athenæ *nominatæ. Mineruæ, & Neptuni, contentio; eaque quando facta. Boëdromionis dies ſecundus menſe exemptus.*

QVando de antiquitate à me actum, conſectarium, vt exponam, qui obtigerint conditores. De his autem antiquorum variæ certè ſunt ſententiæ. Strabo, vbi de ijs agit, lib. IX. Πολὺ δ᾽ ἂν πλείων εἴη λόγος, εἰ τοὺς ἀρχηγήτας τοῦ κτίσματος ἐξετάζοι τις, ἀρξάμενος ἀπὸ Κέκροπος· οὐδὲ γὰρ ὁμοίως λέγουσιν ἅπαντες. Sunt qui Cecropem regem dicant. Iſidorus, in Chronico. *Cecrops Athenas condidit; &, ex nomine Mineruæ, Atticos Athenienſes vocauit.* Et Orig. lib. XV. cap. I. *Athenas in Hellade Cecrops condidit; &, ex ſuo nomine, Cecropiam appellauit. Amphictyon,* (ita ſcribo, pro Amphion,) *qui in Græciâ tertius poſt Cecropem regnauit, Mineruæ ſacrauit, & nomen ciuitati Athenas dedit.* Et ecce, CECROPIA primum à Cecrope; inde ATHENÆ nuncupatæ, ab Amphictyone. De Cecropia, etiam Plinius, lib. VII. cap. LVI. *Oppidum (Athenas) Cecrops à ſe appellauit Cecropiam.* Et Etymologici Auctor, in Ἐπακρία χώρα. Ἀθηναίους, πάλαι κωμηδὸν οἰκοῦντας, πρῶτος Κέκροψ συναγαγὼν, κατῴκισεν εἰς πόλεις δυοκαίδεκα· καὶ τὴν τῶν πολιτῶν ἐπωνυμίαν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ Κεκροπίδαν προσηγόρευσε. Euripides Supplicibus.

Ἀυτὸν

Α᾽υτὶν τ᾽ ἄνακτα, παῖδα κλεινὸν Αἰγέως·
Καὶ τὰς συνῳκισμένας, δεξιὸν τεταγμένους
Κέρας, παλαιᾶς Κεκροπίας οἰκήτορας.

Moxque, aucta in maius Vrbe, nomen iſtud arci manſit; qua de re in libro *De Arce* à me dictum, cap. IV. Apollodorus totam Atticam ita dictam nobis tradit, lib. III. Κέκροψ αὐτόχθων, συμφυὲς ἔχων σῶμα ἀνδρὸς καὶ δράκοντος, τῆς Α᾽ττικῆς ἐβασίλευσε πρῶτος· καὶ τὴν γῆν, πρότερον λεγομένην Α᾽κτὴν, ἀφ᾽ ἑαυτοῦ Κεκροπίαν ὠνόμασεν. Alij Vrbem non Cecropiam dictam à Cecrope, ſed Athenas, ſunt auctores. Cedrenus. Ὁ Κέκροψ διφυὴς ὠνομάσθη, ἢ διὰ μῆκος σώματος, ἢ ὅτι, Αἰγύπτιος ὢν, δύο γλώσσας ἠπίστατο. οὗτος, μετὰ τὸν κατακλυσμὸν τῆς Α᾽ττικῆς, Α᾽θηνῶν ἐβασίλευσε χρόνους πεντήκοντα· ὃς ἀπὸ τῆς Α᾽θηνᾶς τὴν πόλιν Α᾽θήνας ὠνόμασε. Plutarchus Theſeum Athenis nomen dediſſe auctæ in majus à ſe vrbi auctor eſt, in ejus Vita. Τὸ ἄστυ, τήν τε πόλιν, Α᾽θήνας προσηγόρευσε. De Athenis ab Amphictyone nuncupatis, èſt Iuſtini qooque locus, lib. II. *Poſt hunc Cranaum Amphictyon regnanit; qui primus Mineruæ vrbem ſacrauit, & nomen ciuitati Athenas dedit.* A Mineruæ nomine, quæ Α᾽θηνᾶ Græcis, dictas Athenas, res eſt certa; eſtque Sophoclis in hanc rem locus, in Oed. Col.

Ἴτ᾽ ὦ μεγίστης Παλλάδος καλούμεναι,
Πασῶν Α᾽θῆναι τιμιωτάτη πόλις.

Hyginus Mineruam condidiſſe, & à ſe Athenas appellaſſe dicit, Fab. CLXIV. *Minerua ex ſuo nomine oppidum Athenas condidit.* Iterum, Fab. CCLXXV. *Minerua in Atthide Athenas condidit, quas ex ſuo nomine appellauit.* Conditam ab ea Vrbem, etiam ait Iulius Firmicus, De Err. Prof. Relig. *Vna (Minerua) eſt, Vulcani filia, quæ Athenas condidit.*

Hinc

Digitized by Google

Et Prudentius Contra Symmachum, lib. II.

———*antè,*
Quàm Priami genitor conductis mœnia fabris
Exſtrueret, quàm virgo ſuas fundaret Athenas
Pallas.———

Hinc θεοδμήτους Ἀθήνας dixit Euripides, in Hippolyto.

Καὶ μήτ᾽ Ἀθήνας τὰς θεοδμήτους μόλῃς.

Vbi Scholiaſtes Vetus. Καὶ μήτε εἰς τὴν πόλιν ταύτην εἰσέλθῃς, τὴν ὑπὸ Ἀθηνᾶς ᾠκοδομημένην. Et Παλλάδος πόλιν Æſchylus, Perſis.

Θεοὶ πόλιν σώζουσι Παλλάδος θεᾶς.

Item Eumenidibus.

———μολὼν δὲ Παλλάδος ποτὶ πτόλιν.

Quintus Calaber appellat Mineruæ ſacrum campum, lib. VIII.

———οὐδὲ μὲν ἐσθλὴ
Παλλὰς ἐν πεδίῳ Τρώων μένεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ
ἵξεν Ἀθηναίων ἱερὸν πέδον.———

Et *Virgineas Cecropis arces* nuncupat Valerius Flaccus, Argonautic. lib. V.

———*virgineas prӕderſi Cecropis arces.*

Athenas autem appellatas, regnante Erechtheo, tradit Marcianus, in ſua Περιηγήσει.

Ἑξῆς Ἀθήνας φασὶν οἰκητὰς λαβεῖν
Τὸ μὲν Πελασγοὺς πρῶτον, οὓς δὴ καὶ λόγος
Κραναοὺς καλεῖσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα Κεκροπίδας,
Κέκροπος δυναστεύοντος· ὑστέροισι δὲ
Χρόνοις, Ἐρεχθέως τῆς πόλεως ἡγουμένου,
Ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν προσηγορίαν λαβεῖν.

Quod Cecropem attinet, alij non conditam vrbem ab eo, verùm inſtauratam, tradunt. Auguſtinus, De Ci-

Digitized by Google

uit. Dei, lib. XVIII. cap. VIII. *Iam tamen Minerua, tanquam dea, celebratur, regnante Athenienſibus Cecrope; ſub quo rege etiam ipſam vel inſtauratam ferunt, vel conditam, ciuitatem.* Strabo duodecim tota Attica à Cecrope vrbes conſtitutas eſſe ait: Cecropiam, Epacriam, Tetrapolim, Deceleam, Eleuſinem, Aphidnam, Thoricum, Brauronem, Cytherum, Sphettum, Cephiſiam, & Phalerum. Ecce verba, lib. IX. Φησὶ Φιλόχορος Κέκροπα πρῶτον εἰς δυοκαίδεκα πόλεις συνοικίσαι τὸ πλῆθος· ὧν ὀνόματα Κεκροπία, Τετράπολις, Ἐπακρία, Δεκέλεια, Ἐλευσὶς, Ἀφίδνα, Θόρικος, Βραύρων, Κύθηρος, Σφηττὸς, Κηφισία, Φάληρος. Porrò vt Minerua Vrbem condidiſſe à quibuſdam memoratur, ita Iupiter muris eam incluſiſſe. Gotfridus Viterbienſis, Chronici Parte V.

Iupiter ecce ſuas muris cingebat Athenas.

Et de nomine imponendo dij quoque, cum Minerua tum Neptunus, contendiſſe perhibentur; ita vt Fortuna illi ſumma omnia, à principio etiam ipſo, tribuiſſe videatur. Ac contentionem iſtam fuſè exponit Apollodorus, lib. III. Ἐπὶ τούτου (τοῦ Κέκροπος) φασὶν, ἔδοξε τοῖς θεοῖς πόλεις καταλαβέσθαι, ἐν αἷς ἔμελλον ἔχειν τιμὰς ἰδίας ἕκαστος. ἧκεν οὖν πρῶτος Ποσειδῶν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν, καὶ πλήξας τῇ τριαίνῃ κατὰ μέσην τὴν ἀκρόπολιν, ἀνέφηνε θάλασσαν, ἣν νῦν Ἐρεχθηΐδα καλοῦσι· μετὰ δὲ τοῦτον ἧκεν Ἀθηνᾶ, καὶ ποιησαμένη τῆς καταλήψεως Κέκροπα μάρτυρα, ἐφύτευσεν ἐλαίαν, ἣ νῦν ἐν τῷ Πανδροσίῳ δείκνυται. γενομένης δὲ ἔριδος ἀμφοῖν περὶ τῆς χώρας, Ἀθηνᾶν καὶ Ποσειδῶνα διαλύσας Ζεὺς, κριτὰς ἔδωκεν· οὐχὶ, ὡς εἶπόν τινες, Κέκροπα, καὶ Κραναὸν, οὐδὲ Ἐρεχθέα, θεοὺς δὲ τοὺς δώδεκα. καὶ, τούτων δικαζόντων, ἡ χώρα τῆς Ἀθηνᾶς ἐκρίθη· Κέκροπος μαρτυρήσαντος, ὅτι πρῶτον ἐλαίαν ἐφύτευσεν. Ἀθηνᾶ μὲν οὖν ἀφ᾽ ἑαυτῆς τὴν πόλιν ἐκάλεσεν Ἀθήνας. Certamen idem

aliter

Digitized by Google

aliter narrat Conſtantinus, Geoponic. lib. IX. cap. I. Ἐλαίαν παρῆχθαι φασὶν οὕτως. τῆς γῆς ἁπάσης ἀρχῆθεν ὕδατι καλυπτομένης, πρῶτον δὲ ἐν Ἀθήναις ἀναφανείσης, Ἀθηνᾶ τε καὶ Ποσειδῶν, ἐρασθέντες τοῦ τόπου, ἅμιλλαν εἶχον κτίσαι πόλιν ἐπὶ τῷ τούτων ὀνόματι. Ζεὺς δὲ, ἀμφοτέρων τὴν ἔριν βουλόμενος διαλῦσαι, φησὶν, ὃς ἂν κάλλιστον τῇ πόλει κτῆμα ἐπιδοίη, οὗτος ἐχέτω ταύτην. Ποσειδῶν μὲν οὖν, λιμέσι, καὶ νεωρίοις, ταύτην ἐκόσμει· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ, ἐλαίαν ἐν τῇ ἀκροπόλει ἀνέδωκεν, εὐθαλῆ τε καὶ εὔκαρπον· καὶ ταύτην στεφανωσαμένη, καὶ ὑπὸ πάντων ὁρασθεῖσα, νενίκηκε, καὶ ἐπ' ὀνόματι ταύτης τὴν πόλιν Ἀθήνας ὠνόμασαν. Aliter etiam è Varrone Auguſtinus De Ciuit. Dei, lib. XVIII. cap. IX. *Vt Athenæ vocarentur, quod certè nomen à Minerua eſt, quæ Græcè Ἀθηνᾶ dicitur, hanc cauſam Varro indicat. Cùm apparuiſſet illic repentè oliua arbor, & alio loco aqua erupiſſet, regem prodigia iſta mouerunt; & miſit ad Apollinem Delphicum ſciſcitatum, quid intelligendum eſſet, quidve faciendum. Ille reſpondit; quod olea Mineruam ſignificaret, vnda Neptunum: & quod eſſet in ciuium poteſtate, ex cuius nomine potius duorum deorum, quorum ſigna illa eſſent, ciuitas vocaretur. Iſto Cecrops oraculo accepto, ciues omnes vtriuſque ſexus, (mos enim tunc in iiſdem locis erat, vt etiam fœminæ publicis conſultationibus intereſſent,) ad ferendum ſuffragium convocauit. Conſulta igitur multitudine, mares pro Neptuno, fœminæ pro Minerua tulere ſententias. Et, quia vna plus inuenta eſt fœminarum, Minerua vicit. Ita illa ciuitas, de victoria per fœminas fœminea, Athenas nomen accepit.* Cum Apollodori narratione conſentit Ouidius, vbi de Arachne agit, cum Minerua contendente, Metam. lib. VI.

Cecropiâ Pallas ſcopulum Mauortis in arce
Pingit, & antiquam terræ de nomine litem.

CAP. III.

Veteres Athenæ quales; ſitæ in medio Atticæ, Græciæ, & orbis denique vniuerſi. Initio paruæ; & qui primi domos illic conſtituerint, cùm in ſpecubus ad id tempus habitaſſent. Illæ autem è luto ſtructæ. Auctæ poſtea valde à Theſeo. Παναθήναια, Μετοίκια, Συνοίκια, *ab eodem inſtituta. Stephanus, Strabo, & Etymologici Auctor, inter ſe conciliati.* Quadrurbs. Τετράπολις, *à Xutho condita. Attij locus explicatus. Feſti error indicatus. Pars vna,* ἡ Ἄνω πόλις; *altera,* ἡ Κάτω *dicta: vtraque autem in* κώμας *ſuas diſtributa. Anonymi de ijs Opus. Regiones item quinque.* Κρόνου πάγος. *Saturni ibi, & Priapi, ſigna ex auro.* Πανὸς πάγος. *Terebinthus, miræ magnitudinis. Siluani ſimulacrum.* Ποσειδῶνος πάγος. *Neptuni ſignum, & Dianæ.* Ἀρεοπάγος. *Martis ſimulacrum, & Herculis.* Ἑρμοῦ πάγος. *Mercurij ſigillum quoddam. In ædibus, tabulata erant, in vias publicas prominentia; ante eas gradus, item ſepimenta; & quarundam quoque ianuæ foras propulſæ, cùm aperiendæ eſſent: vnde Hippiæ, & Iphicrati, conquirendæ pecuniæ occaſio. Themiſtoclis, Ariſtidis, & Senatus Areopagitici, iſthic cura. Vrbis vniuerſæ ambitus. Demadis factum, propter quod iniuriarum accuſatus. Loca vacua. Aer purus, tenuiſque; & ſol, auctumno maximè ſplendens.*

QVales verò, poſtquam conditæ eſſent, fuerint; & quo modo, à quibus, auctæ; deinde ad quam magnitudinem mox pervenerint, videamus: & Fortunæ

etiam iſthic beneficium oſtendamus. Ac vetus quidem vrbs quomodo habitata, diſcimus è Platonis Critia, cuius iſta ibi verba. Τὸ δ' ἄστυ κατῳκισμένον ὧδ' ἦν ἐν τῷ τότε χρόνῳ. πρῶτον μὲν τὸ τῆς ἀκροπόλεως εἶχε τότε οὐχ ὡς ταυνῦν ἔχει. ᾠκεῖτο δὲ, τὰ μὲν ἔξωθεν, ὑπ' αὐτὰ τὰ πλάγια αὐτῆς, ὑπὸ τῶν δημιουργῶν, καὶ τῶν γεωργῶν, ὅσοι πλησίον ἐγεώργουν· τὰ δ' ἐπάνω, τὸ μάχιμον αὐτὸ καθ' αὐτὸ γένος μόνον περὶ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς Ἡφαίστου τε ἱερὸν κατῳκήκει, οἷον μιᾶς οἰκίας κῆπον ἑνὶ περιβόλῳ προσπεριβεβλημένοι. τὰ γὰρ πρὸς βορρᾶν αὐτῆς ᾤκουν, οἰκίας κοινὰς, καὶ ξυσσίτια χειμερινὰ, κατεσκευασμένοι· καὶ πάντα, ὅσα πρέποντα ἦν τῇ κοινῇ πολιτείᾳ δι' οἰκοδομῆς, ὧν χρεὼν ὑπάρχειν αὐτῶν, καὶ τῶν ἱερῶν, ἄνευ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. τούτοις γὰρ οὐδὲν οὐδαμόσε προσεχρῶντο, ἀλλὰ τὸ μέσον ὑπερηφανίας καὶ ἀνελευθερίας διώκοντες, κοσμίας ᾠκοδομοῦντο οἰκήσεις, ἐν αἷς αὐτοί τε καὶ ἐκγόνων ἔκγονοι καταγηρῶντες, ἄλλοις ὁμοίοις τὰς αὐτὰς ἀεὶ παρεδίδοσαν. τὰ δὲ πρὸς νότον, κήπους, καὶ γυμνάσια, συσσίτιά τε ἀνέντες, οἷα θέρους, κατεχρῶντο ἐπὶ ταῦτα αὐτοῖς. κρήνη δ' ἦν μία, κατὰ τὸν τῆς νῦν ἀκροπόλεως τόπον· ἧς ἀποσβεσθείσης ὑπὸ τῶν σεισμῶν, τὰ νῦν ὕδατα σμικρὰ κύκλῳ καταλέλειπται. τοῖς δὲ τότε πᾶσι παρεῖχεν ἄφθονον ῥεῦμα, εὐκρατὴς οὖσα πρὸς χειμῶνά τε καὶ θέρος. τούτῳ δὴ κατῴκουν τῷ σχήματι, τῶν μὲν αὐτῶν πολιτῶν φύλακες, τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων ἡγεμόνες ἑκόντων. Erat autem ſita in medio Atticæ, quæ in medio item Græciæ, vt illa in orbis vniuerſi. Ariſtides, in Panathenaicâ. Ἡ μὲν Ἑλλὰς, ἐν μέσῳ τῆς πάσης γῆς· ἡ δὲ Ἀττικὴ, τῆς Ἑλλάδος. τῆς δὲ χώρας, ἡ πόλις. Et eſt inſignis in hanc rem Xenophontis locus, lib. Περὶ προσόδων. Οὐκ ἂν ἀλόγως δέ τις οἰηθείη, τῆς Ἑλλάδος, καὶ πάσης δὲ τῆς οἰκουμένης, ἀμφὶ τὰ μέσα ᾠκῆσθαι τὴν πόλιν. ὅσῳ γὰρ ἄν τινες πλεῖον ἀπέχωσιν αὐτῆς, τοσούτῳ χαλεπωτέροις ἢ ψύχεσιν, ἢ θάλπεσιν, ἐντυγχάνουσιν. ὁπόσοι τ' αὖ βουληθῶσιν ἀπ' ἐσχάτων τῆς Ἑλλάδος ἐπ' ἔσχατα ἀφικέσθαι, πάντες οὗτοι, ὥσπερ κύκλου τόρνον, τὰς

Ἀθήνας

Digitized by Google

Ἀθήνας ἢ παραπλέουσιν, ἢ παρέρχονται. Initio Vrbs non magna erat, & pro domibus illic ſpecus: ac Hyperbius, & Euryalus, primi domos exſtruxere. Plinius lib. VII. cap. LVI. *Domos conſtituerunt primi Euryalus & Hyperbius fratres Athenis; antea ſpecus erant pro domibus.* Et è luto illæ quidem; atque tales plurimæ etiam ad Demoſthenis vſque æuum, iam florente maximè Vrbe. Obſeruare eſt apud Plutarchum, in Vita Demoſthenis. Πρὸς δὲ τὸν κλέπτην, ὃς ἐπεκαλεῖτο Χαλκοῦς, καὶ αὐτὸν εἰς τὰς ἀγρυπνίας αὐτοῦ, καὶ νυκτογραφίας, πειρώμενόν τι λέγειν· οἶδα, εἶπεν, ὅτι σε λυπῶ, λύχνον καίων. ὑμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ θαυμάζετε τὰς γινομένας κλοπὰς, ὅταν τοὺς μὲν κλέπτας χαλκοῦς, τοὺς δὲ τοίχους πηλίνους ἔχωμεν. Inde eſt, quod viles illic domos refert Dicæarchus, in Deſcriptione Græciæ, vbi de Athenis agit. Αἱ μὲν πολλαὶ τῶν οἰκιῶν, εὐτελεῖς, ὀλίγαι δὲ χρήσιμαι· ἀπιστηθείη δ᾽ ἂν, ἐξαίφνης ὑπὸ τῶν ξένων θεωρουμένη, εἰ αὐτή ἐστιν ἡ προσαγορευομένη τῶν Ἀθηναίων πόλις. Poſtea Theſeus, Vrbem exiguam vti quàm ampliſſimam faceret, vniuerſæ regionis habitatores conuocauit, & migrare in hanc vnam omnes iuſſit. Plutarchus, in eius Vita. Μετὰ δὲ τὴν Αἰγέως τελευτὴν, μέγα καὶ θαυμαστὸν ἔργον εἰς νοῦν βαλλόμενος, συνῴκισε τοὺς τὴν Ἀττικὴν κατοικοῦντας εἰς ἓν ἄστυ, καὶ μιᾶς πόλεως ἕνα δῆμον ἀπέφηνε, τέως σποράδας ὄντας, καὶ δυσανακλήτους πρὸς τὸ κοινὸν πάντων συμφέρον. Val. Maximus. lib. V. cap. III. *Vicatim diſperſos ciues ſuos in vnam vrbem (Theſeus) contraxit; ſeparatimque, & agreſti more, viuenti populo ampliſſimæ ciuitatis formam, atque imaginem, impoſuit.* Itaque, prytaneis omnibus, curijſque, diſſolutis, prytaneum vnum cunctis, & communem curiam poſuit; inſtituitque ſacra, Παναθήναια dicta, & Μετοίκια, decimo ſexto Hecatombæonis menſis. Plutarchus,

Digitized by Google

tarchus, loco jam citato. Καταλύσας οὖν τὰ παρ' ἑκάστοις πρυτανεῖα, καὶ βουλευτήρια, καὶ ἀρχὰς, ἓν δὲ ποιήσας ἅπασι κοινὸν ἐνταῦθα πρυτανεῖον, καὶ βουλευτήριον, ὅπου νῦν ἵδρυται, τὸ ἄστυ, τήν τε πόλιν, Ἀθήνας προσηγόρευσε· καὶ Παναθήναια θυσίαν ἐποίησε κοινήν. ἔθυσε δὲ καὶ μετοίκια τῇ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα τοῦ Ἑκατομβαιῶνος, ἣν ἔτι νῦν θύουσι. Stephanus, in Ἀθῆναι, vndecim vrbes coëgiſſe, & feſtum Συνοίκια inſtituiſſe, è Charace refert. Περὶ ἧς φησὶ Χάραξ, ὅτι ὁ Θησεὺς, τὰς ἕνδεκα πόλεις, τὰς ἐν τῇ Ἀττικῇ, συνοικίσας εἰς Ἀθήνας, συνοίκια ἑορτὴν κατεστήσατο. Thucydides, lib. II. Ἐπειδὴ δὲ Θησεὺς ἐβασίλευσε, γενόμενος μετὰ τοῦ ξυνετοῦ καὶ δυνατὸς, τά τε ἄλλα διεκόσμησε τὴν χώραν, καὶ καταλύσας τῶν τε ἄλλων πόλεων τά τε βουλευτήρια, καὶ τὰς ἀρχὰς, ἐς τὴν νῦν πόλιν οὖσαν, ἓν βουλευτήριον ἀποδείξας, καὶ πρυτανεῖον, ξυνῴκισε πάντας· καὶ νεμομένους τὰ αὑτῶν ἑκάστους, ἅπερ καὶ πρὸ τοῦ, ἠνάγκασε μιᾷ πόλει ταύτῃ χρῆσθαι· ἣ, ἁπάντων ἤδη ξυντελούντων εἰς αὐτὴν, μεγάλη γενομένη, παρεδόθη ὑπὸ Θησέως τοῖς ἔπειτα. καὶ ξυνοίκια ἐξ ἐκείνου Ἀθηναῖοι ἔτι καὶ νῦν τῇ θεῷ ἑορτὴν δημοτελῆ ποιοῦσι. Strabo vrbes duodecim narrat, lib. IX. Φησὶ Φιλόχορος Κέκροπα πρῶτον εἰς δυοκαίδεκα πόλεις συνοικίσαι τὸ πλῆθος· ὧν ὀνόματα, Κεκροπία, Τετράπολις, Ἐπακρία, Δεκέλεια, Ἐλευσὶς, Ἀφίδνα, Θόρικος, Βραύρων, Κύθηρος, Σφηττὸς, Κηφισία, Φαληρός. πάλιν δ' ὕστερον εἰς μίαν πόλιν συναγαγεῖν λέγεται τὰς νῦν τὰς δώδεκα Θησεύς. Sic Etymologici Auctor, in Ἐπακρία χώρα. Ἀθηναίους, πάλαι κωμηδὸν οἰκοῦντας, πρῶτος Κέκροψ συναγαγὼν κατῴκισεν εἰς πόλεις δυοκαίδεκα. Sed componi hoc diſſidium facilè poteſt; & Athenis vrbes vndecim additas Stephanus, Strabo verò, item Etymologici Auctor, duodecim in vnam coactas, quod eodem omninò recidit, dicere voluit. Iam quid Attio faciemus, qui *Quadrurbem* Athenas dixit, ceu compoſitas è Braurone,

rone, Eleuſine, Piræeo, Sunioque. Ecce enim apud Feſtum. *Quadrurbem Athenas Attius appellauit, quod ſcilicet ex quatuor urbibus in unam domicilia contulerunt, Braurone, Eleuſine, Piræeo, Sunio.* Verùm errat grauiter Feſtus; quippe neque ex quatuor vrbibus olim Athenæ conſtitere, neque Athenas denique ipſas Attius notat, ſed Tetrapolim potius Atticæ, quam Latino nomine efferre ita voluit. Τετράπολις verò dicebantur Oenoë, Probalinthus, Tricorythus, & Marathon. Stephanus. Τετράπολις, τῆς Ἀττικῆς· ἔχουσα δήμους, καὶ πόλεις, τέτταρας· Οἰνόην, Προβάλινθον, Τρικόρυθον, Μαραθῶνα. Condideratque Xuthus, ducta Erechthei regis filia. Strabo, lib. VIII. Ξοῦθος δὲ, τὴν Ἐρεχθέως θυγατέρα γήμας, ᾤκισε τὴν Τετράπολιν τῆς Ἀττικῆς· Οἰνόην, Μαραθῶνα, Προβάλινθον, καὶ Τρικόρυθον. Itaque magnæ poſt hoc Theſei factum Athenæ; & maiores etiam longè, cum Themiſtocles poſtea Piræeum iunxit, vti dico in Deſcriptione Vrbis, lib. I. cap. III. Vnde à Pindaro non iniuriâ Μεγαλοπόλιες dicuntur, Pythion. Od. VII.

Κάλλιστον αἱ μεγαλοπόλιες Ἀθᾶναι
Προοίμιον Ἀλκμαιονιδᾶν
Εὐρυσθενεῖ γενεᾷ.

Item Μεγάλαι, Nemeon. Od. II.

Εἴπερ καθ' ὁδόν νιν εὐθύπομπος
Αἰὼν τᾶς μεγάλαις δέδωκε
Κόσμον Ἀθάναις.

Bifariam autem diuiſæ erant; parſque vna, in qua arx, ἡ Ἄνω πόλις: altera, in qua Piræeus, ἡ Κάτω dicta. Et ἡ Ἄνω, commemoratur apud Thucydidem lib. I. Τόν τε Πειραιᾶ ὠφελιμώτερον ἐνόμιζε τῆς ἄνω πόλεως. Iterum, lib. II. Ὕστερον δὲ καὶ εἰς τὴν ἄνω πόλιν ἀφίκετο, καὶ ἔθνησκον πολλῷ

μᾶλλον ἤδη. Plutarchus, in Vita Syllæ. Καίτοι χρόνον οὐ πολὺν ἀναχωρουμένῳ, περιῆν ἀκινδύνως ἑλεῖν τὴν ἄνω πόλιν, ὑπὸ λιμοῦ συνηγμένην ἤδη τῇ χρείᾳ τῶν ἀναγκαίων εἰς τὸν ἔσχατον καιρόν. Et in Phocionis. Προσδεικνύοντος αὐτοῖς τοῦ θεοῦ φανερῶς ὅτι τῶν κάτω, καὶ πρὸς θαλάσσῃ, στερηθέντες, τὴν ἄνω πόλιν διαφυλάξουσιν. In quibus verbis mentionem etiam τῆς Κάτω vides: cuius meminit & Pauſanias, in Atticis ſuis. Καταβᾶσι δὲ οὐκ ἐς τὴν κάτω πόλιν, ἀλλ' ὅσον ὑπὸ τὰ προπύλαια, πηγή τε ὕδατός ἐστιν, καὶ πλησίον Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐν σπηλαίῳ, καὶ Πανός. Vtraque pars in Κώμας ſuas diſtributa, vt in Δήμους tota regio. Hac de re Iſocratis elegans locus exſtat, in Areopagitica. Καὶ ταῦτ' οὐ νομοθετήσαντες, τὸν λοιπὸν χρόνον ὠλιγώρουν· ἀλλὰ διελόμενοι τὴν μὲν πόλιν κατὰ κώμας, τὴν χώραν δὲ κατὰ δήμους, ἐθεώρουν τὸν βίον τοῦ ἑκάστου, καὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας εἰς τὴν βουλὴν ἦγον. Ac de his Ammonij etiam Opus fuit; quod laudatur Harpocrationi, in Θόλος. Ἀμμώνιος, ἐν τετάρτῳ Περὶ κωμῶν, γράφει ταῦτα. Niſi fortè, quod exiſtimo, legendum illic, Περὶ βωμῶν. Nam tale Opus ab eo Auctore ſcriptum eſſe, doceo plenè in Bibliotheca mea Græca, vbi Scripta illius indico. Illud nouum, neque alibi mihi lectum, quod ex Ariſtarchi cuiuſdam, Chronographi Græci, ad Oneſiphorum primicerium Epiſtola refert Hilduinus, regiones quinque fuiſſe; & primam quidem, Κρόνου πάγον appellatam, Saturni, & Priapi item, ſigna aurea habuiſſe: ſecundam, Πανὸς πάγον dictam, terebintho, miræ omninò magnitudinis; ac Syluani, qui & Faunus, ſignis nobilem: tertiam, Ποσειδῶνος πάγον, Neptuni pariter, & Dianæ, ſimulacris illuſtratam: quartam autem, Ἀρεοπάγον, Martis ſignum, Herculiſque, habuiſſe: quintam denique, Ἑρμοῦ πάγον, Mercurij ſigillo quodam celebratam. Hilduini, in Dionyſij Areopagitæ Vita,

Digitized by Google

Vita, iſta verba, lib. 11. *Quinque ſanè regionibus (vrbs Athenienſis) diſterminata ſignatur. Prima regio eſt, quæ Aegæum mare reſpicit; in quâ ſitus mons exſtat, ſupereminens Vrbi: vbi Saturni, & Priapi, aureæ ſtatuæ variarum illuſionum colebantur dementijs. Hæc enim regio* Κρόνȣ πάγος *appellatur, ex Saturni nomine, qui Græcè* Κρόνος *vocatur. Secunda regio, Athenæ eſt, quæ reſpicit Thraciam; vbi terebinthus, miræ magnitudinis: ſub quâ Syluani, & Fauni, agreſtium hominum, ſimulacra ſtatutis diebus à paſtoribus venerabantur: quæ regio,* Πανὸς πάγος *appellatur, ex nomine Syluani, & Fauni; Græci enim Syluanum* Πᾶνα *vocitant. Tertia regio,* Ποσειδῶνος πάγος *appellatur, quæ intendit portum Neptuni:* Ποσειδῶν *namque Græcè Neptunus dicitur. cuius ſimulacrum, & Dianæ effigiem, Aegei ibidem colebant: & quò recurſus totius populi, lunâ renaſcente, in multis functionibus confluebat. Quarta regio, in eâdem vrbe eſt, vbi idolum Martis, & ſimulacrum Herculis, in colle Tritonij montis, in medio Vrbis poſiti, ſteterat, ad colendum multis immolationibus, & deluſionibus, Martem, & Herculem; quos illi deos maximos, & fortiſſimos, adorabant. Vbi etiam exercebantur iudicia, & docebantur fora, ingenijque omnis ſolertia: qui locus* Α᾽ρεοπάγος *appellatur, à Marte; Mars enim* Α῎ρης *à Græcis vocatur. Quinta regio ciuitatis eiuſdem, verſa eſt ad portam Scæam,* Ε῾ρμȣ̃ πάγος, *ex nomine Mercurij, qui* Ε῾ρμῆς *Græcè dicitur, appellata; in quâ ſtaticulum ipſius Mercurij, veneratione ſui, mente ceperat vrbem.* Nunc ad ædes redeamus; de quibus initio capitis dicere cœperam. Erant verò illæ tales, vt in ſummo tabulata quædam haberent, in vias publicas prominentia: & ante, gradus, per quos in tabulata aſſcenderent: tum præſepimenta etiam.ianuæque nonnullarum,cum aperiendæ

 eſſent,

eſſent, foras propulſari ſolitæ. Docet illud Ariſtoteles, Oeconom. II. Vbi ait, Hippiam olim, cum pecunia opus foret, inde eam comparaſſe. Ecce verba. Ἱππίας ὁ Ἀθηναῖος τὰ ὑπερέχοντα τῶν ὑπερώων εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς, καὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς, καὶ τὰ προφράγματα, καὶ τὰς θύρας, τὰς ἀνοιγομένας ἔξω, ἐπώλησεν. ὠνοῦντο δὲ, ὧν ἦν τὰ κτήματα· καὶ συνελέγη χρήματα οὕτως συχνά. Ac de tabulatis illis, idem Iphicrates poſtea fecit. Narrat Polyænus, lib. III. Ἰφικράτης, ἐν ἀπορίᾳ χρημάτων, ἔπεισεν Ἀθηναίους, τὰ ὑπερέχοντα τῶν οἰκοδομημάτων εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς ἀποτέμνειν, ἢ πιπράσκειν. ὥστε οἱ δεσπόται τῶν οἰκιῶν πολλὰ εἰσήνεγκαν χρήματα, ὑπὲρ τοῦ μὴ περικοπῆναι, καὶ σαθρὰ γίνεσθαι, τὰ οἰκοδομήματα. Poſtea Themiſtocles, Ariſtides, & Senatus Areopagiticus, conſtituerunt, ne aut viæ obſtruerentur, aut præſepimenta iſta ſupra modum extenderentur. Heraclides, De Rebuſpub. Θεμιστοκλῆς, καὶ Ἀριστείδης, καὶ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ, πολλὰ ἐδυνάσαντο· καὶ τῶν ὁδῶν ἐπεμελοῦντο, ὅπως μήτινες ἀνοικοδομῶσιν αὐτὰς, ἢ δρυφάκτους ὑπερτείνωσιν. Iam de magnitudine Vrbis, quam paulatim conſecuta eſt, aliquid commemorandum. Dionyſius Halicarnaſſeus Romæ comparat, lib. IV. Εἰ δὲ τῷ τείχει, τῷ δυσευρέτῳ μὲν ὄντι, διὰ τὰς περιλαμβανούσας αὐτὸ πολλαχόθεν οἰκήσεις, ἴχνη δέ τινα φυλάττοντι κατὰ πολλοὺς τῆς ἀρχαίας κατασκευῆς, βουληθείη μετρεῖν αὐτὴν κατὰ τὸν Ἀθηναῖον κύκλον, τὸν περιέχοντα ἄστυ, οὐ πολλῷ τινι μείζων ὁ τῆς Ῥώμης φανείη κύκλος. Iterum, lib. IX. Τοῦ περιβόλου τῆς πόλεως ὄντος ἐν τῷ τότε χρόνῳ, ὅσος Ἀθηναίων τοῦ ἄστεος κύκλος. Atque adeò eius ambitus dici iter habebatur. Ariſtides, in Panathenaica. Τὰ δ᾽ αὖ τοῦ μεγέθους, καὶ τῆς ἄλλης κατασκευῆς, τίς οὐκ ἂν ἄξια τῆς ὅλης τύχης εἴποι, καὶ τοῦ μεγάλου τῶν Ἀθηναίων ὀνόματος; τοῦτο μὲν αὐτὸν τὸν κύκλον τοῦ ἄστεος, μέγιστον μὲν τῶν Ἑλληνικῶν, κάλλιστον δὲ τῶν πανταχοῦ.

καὶ σπωτῶ τείχη, καθήκοντα ποτὶ ἐπὶ θάλατίαν, ἡμερησίας ὁδοῦ μῆκος τὰ σύμπαντα. Vis particulatim ſcire? Phalericus murus, habebat ſtadia XXXV; exterior Vrbis, in quo poſitæ excubiæ, XLIII; longus, ad Piræum vſque, XL: Piræeus, cum Munychia, LX. Accuratè tradit Thucydides, lib. II. Τοῦ τε Φαληρικοῦ τείχους στάδιοι ἦσαν πέντε καὶ τεσσαράκοντα, πρὸς τὸν κύκλον τοῦ ἄστεως. καὶ αὐτοῦ τοῦ κύκλου τὸ φυλασσόμενον, τρεῖς καὶ τεσσαράκοντα. ἔστι δὲ αὐτοῦ ὃ καὶ ἀφύλακτον ἦν, τὸ μεταξὺ τοῦ τε μακροῦ καὶ τοῦ Φαληρικοῦ. τὰ δὲ μακρὰ τείχη πρὸς τὸν Πειραιᾶ, τεσσαράκοντα σταδίων, ὧν τὸ ἔξωθεν ἐτηρεῖτο. καὶ τοῦ Πειραιέως ξὺν Μουνυχίᾳ, ἑξήκοντα μὲν σταδίων ὁ ἅπας περίβολος. Ergo ambitus vniuerſus, ſtadiorum CLXXVIII. Huic iſtud conſentaneum, quod Plutarchus Syracuſas Athenis comparat, in Vita Niciæ. Ὀλίγῳ χρόνῳ περιετείχισε Συρακούσας, πόλιν Ἀθηνῶν οὐκ ἐλάττονα. Et Thucydides, lib. VII. Μηδ' ὡς ἀποστῆναι ἐκ Σικελίας, ἀλλ' ἐκεῖ Συρακούσας τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀντιπολιορκεῖν, πόλιν οὐδὲν ἐλάσσονα αὐτήν τε καθ' αὑτὴν τῶν Ἀθηνῶν. Earum verò ambitus erat ſtadiorum CLXXX. Strabo diſertè, vbi de ijs ipſis agit, lib. VI. Πεντάπολις γὰρ ἦν τὸ παλαιόν, ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων ἔχουσα τὸ τεῖχος. Dion Chryſoſtomus Athenis ducenta tribuit, in Orat. VI. Καί τοι διακοσίων σταδίων εἶναι τὴν περίμετρον τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Πειραιέως συντεθειμένου, καὶ τῶν διὰ μέσου τειχῶν, πρὸς τὸν περίβολον τοῦ ἄστεος. Sed vetus Vrbs, quæ propriè Ἄστυ dicebatur, quot in ambitu ſtadia habuit? Sexaginta. Accipio è Scholiaſte Thucydidis, ad citatum eius locum. Nam cùm Thucydides murum Vrbis exteriorem ad ſtadia quadraginta tria cuſtodiri commemoraſſet; interiorem, qui intra murum longum eſſet, & Phalericum, ſine excubijs fuiſſe tradit. Ecce verba. Καὶ αὐτοῦ τοῦ κύκλου (loquitur de muro Vrbis veteris,) τὸ φυ-

λαοτομουμένων, τρεῖς καὶ τετταράκοντα. ἔστι δὲ αὐτοῦ ὃ καὶ ἀφύλακτον ἦν, τὸ μεταξὺ τοῦ τε μακροῦ καὶ τοῦ Φαληρικοῦ. Ibi notat is, quem dixi, Scholiaſtes. ὃ καὶ ἀφύλακτον, μέρος δηλονότι· τουτέστι, στάδιοι δεκαεπτά. ὁ γὰρ ὅλος κύκλος, σταδίων ἦν ἑξήκοντα. Ergo ad priſcam magnitudinem addita ſtadia, vt Thucydides, CXVIII; vti Dion, CXL. Demades, ad Philippum miſſus, cùm is quæreret magnitudinem, in menſa deſcripſit; quod cùm ad iniuriam Vrbis pertinere viſum eſſet Athenienſibus, domum poſteà reuerſum iniuriarum accuſarunt, damnaruntque. Hermogenes refert, De Inuent. lib. I. cap. II. Δημάδης, πρεσβεύσας πρὸς Φίλιππον, καὶ ἐρομένου ποταπαί εἰσιν αἱ Ἀθῆναι τοῦ Μακεδόνος, ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτὰς κατέγραψε· καὶ ἐπανελθὼν, ὕβρεως κρίνεται. Atque hæc de magnitudine; & ſciendum, non vbique habitatam: ſiquidem loca multa in ea ædibus vacua. Indicatur id à Thucydide, lib. II. Ἐπειδὴ δὲ ἀφίκοντο ἐς τὸ ἄστυ, ὀλίγοις μέν τισιν ὑπῆρχον οἰκήσεις, καὶ παρὰ φίλων τινὰς, ἢ οἰκείων, καταφυγή. οἱ δὲ πολλοὶ, τά τε ἔρημα τῆς πόλεως ᾤκησαν, καὶ τὰ ἱερά. Xenophon, lib. De Reditibus. Ἐπειδὴ καὶ πολλὰ οἰκιῶν ἔρημά ἐστιν ἐντὸς τῶν τειχῶν, καὶ οἰκόπεδα· καὶ ἡ πόλις διδοίη τοῖς οἰκοδομησαμένοις ἐγκεκτῆσθαι, οἳ ἂν αἰτούμενοι ἄξιοι δοκοῦσιν εἶναι· πολὺ ἂν οἴομαι καὶ διὰ ταῦτα πλείους τε, καὶ βελτίους, ὀρέγεσθαι τῆς Ἀθήνησιν οἰκήσεως. Ariſtides, in Panathenaica. Ἃ δὲ τούτοις, τοιούτοις οὖσιν, ἕπεται, πολλὴ ῥᾳστώνη δεικνύναι, πεδίων τε κάλλη, καὶ χάριτας· τῶν μὲν, περὶ τῆς πόλεως, εὐθὺς ἀπὸ τοῦ τείχους, – μᾶλλον δὲ ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως, κεχυμένων, καὶ ἐγκαταμιγνυμένων τῇ πόλει· τῶν δὲ, ἐφ᾽ ἑκάστῃ τῇ θαλάττῃ τοῖς αἰγιαλοῖς ἐφορμώντων. Denique nec prætereundus, quod Fortunæ non exiguum beneficium, ſupra Vrbem aër purus, tenuiſque, & ſalubris; vnde ingenia ibi item acutiora exiſtimata. Cicero, lib. De Fato. *Athenis tenue cælum;*

Digitized by Google

cælum; ex quo acutiores etiam putantur Attici. Caſſiodorus Var. lib. XII. Epiſt. XV. *Antiqui Athenas ſedem ſapientiæ eſſe dixerunt, quæ, aëris puritate perun⁊ta, luciditiſſimos ſenſus ad contemplatiuam partem felici largitate præparauit.* Ariſtides, in Panathenaica. Τῶν μὲν αὐτοφυῶν, ἀήρ τε οὗτος ἐξαίρετος τῆς πόλεως, καὶ λιμένες τοσοῦτοι. Et mox. Τοῦ τῆς πάσης Ἀττικῆς ἀέρος οὕτως ἔχοντος, ἄριστος καὶ καθαρώτατός ἐστιν, ὁ τῆς πόλεως ὑπερέχων. Theodoſius Zygomalas, in Epiſtola De Periculis Vrbis Conſtantinop. Θαυμάσιαι αἱ Ἀθῆναι, διὰ τὸν ἀέρα, τῆς ὑγείας αἴτιον, μνήμης, εὐφωνίας, καὶ ἄλλων καλῶν. Inde Menander Rhetor, cùm laudanda vrbs quædam erit à bono aëre, comparare cum Athenienſi iubet, lib. II. cap. III. Τὸ δὲ πρὸς τοὺς ἀέρας, συγκρινεῖς ἢ πρὸς τοὺς Ἀθηναίων ἀέρας, ἢ πρὸς τοὺς Ἴωνας. Inprimis verò, ſplendente ſole auctumnus amœnus. Philoſtratus, in Vita Apollonij, lib. IV. cap. VI. Ἐς δὲ τὸν Πειραιᾶ ἐσπλεύσας περὶ μυστηρίων ὥραν, ὅτε Ἀθηναῖοι πολυανθρωπότατα Ἑλλήνων πράττουσιν, ἀνῄει ξυντείνας ἀπὸ τῆς νεὼς ἐς τὸ ἄστυ. προϊὼν δὲ, πολλοῖς τῶν φιλοσοφούντων ἐνετύγχανε, Φαλήραδε κατιοῦσιν. ὧν οἱ μὲν, γυμνοὶ ἐθέροντο· καὶ γὰρ τὸ μετόπωρον εὐήλιον τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δὲ, ἐκ βιβλίων ἐσπούδαζον. Eſtque etiam obſeruare apud Gellium, lib. I. cap. II. *Herodes Atticus, vir & Græca facundia, & conſulari honore præditus, arceſſebat ſæpe nos, cum apud magiſtros Athenis eſſemus, in villas, ei vrbi proximas, me, & clariſſimum virum Seruilianum, compluresque alios noſtrates, qui Roma in Græciam, ad capiendum ingenij cultum, conceſſerant. Atque ibi tunc, cùm eſſemus apud eum, in villa, cui nomen eſt Cephiſia, & æſtu anni, & ſidere auctumni flagrantiſſimo, propulſabamus caloris incommoda lucorum vmbra ingentium.*

CAP.

Digitized by Google

CAP. IV.

Habitantium multitudo. Ciuium, qui remp. capeſſebant, viginti millia, à Cecropis tempore; pauperiores, qui remoti, duodecim millia: atque hi iſti, quorum bona infra quinque talenta eſſent. Pollucis locus illuſtratus. Poſt mutatio ab Antipatro, & Caſſandro, iſthic facta. Mille ducenti, & poſt trecenti, à Demoſthene conſtituti, è ditiſſimis. Inquilini, decem millia; ſerui quadraginta millia. His alendis vndique frumentum aduectum, inprimis Ponto, & Byzantio. Annonæ vilitas. Bouis, ouis, porci, frumenti, ac vini pretium. Lex, ne ouis mactaretur; antequam tonſa ea eſſet, aut peperiſſet: &, vt bubus aliquamdiu abſtineretur. Diurnum hominis frugalis; tum legati, & Lyſimachi. Socratis opes. Mendici nulli.

IN tanta Vrbe quot fuiſſe inhabitantes arbitramur? Certè plurimos. Nec immeritò eam Critias πολυανθρωποτάτην τῶν Ἑλληνίδων eſſe dicit, apud Xenophontem, Hiſt. Græc. lib. II. Ecce verba. Πλείστους δὲ ἀνάγκη πολεμίους εἶναι τοῖς ἐς ὀλιγαρχίαν μεθιστᾶσι, διά τε τὸ πολυανθρωποτάτην τῶν Ἑλληνίδων τὴν πόλιν εἶναι, καὶ διὰ τὸ πλεῖστον χρόνον ἐν ἐλευθερίᾳ τὸν δῆμον τετράφθαι. Inuenio autem ciuium ad viginti millia. Demoſthenes, Orat. in Ariſtogitonem. Σκοπεῖτε γάρ, εἰσὶν ὁμοῦ δισμύριοι πάντες Ἀθηναῖοι. τούτων ἕκαστος ἕν τί γε πράττων κατὰ τὴν ἀγορὰν περιέρχεται, ἤτοι νὴ τὸν Ἡρακλέα τῶν κοινῶν, ἢ τῶν ἰδίων. Libanius, Declam. XVI. Ἔπειτοίνυν, τίς οὐκ οἶδεν, ὡς Ἀθηναίων δισμυρίων ὄντων, σιωπῶσι

μὲν

μὲν οἱ πλείους, κατὰ τῶν πολιτικῶν ἀφεστῶσι. In Heſychij Gloſſis in voce Ὁμοῦ. Ἄνδρες Ἀθηναῖοι δισμύριοι ὁμόφρονες. Huc pertinet, quod ſub Pericle, cum multis quæſtio ſtatus ſui mota eſſet, nothi quinque mille inuenti; ciues autem, quatuordecim, & quadraginta. Plutarchus narrat, in Vitâ Periclis. Ἐπεὶ δὲ, τοῦ βασιλέως τῶν Αἰγυπτίων δωρεὰς τῷ δήμῳ πέμψαντος τετρακισμυρίους πυρῶν μεδίμνους, ἔδει διανέμεσθαι τοὺς πολίτας, πολλαὶ μὲν ἀνεφύοντο δίκαι τοῖς νόθοις ἐκ τοῦ γράμματος ἐκείνου, τέως διαλανθάνουσι, καὶ παρορωμέναις. πολλοὶ δὲ συκοφαντήμασι περιέπιπτον. ἐπράθησαν οὖν ἁλόντες ὀλίγῳ πεντακισχιλίων ἐλάττους, οἱ δὲ μείναντες ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ κριθέντες Ἀθηναῖοι, μύριοι καὶ τετρακισχίλιοι καὶ τεσσαράκοντα τὸ πλῆθος ἐξητάσθησαν. Nempe tot erant, qui per ætatem bello apti. Clarus eſt Platonis locus iſte, in Critia. Τούτῳ δὲ κατῴκουν τῷ σχήματι, τῶν μὲν αὐτῶν πολιτῶν φύλακες, τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων ἡγεμόνες ἑκόντων. πλῆθος δὲ διαφυλάττοντες ὅτι μάλιστα ταυτὸν ἑαυτῶν εἶναι πρὸς τὸν ἀεὶ χρόνον ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, τὸ δυνατὸν πολεμεῖν ἤδη κατὰ τὰ ἔτη, περὶ δύο μάλιστα ὄντας μυριάδας. Et ijdem reipublicæ partem aliquam capere poterant; à quâ plurimi remoti, ob inopiam: eorumque ad duodecim millia erant, Phocionis tempore. Plutarchus, in eius Vita. Τῶν δὲ ἀποψηφισθέντων τοῦ πολιτεύματος διὰ πενίαν, ὑπὲρ μυρίους καὶ δισχιλίους γενομένων, οἵ τε μένοντες ἐδόκουν σχέτλια καὶ ἄτιμα πάσχειν. Tales autem cenſebantur, quorum facultates infra quinque talenta eſſent. Hermogenes. Ἐμπέπλοκε δὲ ἐνστάσει καὶ δεύτερόν τι, ὡς παραγραφικόν· οἷον, οὐκ ἔχων τὰ πέντε τάλαντα, οὐ δύναται λέγειν. Ad quem locum Marcellinus. Πιθανότητος ἔχεται τὸ λεγόμενον, οὐ γὰρ δὴ ἰσχυρὸν, οὐδὲ ἀγωνιστικὸν, τὸ παραγραφικόν. ἐκ τῆς προβολῆς δὲ παραγράφεται, λέγων· ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι πολιτεύεσθαι, μὴ ἔχοντι τὰ πέντε τάλαντα. Et mox. Ἔστι δὲ παραγραφι-

Digitized by Google

γραφικὸν τοῦτο τοιοῦτον. οὐκ ἔχων, φησὶ τὰ πέντε τάλαντα, οὐ δύνασαι λέγειν. ὁ γὰρ νόμος κωλύει σε λέγειν, ἐνδεῶς ἔχοντα τῶν πέντε ταλάντων. Atque hic eſt ille cenſus, quem inquiſiuiſſe Pollux Theſmothetas nobis refert, lib. VIII. cap. IX. Ἐκαλεῖτο δέ τις θεσμοθετῶν ἀνάκρισις· εἰ Ἀθηναῖοί εἰσιν ἑκατέρωθεν ἐκ τριγονίας, καὶ τῶν δήμων πόθεν· καὶ, εἰ Ἀπόλλων ἐστὶν αὐτοῖς Πατρῷος, καὶ Ζεὺς Ἕρκιος· καὶ, εἰ τοὺς γονέας εὖ ποιοῦσι· καὶ, εἰ ἐστρατεύοντο ὑπὲρ τῆς πατρίδος· καὶ, εἰ τὸ τίμημά ἐστιν αὐτοῖς. Sed hoc fuit, ſtante republica; pòſt Antipater, Vrbis potens, immutauit: & conſtituit, vt drachmarum ſaltem duo millia haberent, id eſt, talenti vnius trientem. Diodorus Siculus, vbi de ea re agit, lib. XVIII. Ὁ δὲ δῆμος, οὐκ ὢν ἀξιόμαχος, ἠναγκάσθη τὴν ἐπιτροπὴν, καὶ τὴν ἐξουσίαν πᾶσαν, Ἀντιπάτρῳ δοῦναι περὶ τῆς πόλεως. ὁ δὲ, φιλανθρώπως αὐτοῖς προσενεχθεὶς, συνεχώρησεν ἔχειν τήν τε πόλιν, καὶ τὰς κτήσεις, καὶ τἄλλα πάντα· τὴν δὲ πολιτείαν μετέστησεν ἐκ τῆς δημοκρατίας, καὶ προσέταξεν ἀπὸ τιμήσεως εἶναι τὸ πολίτευμα· καὶ τοὺς μὲν κεκτημένους πλείω δραχμῶν δισχιλίων, κυρίους εἶναι τοῦ πολιτεύματος, καὶ τῆς χειροτονίας· τοὺς δὲ καλωτέρω τῆς τιμήσεως, ἅπαντας, ὡς ταραχώδεις ὄντας, καὶ πολεμικοὺς, ἀπήλασε τῆς πολιτείας. At hunc cenſum mox Caſſander ad dimidiam partem minuit; ſtatuitque, vt decem minas, id eſt, drachmas tantùm mille, poſſiderent. Diodorus, ſub eiuſdem libri finem, vbi de Caſſandri rebus. Γενομένων δὲ πλειόνων ἐντεύξεων, συνέθεντο τὴν εἰρήνην, ὥστε τοὺς Ἀθηναίους ἔχειν τὴν πόλιν τε καὶ χώραν, καὶ προσόδους, καὶ ναῦς, καὶ τἄλλα πάντα, φίλους ὄντας καὶ συμμάχους Κασσάνδρου· τὴν δὲ Μουνυχίαν κατὰ τὸ παρὸν κρατεῖν Κάσσανδρον, ἕως ἂν διαπολεμήσῃ πρὸς τοὺς βασιλεῖς· καὶ τὸ πολίτευμα διοικεῖσθαι ἀπὸ τιμήσεων ἄχρι μνῶν δέκα. Quod viginti millia attinet, numerus ille vſque à Cecrope conſtitutus. Docet Scholiaſtes Pindari ex Philochoro

Digitized by Google

lochoro, ad Olympionic. Od. IX. Φιλόχορός φησι Κέκροπα, βουλόμενον τὸν τῶν Ἀθηναίων δῆμον, καὶ τὸ πλῆθος, ἐπιγνῶναι, κελεῦσαι αὐτοὺς λίθους εἰσφέρειν, καὶ βάλλειν εἰς τὸ μέσον· ἐξ ὧν ἐπιγνῶναι, δισμυρίους αὐτοὺς ὄντας. Ex his mille, & ducenti, opulentiſſimi; qui munia pleraque ſumptuoſa obirent. Harpocration. Οἱ πλουσιώτατοι Ἀθηναίων χίλιοι, καὶ διακόσιοι, ἦσαν. μνημονεύουσι δ' αὐτῶν καὶ ἄλλοι ῥήτορες, καὶ Φιλόχορος ἐν ἕκτῃ. Λυσίας δ' ἐν τῷ πρὸς Κλινίαν, καὶ Ἰσαῖος ἐν τῇ ὑπὲρ Νικίου συνηγορίᾳ, τῷ ἀπηρτισμένῳ ἀριθμῷ ἐχρήσαντο χιλίους εἰπόντες. Quæ habes etiam apud Suidam. Iſæus, Orat. in Iſchomachum. Οὐδεὶς Λυσίδης ἐστὶ τῶν διακοσίων καὶ χιλίων. Sed id inſtitutum primùm poſt ſublatos Triginta tyrannos; moxque numerus à Demoſthene imminutus, & redactus ad trecentos. Pollux, lib. VIII. cap. IX. ſect. XVII. Μετὰ τὴν τῶν τριάκοντα ὀλιγαρχίαν, μέσοι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τριάκοντα, καὶ τεσσαράκοντα, ἐγένοντο χίλιοι καὶ διακόσιοι. ἀπὸ τούτων ἦσαν οἱ λειτουργοῦντες. Δημοσθένης δὲ, νόμον γράψας, ἀντὶ τούτων τριακοσίους τοὺς πλουσιωτάτους ἐποίησε. Iam ſeruorum quantam illic multitudinem fuiſſe cenſes? Certè ad quadringenta millia. Ita fuit, cum Demetrius Phalereus Vrbi præeſſet, Olymp. CX. anno I. Anonymus, in Deſcript. Olymp. ad iſtum annum diſertè notat. Ἐξετασμοῦ τῶν Ἀθηναίων γενομένου ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως, εὑρέθησαν Ἀθηναίων μὲν, δισμύριοι· οἰκετῶν δὲ, μυριάδες τεσσαράκοντα. Vbi vides, ciuium quoque viginti millia, quæ jam dixi. Accuratè ex Cteſicle Athenæus ait, ciues fuiſſe XXIM; ſeruos, CCCCM: inſuperque ad hos addit inquilinos XM. Verba eius ita habent, lib. VI. Κτησικλῆς δ' ἐν τρίτῃ Χρονικῶν, τῇ δεκάτῃ πρὸς ταῖς ἑκατὸν φησὶν Ὀλυμπιάδι Ἀθήνησιν ἐξετασμὸν γενέσθαι ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως τῶν κατοικούντων τὴν Ἀττικήν. καὶ εὑρεθῆναι Ἀθηναίους μὲν, δισμυ-

Digitized by Google

ρίους πρὸς τοῖς χιλίοις· μετοίκους δὲ, μυρίους· οἰκετῶν δὲ, μυριάδας τεσσαράκοντα. Tantæ multitudini alendæ, vt hoc addam, frumentum vndequaque aduectum; verùm plus ex vno Ponto, quàm ex locis alijs omnibus. In hanc rem inſignis locus eſt Demoſthenis, Orat. ad Leptinem. Ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι πλείστῳ τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων ἡμεῖς ἐπεισάκτῳ σίτῳ χρώμεθα. πρὸς τοίνυν ἅπαντα, τὸν ἐκ τῶν ἄλλων ἐμπορίων ἀφικνούμενον, ὁ ἐκ τοῦ Πόντου σῖτος εἰσπλέων ἐστὶν εἰκότως. Philoſtratus, in Lolliano, Sophiſt. lib. 1. Ἐπεὶ μὴ ἐφοίτα τοῖς Ἀθηναίοις ἐκ τοῦ Πόντου σῖτος, ὧδε ἤκμασε· κέκλεισται τὸ στόμα τοῦ Πόντου νόμῳ, καὶ τὰς Ἀθηναίων τροφὰς ὀλίγαι κωλύουσι συμβολαί. Maximè verò è Byzantio, præcipuâ eius tractus vrbe. Eunapius, in Ædeſio. Ἡ μὲν γὰρ Κωνσταντίνου πόλις, τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον, κατὰ μὲν τοὺς παλαιοὺς χρόνους, Ἀθηναίοις παρεῖχε τὴν σιτοπομπείαν, καὶ πλεῖστον ἦν τὸ ἐκεῖθεν ἀγώγιμον. Et vis ſcire, quantum id fuerit? Quadringenties centena millia medimnorum, aut non multò certè minus. Demoſthenes dicit, in citata Oratione ad Leptinem. Αἱ τοίνυν παρ' ἐκείνου δεῦρο ἀφικνούμεναι σίτου μυριάδες περὶ τετταράκοντά εἰσι. καὶ τοῦτο ἐκ τῆς παρὰ τοῖς σιτοφύλαξιν ἀπογραφῆς ἄν τις ἴδοι. Nunquid autem, in tanta hominum multitudine, magnum etiam annonæ pretium? Minimè verò, quod mirandum. Ecce enim, Solonis tempore, quinque drachmis bos venibat; ouis, vna. Obſeruare eſt apud Plutarchum, in ejus Vita. λύκον γὰρ τῷ κομίσαντι, πέντε δραχμὰς ἔδωκε· λυκίδα δὲ, μίαν. ὧν φησὶν ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος, τὸ μὲν, βοὸς εἶναι· τὸ δὲ, προβάτου τιμήν. Ac de oue lege cautum, ne, priuſquam tonſa eſſet, aut peperiſſet, mactaretur; nempe vt creſcendi ſpatium pecudi permitteretur, quo meliore pretio eſſet. Athenæus, lib. IX. Ἦν δὲ καὶ παλαιὸς νόμος, ὡς φησὶν Ἀνδρο-

Digitized by Google

Ἀνδροτίων, τῆς ἐπιγονῆς ἕνεκα τῶν θρεμμάτων μὴ σφάττειν πρόβατον ἄπεκτον, ἢ ἄτοκον. Et libro primo dixerat, ab intonſa abſtinendum fuiſſe. Φιλόχορος δ' ἱστορεῖ, καὶ κεκωλῦσθαι Ἀθήνησιν, ἀπέκτου ἀρνὸς μηδένα γεύεσθαι. Diogiton, in Bacchi feſto, ſe in agnum ſedecim drachmas impendiſſe referebat; ſed, vtcunque creuerit pretium, quin hic modum longè exceſſerit, dubitari minimè poteſt: itaque eum iſto nomine exagitat Lyſias, in Oratione illa quam aduerſus ipſum habuit. Accipe Oratoris verba. Εἰς Διονύσια τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὐκ ἄτοπον γάρ μοι δοκεῖ καὶ περὶ τούτου μνησθῆναι, ἑκκαίδεκα δραχμῶν ἀπέφαινεν ἐωνημένον ἀρνίον· καὶ τούτων τὰς ὀκτὼ δραχμὰς ἐλογίζετο τοῖς παισὶν, ἐφ' ὧν ἡμεῖς οὐχ ἥκιστα ὠργίσθημεν. De bubus autem conſtitutum aliquando, vt omnino ad aliquod tempus abſtinerent. Athenæus, jam citato libro nono. Καὶ κατά τινα χρόνον δέ τινα ἐκλιπόντων τῶν βοῶν, φησὶν ὁ Φιλόχορος νομοθετηθῆναι, διὰ τὴν σπάνιν, ἀπέχεσθαι αὐτοὺς τῶν ζώων, συνάγειν βουλομένους, καὶ πληθῦσαι, τῷ μὴ καταθύεσθαι. Porcus, Ariſtophanis tempore, tribus drachmis æſtimatus. Ipſe indicat, in Comœdia ſua Pace; in qua ſic Trygæum loquentem introducit.

Εἰς χοιρίδιόν μοι νῦν δάνεισον τρεῖς δραχμάς.

Et Megarenſis quidam Acharnenſibus vnum, alliorum manipulo; alterum, chœnice ſalis indicat. Nam, cùm Dicæogenes dixiſſet,

Πόσου πρίωμαί σου τὰ χοιρίδια; λέγε.

Reſpondet ille,

Τὸ μὲν ἕτερον τούτων, σκορόδων τροπαλλίδος·
Τὸ δ' ἅτερον, αἰ λῇς, χοίνικος μόνας ἁλῶν.

Frumenti medimno, Demoſthenis æuo, quinque tantùm drachmæ pretium. Animaduerto in Oratione ejus in Phormionem. Εἰσαγαγόντος πλείους ἢ μυρίους

Digitized by Google

μεδίμνους πυρῶν, διεμετρήσαμεν ὑμῖν τῆς καθεστηκυίας τιμῆς πέντε δραχμῶν τὸ μέδιμνον. Vinum quoque neutiquam carum; & erat, cuius tres cotylæ vno obolo emerentur: vnde etiam Τρικότυλος οἶνος dicebatur. Heſychius. *Τρικότυλος οἶνος. οὗ τρεῖς κοτύλαι ὀβολοῦ πωλοῦνται.* Ergo, in tanta rerum omnium vilitate, quantum id fuiſſe putes, quo honeſtè homines frugi ſuſtinere ſe potuerint? Certè parum; & vix obolum in diem. Iſthinc conjecturam facio, quod legatis, quibus magnificè, atque è publica dignitate, viuendum erat, duas tantùm in diem quemque drachmas dederint. Ariſtophanes mihi teſtis, in Acharnenſibus; vbi ſic legatos ille, ad Perſarum regem miſſos, loquentes facit.

Ἐπέμψαθ' ἡμᾶς ὡς βασιλέα τὸν μέγαν,
Μισθὸν φέροντας δύο δραχμὰς τῆς ἡμέρας,
Ἐπ' Εὐθυμένους ἄρχοντος.———

Ac Lyſimacho, optimè de rep. merito, cùm munifici valdè in eum haberi cuperent, vt magnificè ille viueret, drachmas quatuor dederunt. Demoſthenes, Orat. ad Leptinem. *Λυσιμάχῳ δωρεὰν, ἑνὶ τῶν τότε χρησίμων, ἑκατὸν μὲν ἐν Εὐβοίᾳ πλέθρα γῆς πεφυτευμένης ἔδοσαν, ἑκατὸν δὲ ψιλῆς· ἔτι δ' ἀργυρίου μνᾶς ἑκατὸν, καὶ τέτταρας τῆς ἡμέρας δραχμάς.* Itaque paruo etiam cenſu locupletes æſtimati; & vel paucæ aliquot minæ hîc diuitias faciebant. Neque multò plures quinque Socrates tenens, perhoneſtè vitam egit. Ipſe de ſe apud Xenophontem ait, in Oeconomico. *Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ἀγαθοῦ ὠνητοῦ ἐπιτύχοιμι, εὑρεῖν ἄν μοι σὺν τῇ οἰκίᾳ τὰ ὄντα πάντα ῥᾳδίως πέντε μνᾶς.* Itaque nec admirandum, ſi egeni iſthic nulli, aut mendici, benè conſtituta republica; quod Iſocrates clarè dicit, in extrema Areopagitica. *Τὸ δὲ μέγιστον,*

τότε

Digitized by Google

τότι μὲν ὐδεὶς ἦν πολιτῶν, ὐδεὶς τῶν ἀναγκαίων· ὐδὲ, πεζοὶ τῶν τοὺς ἐντυγχάνοντας, πλὴν πάλιν κατήχουν. Quis Fortunæ magnum iſtud beneficium fuiſſe neget?

Cap. V.

Ciuitate donati. Ius ciuitatis, quanto olim in pretio fuerit; quiue eius dandi ritus. Actio legum violatarum cuiuis erat, ſi indignis datum eſſet; itaque ereptum Pytholao, & Apollonidi. Ne daretur ſeruis, vetitum. Datum Euryſaci, & Philæo, Aiacis filijs; datum etiam Leuconi, Boſpori principi; Platæenſibus, Rhodijſque, & Hippocrati, ac Gallieno Imp. Recuſatum à Zenone, & Cleanthe, Atticoque. Poſtea imminuta dignitas; ac donatum inquilinis, & peregrinis; inceptumque etiam vendi: ac Chærephilo ſic datum, & Phidoni, Pamphilo, Philippo, Epigeni, ac Cononi: denique Chærephili filijs, & Ariſtonico Caryſtio. Ab Auguſto interdictum, ne cuiquam venderetur. Formula dandi.

POſtquam nunc de ciuibus dixi, eorumque multitudine; neceſſariò & donatos ciuitate, & colonos, his adjungam. Ac de iſtis quidem, prius. Initio enim potentiſſimos quoſque Græciæ, bello pulſos, aut ſeditione aliqua, intra Vrbem recipientes, ciuitate donauere; atque ita effecere, vt immenſus habitantium numerus eſſet. Thucydides, lib. 1. Ἐκ γὰρ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος οἱ πολέμῳ, ἢ στάσει, ἐκπίπτοντες, παρ᾽ Ἀθηναίους οἱ δυνα-

δυνατώτατοι, ὡς βέβαιον ὄν, ἀνεχώρουν· καὶ πολῖται γιγνόμενοι, εὐθὺς ἀπὸ παλαιοῦ μείζω ἔτι ἐποίησαν πλήθει ἀνθρώπων τὴν πόλιν. Itaque advenas qualeſcunque ſtatim ciues faciebant; verùm poſteà, cum jam multitudine ſua laborarent, reſtrinxere. Scholiaſtes Thucydidis, ad citata ejus verba. *Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ παλαιὸν εὐθὺς μετεδίδοσαν πολιτείας· ὕστερον δὲ οὐκέτι, διὰ τὸ πλῆθος.* Ac ſtatutum, ſi quem honorare vellent, huic tantùm vt jus ciuitatis ſuæ largirentur. Neque id temerè tamen factum; adeoque Menoni Pharſalio, ac Perdiccæ, Macedoniæ regi, qui præclarè de rep. meriti erant, non dedere; ſed immunitatem tantùm conceſſere. Demoſthenes, in Orat. *περὶ συντάξεως. Ἐκεῖνοι (οἱ πρόγονοι ἡμέτεροι) Μένωνι τῷ Φαρσαλίῳ, δώδεκα μὲν τάλαντα ἀργυρίου δόντι, πρὸς τὸν ἐπ' Ἠϊόνι, τῇ πρὸς Ἀμφιπόλει, πόλεμον, διακοσίοις δὲ ἱππεῦσι πενέσταις ἰδίοις βοηθήσαντι, οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν μόνον. καὶ πρότερον τούτου Περδίκκα, τῷ κατὰ τὴν τοῦ βαρβάρου ποτὲ ἐπιστρατείαν βασιλεύοντι Μακεδονίας, οὐ τοὺς ἀναχωροῦντας ἐκ Πλαταιῶν τῶν βαρβάρων ἀπὸ τῆς ἥττης διαφθείραντι, καὶ τέλειον τὸ ἀτύχημα ποιήσαντι τῷ βασιλεῖ, οὐκ ἐψηφίσαντο τὴν πολιτείαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν μόνον. μεγάλην, οἶμαι, καὶ τιμίαν, καὶ σεμνὴν, τὴν αὐτῶν πατρίδα ἡγούμενοι, καὶ πάσης μείζονα εὐεργεσίας.* Quæ ipſa iterum ille dicit, Orat. in Ariſtocratem. Quin & leges habuere, præter quas donare nefas. Demoſthenes idem, in Neæram. *Ὁ γὰρ δῆμος ὁ Ἀθηναίων, κυριώτατος ὢν τῶν ἐν τῇ πόλει ἁπάντων, καὶ ἐξὸν αὐτῷ ποιεῖν ὅ, τι ἂν βούληται, οὕτω καλὸν καὶ σεμνὸν ἡγήσατο εἶναι δῶρον, τὸ Ἀθηναῖον γενέσθαι, ὥστε νόμους ἔθετο αὐτῷ, καθ' οὓς ποιεῖσθαι δεῖ, ἐάν τινα βούλωνται, πολίτην.* Itaque cautum inprimis fuit, ijs tantùm vt daretur, qui præclarè de rep. meriti eſſent; quin jam datum, nullo modo ratum erat, niſi proxima concione

viri

Digitized by Google

viri amplius ſex mille, occultis ſuffragijs, comprobaſſent; ſenatores quoque & capſulas ponere, & calculos dare accedenti ad ipſos populo, jubebantur, antequam peregrini illi ingrederentur: deinde vt liber vnuſquiſque, ac ſui juris, reputaret apud ſeſe, quem facturus ciuem eſſet, an honore eo dignus. Demoſthenes poſtea, in eadem Oratione. Πρῶτον μὲν γὰρ νόμος ἐστὶ τῷ δήμῳ κείμενος, μὴ ἐξεῖναι ποιήσασθαι Ἀθηναῖον, ὃν ἂν μὴ, δι' ἀνδραγαθίαν εἰς τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, ἄξιον ᾖ γενέσθαι πολίτην. ἔπειτ', ἐπειδὰν πεισθῇ ὁ δῆμος, καὶ δῷ τὴν δωρεὰν, οὐκ ἐᾷ κυρίαν γενέσθαι τὴν ποίησιν, ἐὰν μὴ τῇ ψήφῳ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν ὑπὲρ ἑξακισχίλιοι Ἀθηναῖοι ψηφίζωνται, κρύβδην ψηφιζόμενοι. τοὺς δὲ πρυτάνεις κελεύει τιθέναι τοὺς καδίσκους ὁ νόμος, καὶ τὴν ψῆφον διδόναι, προσιόντι τῷ δήμῳ, πρὶν τοὺς ξένους εἰσιέναι, καὶ τὰ γέρρα ἀναιρεῖν. ἵνα κύριος ὢν αὐτὸς αὑτοῦ ἕκαστος, σκοπεῖται πρὸς αὑτὸν, ὅντινα μέλλει πολίτην ποιήσεσθαι, εἰ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς ὁ μέλλων λήψεσθαι. Poſt hæc omnia, actio legum violatarum publica erat; licebatque in judicium ingreſſo redarguere, nullo iure, meritove, datam ciuitatem eſſe. Demoſthenes ibidem Ἔπειτα μετὰ ταῦτα παρανόμων γραφὴν ἐποίησε κατ' αὐτοῦ τῷ βουλομένῳ Ἀθηναίων· καί ἐστιν, εἰσελθόντα εἰς τὸ δικαστήριον, ἐξελέγξαι, ὡς οὐκ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς, ἀλλὰ παρὰ τοὺς νόμους Ἀθηναῖος γέγονε. Atque ita à Pytholao Theſſalo, & Apollonide Olynthio, præter alios quamplurimos, repetitus iſte honos, tanquam perperam illis datus. Demoſthenes ibidem. Καὶ ἤδη τισὶ τοῦ δήμου δόντος τὴν δωρεὰν, λόγῳ ἐξαπατηθέντος ὑπὸ τῶν αἰτούντων, παρανόμων γραφῆς γενομένης, καὶ εἰσελθούσης εἰς τὸ δικαστήριον, ἐξελεγχθῆναι συνέβη τὸν εἰληχότα τὴν δωρεὰν μὴ ἄξιον εἶναι αὐτῆς. καὶ ἀφείλετο τὸ δικαστήριον. καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς, καὶ παλαιοὺς, ἔργον διηγήσασθαι· ἃ δὲ πάντες μνημονεύετε, Πειθόλαν τε τὸν Θετταλὸν, καὶ Ἀπολλωνίδην τὸν Ὀλύνθιον, πολίτας ὑπὸ τοῦ δήμου γενομένους, ἀφείλετο

Digitized by Google

τὸ δικαστήριον. In indignis, ſerui habiti; qui natura, non calamitate aliqua, tales eſſent. itaque, ne his daretur, lege vetitum. Dion Chryſoſtomus, Orat. XV. Οὐκ οἶσθα τὸν Ἀθήνησιν, ἔφη, νόμον· ὅτι τὸν φύσει δοῦλον γενόμενον, οὐκ ἐᾷ μετέχειν τῆς πολιτείας. Sanè priſci Athenienſes tanti ciuitatis ſuæ jus fecere, vt nihil ſupra. Demoſthenes, Orat. in Ariſtocratem Πολιτείαν ἔδοσαν, καὶ ταύτην ἱκανὴν ὑπελάμβανον εἶναι τὴν τιμήν. Et mox. Πολιτείαν ἔδωκαν μόνον· καὶ γὰρ ἦν τότε μὲν οὕτω τίμιον τὴν πᾶσιν ἀνθρώποις τὸ γίνεσθαι πολίτας παρ᾽ ὑμῖν, ὥσθ᾽, ὑπὲρ τοῦ τυχεῖν τούτου τηλικαῦτα ἡμᾶς ἀγαθὰ ἤθελον ποιεῖν. Inter eos, quibus honorem hunc habuere, Aiacis filij, Euryſaces, ac Philæus, exſtitere; qui & iis Salaminem, tanquam pretium ciuitatis, tradidere. Plutarchus, in Vita Solonis. Αὐτοὶ δὲ Ἀθηναῖοι, ταῦτα μὲν οἴονται φλυαρίαν εἶναι· τὸν δὲ Σόλωνά φασιν ἀποδεῖξαι τοῖς δικασταῖς, ὅτι Φιλαῖος, καὶ Εὐρυσάκης, Αἴαντος υἱοὶ, Ἀθήνησι πολιτείας μεταλαβόντες, παρέδοσαν τὴν νῆσον (τὴν Σαλαμῖνα) αὐτοῖς. καὶ κατῴκησαν, ὁ μὲν (Φιλαῖος,) ἐν Βραυρῶνι τῆς Ἀττικῆς· ὁ δὲ (Εὐρυσάκης,) ἐν Μελίτῃ. Dedere etiam Leuconi, Boſpori principi. Demoſthenes, in Orat. ad Leptinem. Ἀφαιρεῖται καὶ Λεύκωνα, τὸν ἄρχοντα Βοσπόρου, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, τὴν δωρεὰν, ἣν ὑμεῖς ἔδοτε αὐτοῖς. ἔστι γὰρ γένει μὲν δήπου ὁ Λεύκων, ξένος· τῇ δὲ παρ᾽ ὑμῶν ποιήσει, πολίτης. Et Platæenſibus. Iſocrates, in Panathenaica. Οἱ δ᾽ ἡμέτεροι, Μεσσηνίων μὲν τοὺς διασωθέντας, εἰς Ναύπακτον κατῴκισαν· Πλαταιέων δὲ τοὺς περιγενομένους, πολίτας ἐποιήσαντο. Ac decretum in rem illam exſtat apud eundem Demoſthenem, Orat. in Neæram; cuius illud eſt principium. Ἱπποκράτης εἶπε, Πλαταιέας εἶναι Ἀθηναίους ἀπὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας, ἐντίμους, καθάπερ τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους. Rhodijs quoque. Liuius, lib. XXXI. *Rhodij deinde legati auditi ſunt, quorum recens erat beneficium, quod naues longas quatuor*

Digitized by Google

Athenienſium, captas nuper à Macedonibus, recuperataſque, remiſerant. Itaque ingenti conſenſu bellum aduerſus Philippum decretum. Honores regi primùm Attalo immodici, deinde & Rhodijs habiti. primùm mentio illata de tribu, quam Attalida appellarent, ad decem veteres tribus addendâ. & Rhodiorum populus corona aurea virtutis ergo donatus, ciuitaſque Rhodijs data. Et Polybius, Legat. Eclog. III. Ἀπεδέξαντο δὲ καὶ τοὺς Ῥοδίους (οἱ Ἀθηναῖοι) μεγαλομερῶς· καὶ τόν τε δῆμον ἐστεφάνωσαν ἀριστείας στεφάνῳ, καὶ πᾶσι Ῥοδίοις ἰσοπολιτείαν ἐψηφίσαντο. Item Hippocrati. Ecce in Decreti verbis, quod inſertum eius Operibus. Ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων, εἶναι Ἱπποκράτει καὶ πολιτείαν, καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ διὰ βίου. Soranus, in eius Vita. Καὶ λαμπρῶν ἔτυχε τιμῶν παρὰ Κώοις· ἀλλὰ καὶ Θεσσαλοῖς, καὶ Ἀργείοις, καὶ Ἀθηναίοις· οἵτινες καὶ δεύτερον αὐτὸν ἀφ᾽ Ἡρακλέους δημοσίᾳ τοῖς Ἐλευσινίοις ἐμύησαν, καὶ πολίτην ἔγραψαν. Vnde & Theſſalus, eius filius, in Presbeutico. Παρὰ δὲ τὰς ἄλλας πόλεις τὰ παρ᾽ ὑμέων δοθέντα μεγάλα ἦν. ἥ τε γὰρ πολιτείη ἡ ὑμετέρη ὑπερῆγε τὰς ἑτέρων. αἱ γὰρ Ἀθῆναι ὑψηλότερόν τι τῶν ἄλλων πόλεων ἐς δόξαν. Ac poſtremis temporibus etiam Gallienus ſibi petijt, & obtinuit. Trebellius, in Gallienis. *Gallienus apud Athenas archon erat, vanitate illâ, quâ & ciuis adſcribi deſiderabat.* Recuſarunt autem Zenon, & Cleanthes; ne patriæ ſuæ iniuriam facere viderentur. Plutarchus, lib. Περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων. Καὶ μὴν Ἀντίπατρος, ἐν τῷ περὶ τῆς Κλεάνθους καὶ Χρυσίππου διαφορᾶς, ἱστόρηκεν· ὅτι Ζήνων, καὶ Κλεάνθης, οὐκ ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι γενέσθαι, μὴ δόξωσιν τὰς αὑτῶν πατρίδας ἀδικεῖν. Recuſauit etiam T. Pomponius Atticus. Æmylius Probus, in eius Vita. *Hic autem (Athenis) ſic ſe gerebat, vt communis infimis, par principibus videretur. quo*

factum eſt, vt huic omnes honores, quos poſſent, publicè haberent; ciuemque facere ſtuderent: quo beneficio ille vti noluit. quod nonnulli ita interpretantur; amitti ciuitatem Romanam, aliâ adſcitâ. Sed non ſemper incorruptus ciuitatis honos manſit; ac promiſcuè, cum attriti valdè eſſent, inquilinos, & peregrinos, aſſciuere, Olymp. XCIII. anno III. Diodorus Siculus, in rebus geſtis eius anni, lib. XIII. Ἀθηναῖοι δὲ, κατὰ τὸ συνεχὲς ἐλαττώμασι περιπίπτοντες, ἐποιήσαντο πολίτας τοὺς μετοίκους, καὶ τῶν ἄλλων ξένων τοὺς βουλομένους συναγωνίσασθαι. Anonymus, in Deſcript. Olymp. anno quarto inſequente Olympiadis nominatæ factum narrat, iſtis verbis. Ἀθηναῖοι τοὺς μετοίκους ἐπολιτογράφησαν. Poſteaque & indignis donauere, aut vendidere. Queritur Demoſthenes ipſe, in citata paullò ante Oratione, Περὶ συντάξεως. Νῦν δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φθόρους ἀνθρώπους, οἰκοτρίβων οἰκότριβας, μισθὸν ὥσπερ ἄλλου τινὸς τῶν ὠνίων λαμβάνοντες, ποιεῖσθε πολίτας. Ita Chœrephilum ſalſamentarium, Phidonem, Pamphilum, Philippum; denique Epigenem, & Cononem, nummularios, ciuitate donatos ait. Dinarchus, Orat. in Demoſthenem. Εἰπατέ μοι, πρὸς Διὸς, ὦ ἄνδρες, πρῴκα τοῦτον οἴεσθε γράψαι Διφίλῳ τὴν ἐν πρυτανείῳ σίτησιν, καὶ τὴν εἰς τὴν ἀγορὰν ἀνατεθησομένην εἰκόνα; ἢ τὸ ποιῆσαι πολίτας ὑμᾶς Χαιρέφιλον, καὶ Φείδωνα, καὶ Πάμφιλον, καὶ Φίλιππον; καὶ πάλιν Ἐπιγένη, καὶ Κόνωνα, τοὺς τραπεζίτας; Ita quoque Cærephili filios. Athenæus, lib. III. Τοσαύτην δὲ Ἀθηναῖοι σπουδὴν ἐποιοῦντο περὶ τὸ τάριχος, ὡς καὶ πολίτας ἀναγράψαι τοὺς Χαιρεφίλου τοῦ ταριχοπώλου υἱούς. Item Ariſtonicum Caryſtium, ſphæriſtam Alexandri Magni. Athenæus, lib. I. Ἀριστόνικον τὸν Καρύστιον, τὸν Ἀλεξάνδρου σφαιριστὴν, Ἀθηναῖοι πολίτην ἐποίησαν, διὰ τὴν τέχνην. Meminitque Euſtathius, ad Odiſſ. θ΄. Τοῦ δὲ ἀξίαν

λόγου

λόγυ ϰαὶ τὴν σφαιριστικὴν εἶναι, πίστις δὲ Ἀθηναῖοι, πολίτην ποιησάμενοι Ἀλεξάνδρυ τ Καρύστιον σφαιριστήν. Poſtea Auguſtus, ne deinceps pretio darent, interdixit. Dion Caſſius, lib. LIV. Ὁ δὲ Αὔγυστος Ἀθηναίων τήν τε Αἴγιναν, καὶ τὴν Ἐρέτριαν, ἐκαρπῦντο γὰρ αὐτάς, ὥς τινές φασιν, ἀφείλετο, ὅτι τ Ἀντώνιον ἐσπυδασαν· καὶ προσέτι ϰαὶ ἀπηγόρευσε σφίσι, μηδένα πολίτην ἀργυρίυ ποιεῖσθαι. Formula dandæ ciuitatis, iſta erat; vt illum talem ſe Athenienſem facere pronuntiarent, ab illo die eâdem dignitate vſurum, qua Athenienſes cæteri; tum ius quoque habiturum & ſacrorum, & profanorum, quorum Athenienſes habeant; niſi ſi quod ſacerdotium, ſiue feſtum, genti fortè alicui proprium: & nouemviratum excipi, quem patere tamen liberis: denique in tribum, populumque, inſerendum. Obſeruare eſt in Decreto, de donata Platæenſibus ciuitate, apud Demoſthenem, Orat. in Neæram, cuius ecce iſta verba. Ἱπποκράτης εἶπε, Πλαταιέας εἶναι Ἀθηναίυς, ἀπὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας, ἐντίμυς, καθάπερ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι. καὶ μετεῖναι αὐτοῖς, ὧνπερ Ἀθηναίοις μέτεστι πάντων, καὶ ἱερῶν, ϰαὶ ὁσίων· πλὴν εἴ τις ἱερωσύνη, ἢ τελετή, ἐστιν ἐκ γένυς· μηδὲ τ ἐννέα ἀρχόντων· τοῖς δ᾽ ἐκ τύτων. καταvεῖμαι δὲ τὺς Πλαταιέας εἰς τὺς δήμυς, καὶ τὰς φυλάς. Ac tribum illi, populumque, dari ſolitum, inde etiam nobis liquet, quod Philoſtratus, cum Phœnicem Adrianum ciuem factum Athenienſem dicere vellet, populum illi Athenis, & tribum, fuiſſe dixerit. Verba eius ecce iſta, in Adriani eius Vita, Sophiſt. lib. II. Οἱ δὲ προσήκοντες γράφονται τ τεθνεῶτα φόνυ παρὰ τῷ τ Ἑλλάδος ἄρχοντι, ὡς ἕνα Ἀθηναίων· ἐπειδὴ φυλή τε ἦν αὐτῷ, ϰαὶ δῆμος, Ἀθήνησιν. Sic de Ptolemæo Naucratite dicit, eum Marathonis populo inſcriptum fuiſſe; ciuitate donatum innuens. Μαραθῶνα δὲ αὐτὸν

ἐπωνόμαζον, ὡς μέν τινες, ἐπειδὴ τῷ Μαραθῶνι δήμῳ ἐνεγράφη Ἀθλώνησιν.

Cap. VI.

Coloniæ variæ; partim vrbes, regiones, inſulæque. Aelianus emendatus. Eretria ab Auguſto adempta, & Aegina. Lemni vectigalia data à Senatu & populo Romano. Antonij beneficentia. Inſulæ venditæ, & quo tempore. Imagines vrbium ex ære, in Olympij Iouis templo, ab Hadriano Imp. dedicatæ.

AD colonias, ſobolem quandam ciuitatis, ordo vocat. De his eſt Iſocratis locus, in Panegyrica. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ὁρῶσα τοὺς μὲν βαρβάρους τὴν πλείστην τῆς χώρας κατέχοντας, τοὺς δὲ Ἕλληνας εἰς μικρὸν τόπον κατακεκλεισμένους, καὶ διὰ σπανιότητα τῆς γῆς ἐπιβουλεύοντάς τε σφίσιν αὐτοῖς, καὶ στρατείας ἐπ' ἀλλήλους ποιουμένους, καὶ τοὺς μὲν δι' ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν, τοὺς δὲ διὰ τὸν πόλεμον ἀπολλυμένους, οὐδὲ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα περιεῖδεν, ἀλλ' ἡγεμόνας εἰς τὰς πόλεις ἐξέπεμψεν, οἱ παραλαβόντες τοὺς μάλιστα βίου δεομένους, στρατηγοὶ καταστάντες αὐτῶν, καὶ πολέμῳ κρατήσαντες τοὺς βαρβάρους, πολλὰς μὲν ἐφ' ἑκατέρας τῆς ἠπείρου πόλεις ἔκτισαν· πάσας δὲ τὰς νήσους κατῴκισαν. Ecce tibi, in vtraque continente vrbes multas condiderunt; & in inſulas quoque omnes colonias ſuas deduxerunt. Vbi quæ de continente vtraque dicit, eas intelligit, quæ in Aſia, & Europa, ſunt deductæ. Ac de Aſia, hoc ſciendum; eam partem, quæ Ionia appellata, coloniam Athenienſium factam eſſe. Aquila, De Fig. Sent.

Digitized by Google

Sent. *Athenienſes Aſiæ partem eam, quæ Ionia cognominata eſt, colonijs communierunt.* Herodotus, lib. I. Εἰσὶ δὲ πάντες Ἴωνες, ὅσοι ἀπ' Ἀθηνέων γεγόνασι, καὶ Ἀπατούρια ἄγουσιν ὁρτήν. Thucydides, lib. . Καὶ Ἴωνας μὲν Ἀθηναῖοι, καὶ νησιωτῶν τοὺς πολλοὺς, ᾤκισαν. Tertullianus, lib. De Pallio. *Iones, Nilei comites, Aſiam nouis vrbibus inſtruunt.* Iterum, lib. De Anima. *Vt Athenienſes Aſiam, vt Phryges Italiam, vt Phœnices Africam, dum ſolennes etiam migrationes, quas* μετοικίας *appellant, conſilio exonerandæ popularitatis, in alios fines examina gentis eructant.* Ariſtides, in Panathenaica. Ὡς δ' αὐτῇ (τῇ τῶν Ἀθηνῶν πόλει) διχόθεν κατεσκεύαστο ἡ τῆς Ἑλλάδος φρουρὰ, καὶ συνεκέκλειστο ὥσπερ λιμέσι κλειστοῖς, οὕτως ἤδη καὶ μέχρι τῆς ὑπερορίας ἦλθε διὰ τῆς θαλάττης· καὶ διεβίβαζεν εἰς τὴν Ἀσίαν τὰς πολλὰς, καὶ μεγάλας, ἀποικίας. Accidit autem ſub Archippo, perpetuorum archontum tertio, vti nos Euſebius docet, in Chronico ſuo; meminitque Tatianus, contra Græcos, vbi de Homeri ætate illi ſermo. Οἱ δὲ περὶ Ἀρίσταρχον κατὰ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν, ἥ ἐστι μετὰ ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα ἔτη τῶν Ἰλιακῶν· Φιλόχορος δὲ, μετὰ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀρχίππου. Quin tredecim in ea vrbes condidere, Epheſum, Miletum, Myunta, Lebedon, Colophonem, Prienen, Teum, Erythras, Phocæam, Clazomenas, Chium, Samum, Smyrnam. Strabo memorat, lib. XIV. Ἄρξαι δέ φησιν Ἄνδροκλον τῆς τῶν Ἰώνων ἀποικίας, ὕστερον τῆς Αἰολικῆς, υἱὸν γνήσιον Κόδρου, τοῦ βασιλέως Ἀθηνῶν· γενέσθαι τοῦτον ΕΦΕΣΟΥ κτίστην. καὶ ΜΙΛΗΤΟΝ δὲ ἔκτισε Νηλεὺς ἐκ Πύλου τὸ γένος ὤν. οἵ τε Μεσσήνιοι, καὶ οἱ Πύλιοι, συγγένειάν τινα προσποιοῦνται, καθ' ἣν καὶ Μεσσήνιον τὸν Νέστορα οἱ νεώτεροι φασὶ ποιηταί. καὶ τοῖς περὶ Μέλανθον, τὸν Κόδρου πατέρα, πολλοὺς καὶ τῶν Πυλίων συνεξάρας φασὶν εἰς τὰς Ἀθήνας· τοῦτον δὴ πάντα τὸν λαὸν

μετὰ

Digitized by Google

μετὰ τῶν Ἰώνων κοινῇ στεῖλαι τὴν ἀποικίαν· οὗ δὲ Νηλέως ἐπὶ τῷ Ποσειδίῳ βωμὸς ἵδρυμα δείκνυται. Κυδρῆλος δὲ, νόθος υἱὸς Κόδρου, ΜΥΟΥΝΤΑ κτίζει· Ἀνδρόκοπος δὲ, ΛΕΒΕΔΟΝ, καταλαβόμενος τόπον τινὰ Ἄρτην. ΚΟΛΟΦΩΝΑ δ᾽ Ἀνδραίμων Πύλιος, ὥς φησι καὶ Μίμνερμος ἐν Ναννοῖ. ΠΡΙΗΝΗΝ δ᾽ Αἴπυτος ὁ Νηλέως, εἶθ᾽ ὕστερον Φιλώτας, ἐκ Θηβῶν λαὸν ἀγαγών. ΤΕΩ δὲ Ἀθάμας μὲν πρότερον, διὸ Ἀθαμαντίδα αὐτὴν καλεῖ Ἀνακρέων· κατὰ δὲ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν Ναῦκλος, υἱὸς Κόδρου νόθος· καὶ μετὰ τοῦτο Ἄποικος, καὶ Δάμασος, Ἀθηναῖοι· καὶ Γέρης, ἐκ Βοιωτῶν. ΕΡΥΘΡΑΣ δὲ, Κνῶπος· καὶ οὗτος υἱὸς Κόδρου νόθος. ΦΩΚΑΙΑΝ δ᾽, οἱ μετὰ Φιλογένους Ἀθηναῖοι. ΚΛΑΖΟΜΕΝΑΣ δὲ, Πάραλος. ΧΙΟΝ δὲ, Ἐγέρτιος, σύμμικτον ἐπαγόμενος πλῆθος. ΣΑΜΟΝ δὲ, Τυμβρίων. εἶθ᾽ ὕστερον Προκλῆς. Αὗται μὲν δώδεκα Ἰωνικαὶ πόλεις· προσελήφθη δὲ καὶ ὕστερον ΣΜΥΡΝΑ, εἰς τὸ Ἰωνικὸν ἐναγαγόντων Ἐφεσίων. Herodotus, lib. I. Οἱ δὲ Ἴωνες οὗτοι. ΜΙΛΗΤΟΣ μὲν, αὐτῶν πρώτη κέεται, πόλις πρὸς μεσαμβρίην. μετὰ δὲ ΜΥΟΥΣ τε καὶ ΠΡΙΗΝΗ. αὗται μὲν ἐν τῇ Καρίῃ κατοίκηνται, κατὰ ταυτὰ διαλεγόμεναί σφι. αἱ δὲ ἐν τῇ Λυδίῃ, ΕΦΕΣΟΣ, ΚΟΛΟΦΩΝ, ΛΕΒΕΔΟΣ, ΤΕΩΣ, ΚΛΑΖΟΜΕΝΑΙ, ΦΩΚΑΙΑ. αὗται δὲ αἱ πόλιες τῇσι πρότερον λεχθείσῃσι ὁμολογέουσι κατὰ γλῶσσαν οὐδέν, σφὶ δὲ ὁμοφωνέουσι. ἔτι δὲ τρεῖς ὑπόλοιποι Ἰάδες πόλιες· τῶν αἱ δύο μὲν, νήσους οἰκέαται, ΣΑΜΟΝ τε καὶ ΧΙΟΝ· ἡ δὲ μία, ἐν τῇ ἠπείρῳ ἵδρυται, ΕΡΥΘΡΑΙ. Vitruuius, lib. IV. cap. I. *Athenienſes, ex reſponſis Apollinis Delphici, communi conſilio totius Hellados, tredecim colonias vno tempore in Aſiam deduxerunt; ducemque in ſingulis colonijs conſtituerunt: & ſummam imperij partem Ioni, Xuthi & Creuſæ filio, dederunt; quem etiam Apollo Delphis ſuum filium in reſponſis eſt profeſſus: iſque eas colonias in Aſiam deduxit, & Cariæ fines occupauit; ibique ciuitates ampliſſimas conſtituit, Epheſum, Miletum,*

Myun-

Digitized by Google

Myunta, (quæ olim ab aqua eſt deuorata; cuius ſacra, & ſuffragium, Mileſijs Iones attribuerunt.) Prienem, Samum, Teon, Colophona, Chium, Erythras, Phocæam, Clazomenas, Lebedum, Meliten. Hæc Melite, propter ciuium arrogantiam, ab his ciuitatibus, bello indicto, communi conſilio eſt ſublata. cuius loco poſtea, regis Attali & Arſinoes beneficio, Smyrnæorum ciuitas inter Ionas eſt recepta. Videndus etiam eſt Pauſanias, in Achaicorum initio. Emendandus autem obiter Ælianus, Var. Hiſt. lib. VIII. cap. V. Νηλεὺς δὲ εἰς τὴν Ἰωνίαν ἀφίκετο, καὶ πρῶτον μὲν ᾤκησε Μίλητον, Κᾶρας ἐξελάσας, καὶ Μυγδόνας, καὶ Λέλεγας, καὶ ἄλλους βαρβάρους, ἀφ' ὧν αἱ δώδεκα πόλεις ἐκλήθησαν ἐν Ἰωνίᾳ. Εἰσὶ δὲ αἵδε, Μίλητος, Ἔφεσος, Ἐρυθραὶ, Κλαζομεναὶ, Πριήνη, Λέβεδος, Τέως, Κολοφὼν, Μυοῦς, Φώκαια, Σάμος, καὶ Χῖος. Non rectè editur; Πριήνη, Λέσβος, Τέως. Imperfecta eſt Velleij narratio, qui vrbes tantum nouem memorat, omiſſis quatuor, lib. I. *Iones, duce Ione profecti Athenis, nobiliſſimam partem regionis maritimæ occupauere, quæ hodieque appellatur Ionia; vrbeſque conſtituere, Epheſum, Miletum, Colophona, Prienen, Lebedum, Myuntem, Erythram, Clazoménas, Phocæam.* Ac de Mileto, ſeorſim quoque eſt apud Herodotum, lib. IX. Τῆς Δήμητρος Ἐλευσινίης ἱρὸν, τὸ Φίλιστος ὁ Πασικλέος ἱδρύσατο, Νείλεω τῷ Κόδρου ἐπισπόμενος ἐπὶ Μιλήτου κτιστύν. Euſtathius, in Dionyſium. Διὰ μέσης τῆς τῶν Ἰώνων γῆς ὁ Μαίανδρος λιπαραῖς δίναις εἰς ἅλα κατέρχεται, μεταξὺ τῆς Πριηνῆς, καὶ τῆς Μιλήτου, Ἰωνικῆς πόλεως ἀποίκου Ἀθηναίων. Et quæ ibi ſequuntur. Ammianus, lib. XXII. *Per hæc ampliſſima ſpatia oppida ſunt diſperſa Græcorum; quæ cuncta ætatibus in varijs, præter pauca, Athenienſium coloni condidere Mileſij, inter Ionas alios in Aſiâ per Nileum multò ante locati, Codri illius filium, qui ſe pro patriâ bello fertur Dorico devouiſſe.* Iterum,

Digitized by Google

lib. XXVIII. *Erat enim Athenienſium colonia Miletus, deducta inter Ionas alios per Nileum, filium Codri.* De Erythra, Harpocration. Ἐρυθραί, μία τῶν ὑπὸ Νηλέως τοῦ Κόδρου κτισθεισῶν, ὥς φησιν Ἑλλάνικος ἐν Ἀτθίσιν. De Epheſo, ſunt Platonis verba capienda, extremo Ione. Τί δαί; οὐκ Ἀθηναῖοι μέν ἐστε οἱ Ἐφέσιοι τἀρχαῖον; De Myunte, Plinius lib. V. cap. XXIX. *Myus, quod primò condidiſſe Iones narrantur, Athenis profecti.* Sed nunc alias porrò vrbes, inſulaſque, videamus. ADRAMYTTIVM. Strabo, lib. XIII. Πλησίον δ' εὐθὺς τὸ Ἀδραμύττιον, Ἀθηναίων ἄποικος πόλις. Euſtathius, ad Iliad. β΄. Καὶ τὸ Ἀτραμύττιον δὲ Ἀθηναίων ἔσχεν ἀποικίαν. AGRYLE. Stephanus, in Ἀγραυλή. Ἔστι δὲ καὶ πόλις, Ἀθηναίων ἄποικος, ἐν Σάρδεσι, ἀπὸ τοῦ δήμου κληθεῖσα Ἀγρυλή. AMISVS. Strabo, lib. XII. Ἀμισὸς, πόλις ἀξιόλογος, διέχουσα τῆς Σινώπης περὶ ἐνακοσίους σταδίους. Φησὶ δ' αὐτὴν Θεόπομπος πρώτους Μιλησίους κτίσαι, εἶτα Καππαδόκων ἄρχοντας, τρίτον δ' ὑπ' Ἀθηνοκλέους, καὶ Ἀθηναίων, ἐποικισθεῖσαν, Πειραιᾶ μετονομασθῆναι. Euſtathius, ad Iliad. β΄. Ὅτι πολλαὶ Ἀθηναίων ἐγένοντο ἀποικίαι, τεθρύλληται. καὶ Ἀμισὸς γε ἡ Ποντική, κατὰ τὸν γεωγράφον, Ἀθηναίων ἐποικισάντων, Πειραιεὺς μετωνομάσθη, ὁμωνύμως τῷ Ἀττικῷ Πειραιεῖ. AMPHIPOLIS. Plutarchus, in Cimonis Vitâ. Καὶ προσεκτήσαντο χώρας, αὐτήν τε τὴν Ἠϊόνα, καὶ Ἀμφίπολιν, οἰκίσαντες. Diodorus, lib. XI. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἀθηναῖοι θαλαττοκρατοῦντες, εἰς Ἀμφίπολιν ἐξέπεμψαν οἰκήτορας μυρίους. Iterum, lib. XII. Ἀθηναῖοι συνῴκισαν Ἀμφίπολιν· καὶ τῶν οἰκητόρων οὓς μὲν, ἐκ τῶν πολιτῶν κατέλεξαν· οὓς δὲ, ἐκ τῶν συνεγγὺς φρουρίων. Æmylius Probus, in Cimone. *Oppidum Amphipolim conſtituit, eóque decem millia Athenienſium in coloniam miſit.* Videndus quoque Polyænus, lib. VI. Strategemate penultimo, quod eſt Agnonis Athenienſis.

Digitized by Google

ſis. ATHENÆ DIADES. Strabo, lib. x. Καὶ Ἀθῆναι αἱ Διάδες, κτίσμα Ἀθηναίων. ATHENÆ ACARNANIÆ; ſiue, CVRETIDIS. Stephanus, in Ἀθῆναι. Ἑβδόμη, Ἀκαρνανίας, ὡς Δημήτριος. Ἀθηναίους, ἐν τῇ Κουρήτιδι κτίσαντας πόλιν, Ἀθήνας προσαγορεῦσαι: τὴν γὰρ νῦν Ἀκαρνανίαν, Κουρῆτιν ὠνόμαζον. BREA. Heſychius. Βρέα. Κρατῖνος μέμνηται τῆς εἰς Βρέαν ἀποικίας. ἐστὶ δὲ πόλις Θρᾳκίας, εἰς ἣν Ἀθηναῖοι ἀποικίαν ἐξέπεμπον. Stephanus. Βρέα, πόλις· εἰς ἣν ἀποικίαν ἐστείλαντο Ἀθηναῖοι. CHALCIS. Libanius, in Argumento Olynth. I. Ὄλυνθος ἦν πόλις ἐπὶ Θρᾴκης. Ἑλληνικὸν δὲ ταύτῃ τῶν ἐνοικούντων τὸ γένος, ἀπὸ Χαλκίδος, τῆς ἐν Εὐβοίᾳ. ἡ δὲ Χαλκὶς, Ἀθηναίων ἄποικος. Marcianus, in Periegeſi.

——— ἐκ τῆς δ' Ἀττικῆς
Τὸν Ἐρεχθέως διαβάντα Πάνδωρον κτίσαι.
Πόλιν μεγίστην τὴν ἐν αὐτῇ Χαλκίδα.

Velleius, lib. I. *Athenienſes in Eubœa Chalcida, Eretriam, colonis occupauere.* Et huc Strabonis quoque locus referendus, quem citabo ſtatim infra, vbi de Eretriâ agam. CRITHOTE. Suidas. Κριθωτὴ, πόλις τῆς ἐν Χερρονήσῳ κατοικισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, τῶν μετὰ Μιλτιάδου ἐκεῖ παραγενομένων. EION. Plutarchus, in Vitâ Cimonis. Καὶ προσεκτήσαντο χώρας, αὐτήν τε τὴν Ἠϊόνα, καὶ τὴν Ἀμφίπολιν, οἰκίσαντες. ELÆA. Strabo, lib. XII. Στάδιοι δ' ἐπ' αὐτὴν πεσσαράκοντα· εἶθ' ἑβδομήκοντα εἰς Ἐλαίαν, λιμένα ἔχουσαν, καὶ ναύσταθμον τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων, Μενεσθέως κτίσμα, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Ἀθηναίων, τῶν συστρατευσάντων ἐπ' Ἴλιον. ERETRIA. Velleius, in citatis paullo ante verbis. *Athenienſes in Eubœa Chalcida, Eretriam, colonis occupauere.* Strabo, de illa, & Chalcide, lib. x. Μετὰ δὲ τὴν Γεραιστὸν, Ἐρέτρια πόλις· μεγίστη τῆς Εὐβοίας, μετὰ Χαλκίδα· ἔπειθ' ἡ Χαλκὶς μητρό-

πόλις τῆς νήσου τρίτον τινὰ, ὑπ' αὐτῷ τῷ Εὐρίπῳ ἱδρυμένη. ἀμφότεραι δὲ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν ὑπ' Ἀθηναίων ἐκτίσθαι λέγονται. ἢ μετὰ τὰ Τρωϊκὰ Αἶκλος, καὶ Κόθος, ἐξ Ἀθηνῶν ὁρμηθέντες, ὁ μὲν, τὴν Ἐρέτριαν ᾤκησε· Κόθος δὲ, τὴν Χαλκίδα. Euſtathius, ad Iliad. β'. Ἀμφότεραι (Χαλκὶς, καὶ Ἐρέτρια) πρὸ τῶν Τρωϊκῶν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐκτίσθησαν. Marcianus, in ſua Periegeſi, vbi de Eubœa.

Αἶκλόν τ' Ἐρέτριάν τ' Ἀθηναῖον γένος.

Atque hanc Auguſtus, vt Æginam item inſulam, quia Antonio fauiſſent, Athenienſibus poſtea eripuit. Dion Caſſius, lib. LIV. Ὁ δὲ Αὔγουστος Ἀθηναίων τήν τε Αἴγιναν, καὶ τὴν Ἐρέτριαν, ἐκαρποῦντο γὰρ αὐτὰς, ὥς τινές φασιν, ἀφείλετο, ὅτι τὸν Ἀντώνιον ἐσπουδάκεσαν. HESTIÆA. Plutarchus, in Vita Periclis, vbi ab ipſo deductam dicit. Ἑστιαιεῖς δὲ πάντας ἀναστήσας ἐκ τῆς χώρας, Ἀθηναίους μόνους κατῴκισε. LETANVM. Diodorus Siculus, lib. XII. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, ἔκτισαν οἱ Ἀθηναῖοι πόλιν ἐν τῇ Προποντίδι, τὴν ὀνομαζομένην Λέτανον. POTIDÆA. Demoſthenes, Philipp. II. Ποτίδαιαν δὲ ἐδίδου, τοὺς Ἀθηναίων ἀποίκους ἐκβαλών. Huc Hegeſippi verba pertinent, in Orat. De Haloneſo. Καίτοι Ἀθηναίων οἱ ἐν Ποτιδαίᾳ κατοικοῦντες, οὐκ ὄντος αὐτοῖς πολέμου πρὸς Φίλιππον, ἀφῃρέθησαν ὑπ' αὐτοῦ τὰ κτήματα. SCYLLETIVM, poſtea SCYLACIVM dictum. Strabo, lib. VI. Μετὰ δὲ ταύτην Σκυλλήτιον, ἄποικος Ἀθηναίων τῶν μετὰ Μενεσθέως, νῦν δὲ Σκυλάκιον καλεῖται. SYBARIS, ſiue THVRII. Hanc quoque coloniam ſuam dictitabant Athenienſes. Diodorus Siculus, lib. XII. Ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Ἰταλίαν οἱ τοὺς Θουρίους οἰκοῦντες, ἐκ πολλῶν πόλεων συνεστηκότες, ἐστασίαζον πρὸς ἀλλήλους, ποίας πόλεως ἀποίκους δεῖ καλεῖσθαι τοὺς Θουρίους, καὶ τίνα κτίστην δίκαιον ὀνομάζεσθαι. οἵ τε γὰρ Ἀθηναῖοι τῆς ἀποικίας ταύτης ἠμφισβήτουν, ἀποφαι-

Digitized by Google

ἀποφαινόμενοι, πλείους οἰκήτορας ἐξ Ἀθηνῶν ἐληλυθέναι. Plutarchus, in Lyſia. Ἐπεὶ ἡ τὴν εἰς Σύβαριν ἀποικίαν, τὴν ὕστερον Θουρίους μετονομασθεῖσαν, ἔστελλεν ἡ πόλις, ᾤχετο σὺν τῷ πρεσβυτάτῳ ἀδελφῷ Πολεμάρχῳ. Dionyſius Halicarnaſſeus, in eodem Lyſia. Εἰς Θουρίους ᾤχετο, πλέων σὺν ἀδελφοῖς δυσὶ, κοινωνήσων τῆς ἀποικίας, ἣν ἔστελλον Ἀθηναῖοι. Suidas, vbi de Herodoto. Ἐπειδὴ δὴ ὕστερον εἶδεν ἑαυτὸν φθονούμενον ὑπὸ τῶν πολιτῶν, εἰς τὸ Θούριον, ἀποικιζόμενον ὑπὸ Ἀθηναίων, ἐθελοντὴς ἦλθε. Sed quid vrbes nunc commemorem? Erant totæ regiones. In his PLACIA. Heſychius. Πλακία, χώρα παρὰ τὴν Θρᾴκην, εἰς ἣν ἀποικίαν ἔπεμψαν Ἀθηναῖοι. Et CHERSONESVS. Æmylius Probus, in Miltiade. *Accidit, vt Athenienſes Cherſoneſum colonos vellent mittere; cuius generis cum magnus eſſet numerus, & multi eius demigrationis peterent ſocietatem, ex his delecti Delphos deliberatum miſſi ſunt, qui conſulerent Apollinem, quo poſſitimum duce vterentur.* Et quæ ſequuntur. Libanius in Argumento Orat. De Cherroneſo. Ἦν μὲν γὰρ Χερρόνησος ἡ πρὸς Θρᾴκην τῶν Ἀθηναίων κτῆμα ἀρχαῖον. εἰς δὲ ταύτην ἀπέστελλον κατὰ τοὺς Φιλίππου χρόνους κληρούχους ἑαυτῶν. ἔθος δὲ τοῦτο παλαιὸν τοῖς Ἀθηναίοις, ὅσοι πένητες ἦσαν αὐτῶν, καὶ ἀκτήμονες οἴκοι, τούτους πέμπειν ἀποίκους εἰς τὰς ἔξω πόλεις τὰς ἑαυτῶν. Videndus etiam Herodotus, lib. VI. Neque tantùm continentem poſſidebant, ſed & inſulas; è quibus hæ commemorantur à Velleio, lib. I. Samus, Chius, Andrus, Tenus, Pharus, Delus, aliæque. Verba eius ita habent. *Multaſque (Iones, duce Ione Athenis profecti,) in Aegæo, atque Icario, occupauere inſulas; Samum, Chium, Andrum, Tenum, Pharum, Delum, aliaſque ignobiles.* Eædem, & aliæ, memorantur etiam Æſchylo, in Perſis.

Digitized by Google

Νᾶσοί θ᾽ αἳ κατὰ πρώ-
ν᾽ ἅλιον περίκλυστοι,
τᾶ δὲ γᾶ προσήμεναι,
οἷα Λέσβος, ἐλαι-
όφυτός τε Σάμος,
Χῖος, ἠδὲ Πάρος,
Νάξος, Μύκονος,
Τήνῳ τε συνάπτουσ᾽
Ἄνδρος ἀγχιγείτων.

Ex his Andri, meminit Plutarchus, in Vita Periclis. Πρὸς δὲ τούτοις, χιλίους μὲν ἔστειλεν εἰς Χερρόνησον κληρούχους· εἰς δὲ Νάξον, πεντακοσίους· εἰς δὲ Ἄνδρον, ἡμίσεις τούτων. De Delo, eſt in Veteri Inſcriptione; ΕΠΟΙΗΣΕΝ ΤΟΝ ΔΗΜΟΝ ΤΟΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΔΗΛΩΙ ΤΙΜΗΘΗΝΑΙ ΧΡΥΣΩΙ ΣΤΕΦΑΝΩΙ. Et mox iterum. ΠΟΛΛΑ ΤΩΝ ΧΡΗΣΙΜΩΝ ΑΘΗΝΑΙΟΙΣ ΤΟΙΣ ΕΝ ΔΗΛΩΙ ΠΕΡΙΕΠΟΙΗΣΕΝ. Memoratur etiam NAXVS, in citatis Plutarchi verbis; & de ea, plenè narrat Ælianus, Var. Hiſt. lib. VIII. cap. V. Νηλεὺς ὁ Κόδρου, τῆς βασιλείας ἀμοιρήσας, ἀπέλιπε τὰς Ἀθήνας, διὰ τὸ τὴν Πυθίαν Μέδοντι τὴν ἀρχὴν περιάψαι, εἰς ἀποικίαν στελλομένῳ· τῇ Νάξῳ δὲ προσωρμίσθη οὐχ ἑκὼν, ἀλλ᾽ ὑπὸ χειμῶνος βιασθείς. ἀπάραι δὲ βουλόμενον, καταπνέοντες ἐναντίοι ἄνεμοι διεκώλυον. ἀποροῦντι δὲ αὐτῷ ὑπὲρ τῶν ἐνεστώτων, οἱ μάντεις ἔφασαν δεῖν καθαρθῆναι τὸ στρατόπεδον, ὡς συμπλεόντων πολλῶν οὐ καθαρῶν τὰς χεῖρας. προσεποιήσατο δὲ καὶ αὐτὸς ἀποκτεῖναί τινα παῖδα, καὶ δεῖσθαι καθαρμοῦ. καὶ αὐτὸς ἀνεχώρησε, καὶ τοὺς ἄλλους ἔπεισε, τοὺς συνειδότας ἑαυτοῖς. οὐ γινομένου, καὶ γνωσθέντων ἐκείνων, αὐτοὺς μὲν ἀπέλιπεν, οἱ δὲ, ᾤκησαν τὴν Νάξον. ÆGINA. Thucydides, lib. II. Ἀνέστησαν δὲ καὶ Αἰγινήτας τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ ἐξ Αἰγίνης Ἀθηναῖοι, αὐτούς τε, καὶ παῖδας, καὶ γυναῖκας, ἐπικαλέσαντες οὐχ ἥκιστα τοῦ

πολέμου

Digitized by Google

πολέμου σφίσιν αἰτίους εἶναι. καὶ τὴν Αἴγιναν ἀσφαλέστερον ἐφαίνετο, τῇ Πελοποννήσῳ ἐπικειμένην, αὐτῶν πέμψαντας ἐποίκους, ἔχειν. καὶ ἐξέπεμψαν ὕστερον οὐ πολλῷ ἐς αὐτὴν τοὺς οἰκήτορας. Iterum, lib. VIII. Ἦσαν δὲ καὶ Ἄνδριοι, καὶ Τήνιοι, καὶ Καρύστιοι τριακόσιοι, καὶ Αἰγινητῶν τῶν ἐποίκων, οὓς οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν οἰκήσοντας. SCYRVS. Thucydides, lib. I. Ἔπειτα Σκῦρον, τὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ νῆσον, ἣν ᾤκουν Δόλοπες, ἠνδραπόδισαν, καὶ ᾤκισαν αὐτοί. Plutarchus, in Cimonis Vita. Ὤκισαν δὲ (οἱ Ἀθηναῖοι) καὶ Σκῦρον, ἑλόντος Κίμωνος. LEMNVS. Obſeruare eſt apud Athenæum, lib. VI. Κόλακας δ᾽ εἶναί φησι Φύλαρχος καὶ τοὺς ἐν Λήμνῳ κατοικοῦντας Ἀθηναίων, ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῶν Ἱστοριῶν. Certè inter ſubiectas Athenienſibus inſulas nominatur quoque ab Æſchylo, in Perſis. Quomodò autem ea colonia Athenienſium facta fuerit, videndus Herodotus, extremo VI. & Æmylius Probus, in Miltiade. Et Senatus Populuſque Romanus, cum imperium poſtea eius ademiſſet, vectigalia tamen reddidit; vt refert Vitruuius, lib. VII. cap. VII. *Non minus etiam Lemno, cuius inſulæ vectigalia Athenienſibus Senatus Populuſque Romanus conceſſit fruenda.* Denique vniuerſæ CYCLADES. Iſocrates, in Panathenaica. Καὶ πρῶτον μὲν τὰς Κυκλάδας νήσους, περὶ ἃς ἐγένοντο πολλαὶ πραγματεῖαι, ταύτας τὸ τελευταῖον ὑπὸ Καρῶν κατεχομένας, ἐκβαλόντες ἐκείνους, οὐκ ἐξιδιώσασθαι τὰς χώρας ἐτόλμησαν, ἀλλὰ τοὺς μάλιστα βίου τῶν Ἑλλήνων δεομένους κατῴκισαν ἐς αὐτάς. Plutarchus, lib. De Exilio. Τὰς δὲ Κυκλάδας πρότερον μὲν οἱ Μίνω παῖδες, ὕστερον δὲ οἱ Κόδρου, καὶ Νηλέως, κατῴκησαν. Et ex his plurimas, ſi non omnes, mox Romani eripuerunt; & Antonius reddidit Tenum, Æginam, Icum, Ceam, Sciathum, ac Peparethum. Appianus, De Bell. Ciuil. lib. V. Ἀθηναίοις δ᾽ ἐς αὐτὸν ἐλθοῦσι μετὰ

Τῆνον

Τῆνον, Αἴγιναν ἔδωκε, καὶ Ἴκον, καὶ Κέω, καὶ Σκίαθον, καὶ Πεπάρηθον. Æginam verò rurſum Auguſtus ademit, pariter atque vrbem Eretriam, quia Antonio ſtuduiſſent. Dion Caſſius, in citatis ſupra verbis. Ὁ δὲ Αὔγουστος τήν τε Αἴγιναν, καὶ τὴν Ἐρέτριαν, ἐκαρποῦντο γὰρ αὐτὰς, ὥς τινές φασιν, ἀφείλετο; ὅτι τὸν Ἀντώνιον ἐσπούδασαν. Xiphilinus, in Vita Auguſti. Τοὺς δὲ Ἀθηναίους ἐκάκωσεν, Αἴγιναν ἀφελόμενος. Cæteras autem, inopia preſſi, vendidere; Adriano, vt videtur, Imperatore: obnitente Lolliano, qui illius tempore vixit. Obſeruo apud Philoſtratum, in ſophiſtæ eius Vita, lib. I. Ἀντιλέγων δὲ τοῖς Ἀθηναίοις, ἀπορίᾳ χρημάτων βουλομένοις πωλεῖν τὰς νήσους, ὧδε ἐπιδώσει λῦσον, ὦ Πόσειδον, τὴν ἐπὶ Δήλῳ χάριν. συγχώρησον αὐτῇ πωλουμένῃ φυγεῖν. Atque iſtæ quidem ſunt coloniæ, hactenus mihi obſeruatæ; vrbes pariter, inſulæque. Et vrbium quidem, imagines ex ære poſitæ ab Adriano Imperatore in Olympij Iouis templo, à ſe exſtructo, & dedicato. Pauſanias memorat, in Atticis, vbi de eo agit. Ἐνταῦθα εἰκόνες Ἀδριανοῦ· δύο μὲν, εἰσὶ Θασίου λίθου. δύο δὲ, Αἰγυπτίου. χαλκαῖ δὲ ἑστᾶσι πρὸ τῶν κιόνων, ἃς Ἀθηναῖοι καλοῦσιν ἀποίκους πόλεις.

CAP.

CAP. VII.

Potentia magna; à ſe, & ſocijs: atque iſti quinam fuerint. Vrbes in his mille numero. Harpocration emendatus. Quod tributum Vrbis fuerit, Atticæque; & quod item ſociorum; idque ab Ariſtide primùm inſtitutum, mox à Pericle, Alcibiade, & Lycurgo, ac Demetrio Phalereo, variè auctum. Diodorus emendatus, & Plutarchus; eiuſque item alter locus explicatus. Fodinæ argenti, in Laurio monte, ciuium initio propriæ; poſteà Vrbis, ſuaſu Themiſtoclis. Copiæ militares, & nauales; quibus cum navale ſuum, tum armamentarium erat. Illud, mille talentis ſtructum; à Triginta autem tyrannis deſtruendum tribus datum: inde inſtauratum denuo, & perfectum à Lycurgo. Armamentarium, à Philone ædificatum; & à Sylla poſt incenſum. Philonis ipſius de eo Opus.

AD hæc potentia ſumma erat; & qualis nulli Græciæ vrbi. Creon apud Sophoclem, in Oed. Col.

Γέρων μὲν εἰμι, πρὸς πόλιν δ' ἐπίσταμαι
Σθένουσαν ἥκων, εἴ τιν' Ἑλλάδος, μέγα.

Certè terra, pariter ac mari, quàm latiſſimè imperabant: opibus publicè, ac priuatim, nauibus, equis, armis, viris, alios omnes ſuperabant; denique ſocijs, vectigalibus. Archidamus teſtatur, in Oratione ſua ad Lacedæmonios, apud Thucydidem, lib. 1. Πρὸς μὲν γὰρ τοὺς Πελοποννησίους, καὶ τοὺς ἀστυγείτονας; παρόμοιος ἡμῶν ἡ ἀλκή· καὶ διὰ ταχέων οἷόν τε ἐφ' ἕκαστα ἐλθεῖν. πρὸς δὲ ἄνδρας, (de Athenienſibus loquitur) οἳ γῆν τε ἑκὰς ἔχουσι, καὶ

προσέτι

προσέτι θαλάσσης ἐμπειρότατοί εἰσι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἄριστα ἐξήρτηνται, πλούτῳ τε ἰδίῳ καὶ δημοσίῳ, καὶ ναυσὶ, καὶ ἵπποις, καὶ ὅπλοις, καὶ ὄχλῳ, ὅσος ἐν ἄλλῳ ἑνί γε χωρίῳ Ἑλληνικῷ ἐστιν. ἔτι δὲ καὶ ξυμμάχους πολλοὺς φόρου ὑποτελεῖς ἔχουσι. πῶς χρὴ πρὸς τούτους ῥᾳδίως πόλεμον ἄρασθαι. Et Nicolaus, in Orat. ad Syracuſanos, apud Diodorum Siculum, ait eos tenuiſſe omnes prope Græciæ inſulas, & maritimum Aſiæ, Europæque, tractum. Verba iſta, lib. XIII. Μὴ γὰρ οἴεσθε τὸν τῶν Ἀθηναίων δῆμον τελέως ἐξησθενηκέναι διὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ συμφοράν, ὃς κρατεῖ σχεδὸν τῶν τε κατὰ τὴν Ἑλλάδα νήσων ἁπασῶν, καὶ τῆς παραλίου, τῆς τε κατὰ τὴν Εὐρώπην, καὶ τὴν Ἀσίαν, ἔχει τὴν ἡγεμονίαν; Tum in Africa etiam Ægypti tantam partem poſſedere, quæ Siciliam vniuerſam adæquaret. Ariſtides, Orat. Sic. II. Ἀναμιμνήσκομαι δὲ καὶ τῆς εἰς Αἴγυπτον στρατείας, ἣν καλῶς οὗτος ῥᾳδίως περιέστελλεν· ἡ διακοσίας ἡμῶν τριήρεις παρείλετο, καὶ ταῦτ' ἐχόντων μοῖραν ἤδη Αἰγύπτου οὐκ ἐλάττω τῆς πάσης Σικελίας. Summatim Demoſthenes, Philipp. I. Ὑμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστην δύναμιν ἁπάντων ἔχοντες, τριήρεις, ὁπλίτας, ἱππέας, χρημάτων πρόσοδον, τούτων μὲν, μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας, οὐδενὶ πώποτε ἐν δέοντι κέχρησθε. Ac diſtinctè ſocios ſcire ſi quis velit, ij erant Chij, Lesbij, Platæenſes, ac Meſſenij, qui Naupactum incolebant; tum plerique Acarnanum, Corcyræi, & Zacynthij; aliæque ciuitates, inter iſtas vectigales: Caria quoque, quæ ad mare ſita erat; ac finitimi Dorienſes: deinde Ionia, Helleſpontus, Thraciæ vrbes, inſulæque, quotquot intra Peloponneſum, & Cretam, ad ſolem orientem: denique, præter Melum, & Theram, Cyclades omnes. Accuratè enarrat Thucydides, lib. II. Ἀθηναίων δὲ (ξυμμαχία) Χῖοι, Λέσβιοι, Πλαταιῆς, Μεσσήνιοι οἱ ἐν Ναυπάκτῳ, Ἀκαρνάνων οἱ πλείους, Κερκυραῖοι, Ζακύν-

θιοι,

Digitized by Google

θιοι, καὶ ἄλλαι πόλεις, αἱ ὑποτελεῖς οὖσαι ἐν ἔθνεσι τοσοῖσδε· Καρία ἡ ἐπὶ θαλάσσῃ, Δωριῆς Καρσὶ πρόσοικοι, Ἰωνία, Ἑλλήσποντος, τὰ ἐπὶ Θράκης, νῆσοι ὅσαι ἐντὸς Πελοποννήσου, καὶ Κρήτης, πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα. πᾶσαι αἱ ἄλλαι Κυκλάδες, πλὴν Μήλου, καὶ Θήρας. Non particulatim adeo Diodorus Siculus, lib. XII. Τοῖς δ᾽ Ἀθηναίοις συνεμάχουν οἱ τὴν παράλιον τῆς Ἀσίας οἰκοῦντες, Κᾶρες, καὶ Δωριεῖς, καὶ Ἴωνες, καὶ Ἑλλησπόντιοι, καὶ νησιῶται πάντες, πλὴν τῶν ἐν Μήλῳ, καὶ Θήρᾳ, κατοικούντων· ὁμοίως δὲ οἱ ἐπὶ Θρᾴκην, πλὴν Χαλκιδέων, καὶ Ποτιδαιατῶν. πρὸς δὲ τούτοις Μεσσήνιοι μὲν, οἱ τὸν Ναύπακτον οἰκοῦντες, Κερκυραῖοι. In his omnibus vrbes mille, quæ parebant. Ariſtophanis indicat, Veſpis.

Εἰσίν γε πόλεις χίλιαι, αἳ νῦν τὸν φόρον ὑμῖν ἀπάγουσι.
Τούτων εἴκοσιν ἄνδρας βόσκειν εἴ τις προσέταξεν ἑκάστῃ,
Δύο μυριάδες τῶν δημοτῶν ἔζων ἐν πᾶσι λαγῴοις.

Iam quos reditus habuiſſe exiſtimamus. Ipſa Vrbs quandoque fuit, cum talenta centum & triginta tantùm exhiberet; quæ Fortuna deinde eius ita auxit, vti quadringenta eſſent. Demoſthenes, Philipp. IV. Ἦν ποτ᾽ οὐ πάλαι παρ᾽ ἡμῖν, ὅτ᾽ οὐ προσῄει τῇ πόλει τάλαντα ὑπὲρ τριάκοντα, καὶ ἑκατόν· μετὰ ταῦτα ἡ τύχη, καλῶς ποιοῦσα, πολλὰ πεποίηκε τὰ κοινά· καὶ τετρακόσια, ἀντὶ τῶν ἑκατὸν ταλάντων, προσέρχεται, οὐδενὸς οὐδὲν ζημιουμένου τῶν τὰς οὐσίας ἐχόντων. Attica autem, ſena millia ſuppeditabat. Clarum ex Demoſthene, in Orat. περὶ συμμοριῶν. Ἐπειδὰν δὲ ταῦτα οὕτως ἔχοντα ὑπάρχῃ, κελεύω, ἐπειδὴ τὸ τίμημά ἐστι τὸ τῆς χώρας ἑξακισχιλίων ταλάντων, ἵν᾽ ὑμῖν καὶ τὰ χρήματα ᾖ συντεταγμένα, διελεῖν τοῦτο, καὶ ποιῆσαι καθ᾽ ἑξήκοντα τάλαντα ἑκατὸν μέρη. Et mox. Ἡμῖν δὲ τὸ τῆς χώρας τίμημα ὑπάρχον, ἀφορμὴν ἑξακισχίλια τάλαντα ἀκούσεται. Quem locum citat etiam Harpocration, in Ὅτι ἑξακισχίλια. Sed perperam, in ipſis Demoſthenis verbis,

Digitized by Google

quæ ibi profert, editur hactenus ἐκταχιςίλια, pro ἑξακιςίλια. Itaque reſtitue. Sed non tota hæc ſex mille talenta erant; ac ducenta quinquaginta deficiebant. Polybius nobis teſtis locuples, lib. 1. Τίς γὰρ ὑπὲρ Ἀθηναίων οὐχ ἱστόρηκε, διότι καθ' οὓς καιροὺς μετὰ Θηβαίων εἰς τὸν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἀνέβαινον πόλεμον, καὶ μυρίους μὲν ἐξέπεμπον στρατιώτας, ἑκατὸν δὲ ἐπλήρουν τριήρεις, ὅτι τότε, κρίναντες ἀπὸ τῆς ἀξίας ποιεῖσθαι τὰς εἰς τὸν πόλεμον εἰσφορὰς, ἐτιμήσαντο τήν τε χώραν, καὶ τὴν Ἀττικὴν ἅπασαν, καὶ τὰς οἰκίας, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν λοιπὴν οὐσίαν. ἀλλ' ὅμως τὸ σύμπαν τίμημα τῆς ἀξίας ἐνέλιπε τῶν ἑξακισχιλίων διακοσίοις καὶ πεντήκοντα ταλάντοις. Ad hæc ſocij tributum ſuum addidere, conſtitutum ab Ariſtide. Refert Dinarchus, Orat. in Demoſthenem. Τοὺς μὲν ἀρχαίους ἐκείνους, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν, Ἀριστείδην, καὶ Θεμιστοκλέα, τοὺς ὀρθώσαντας τὰ τείχη πόλεως, καὶ τοὺς φόρους εἰς ἀκρόπολιν ἀνενεγκόντας παρ' ἑκόντων, καὶ βουλομένων, τῶν Ἑλλήνων. Scholiaſtes Thucydidis, lib. 1. Φόρος ὠνομάσθη, καὶ ἐτάχθη ὑπὸ Ἀριστείδου τοῦ δικαίου ὁ πρῶτος. Æſchines, Orat. περὶ παραπρεσβ. Ἀριστείδης, ὁ τοὺς φόρους τάξας τοῖς Ἕλλησιν, ὁ δίκαιος ἐπικαλούμενος, δυσχεραίνει, καὶ καταπτύει δωροδοκίας. Iterum poſtea. Ὑπολαμβάνετε ὁρᾶν ἐπὶ τοῦ βήματος, οὗ νῦν ἑστηκὼς ἐγὼ λέγω, ἀντιπαρατεταγμένους πρὸς τὴν τούτων ἀσέλγειαν, τοὺς τῆς πόλεως εὐεργέτας· Σόλωνα μὲν, τὸν καλλίστοις νόμοις κοσμήσαντα τὴν δημοκρατίαν· Ἀριστείδην δὲ, τὸν τοὺς φόρους τάξαντα τοῖς Ἕλλησιν. Quem locum citat etiam Alexander Rhetor, lib. De Fig. Sent. cap. περὶ προσωποποιίας. Τοῦ δὲ δευτέρου, τὸ Αἰσχίνου· ὅταν ἐπὶ τέλει τῆς ἤδη τοῦ λόγου τοὺς συνηγόρους καλεῖ, καὶ τοὺς κοινωνοὺς αὐτῷ τῆς δωροδοκίας παρακαλεῖ· Ὑπολαμβάνετε ὁρᾶν ἐπὶ τοῦ βήματος. Et quæ ſequuntur. Demoſthenes, in Ariſtocratem. Τῷ κυρίῳ τῶν φόρων γενομένῳ τάξαι Ἀριστείδῃ, οὐδεμιᾷ δραχμῇ πλείω τὰ ὑπάρχοντα ἐγένοντο.

ἐγίνοντο. Erat autem id tributum talentorum quadringentûm ſexaginta; moxque Pericles ad ſexcenta; alij vltra, & ad mille trecenta vſque intenderunt. Plutarchi hâc de re eſt locus, planè inſignis, in Ariſtide. Ὡς γὰρ οἱ παλαιοὶ τὸν ἐπὶ Κρόνου βίον, οὕτως οἱ σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων τὸν ἐπ' Ἀριστείδου φόρον, εὐποτμίαν τινὰ τῆς Ἑλλάδος ὀνομάζοντες, ὕμνουν· καὶ μάλιστα μετ' οὐ πολὺν χρόνον διπλασιασθέντος. ὃν μὲν γὰρ Ἀριστείδης ἔταξεν, ἦν εἰς ἑξήκοντα καὶ τετρακοσίων ταλάντων λόγον. τούτῳ δὲ Περικλῆς μὲν ἐπέθηκεν ὀλίγου δεῖν τὸ τρίτον μέρος. ἑξακόσια γὰρ τάλαντα Θουκυδίδης φησὶν ἐρχομένου τοῦ πολέμου προσιέναι τοῖς Ἀθηναίοις ἀπὸ τῶν συμμάχων. Περικλέους δ' ἀποθανόντος, ἐπιτείνοντες οἱ δημαγωγοὶ κατὰ μικρὸν, εἰς χιλίων καὶ τριακοσίων ταλάντων κεφάλαιον ἀνήγαγον. Ac de primis quadringentis ſexaginta, ab Ariſtide conſtitutis, confirmat Thucydides, lib. I. Παραλαβόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἡγεμονίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ, ἑκόντων τῶν ξυμμάχων, διὰ τὸ Παυσανίου μῖσος, ἔταξαν ἅς τε ἔδει παρέχειν τῶν πόλεων χρήματα πρὸς τὸν βάρβαρον, καὶ ἃς ναῦς. πρόσχημα γὰρ ἦν, ἀμύνεσθαι ὧν ἔπαθον, δῃοῦντας τὴν βασιλέως χώραν. καὶ Ἑλληνοταμίαι τότε πρῶτον Ἀθηναίοις κατέστη ἀρχὴ, οἳ ἐδέχοντο τὸν φόρον. οὕτω γὰρ ὠνομάσθη τῶν χρημάτων ἡ φορά. ἦν δ' ὁ πρῶτος φόρος ταχθεὶς, τετρακόσια τάλαντα, καὶ ἑξήκοντα. Et Suidas, in Ἑλληνοταμίαι. Τετρακόσια τάλαντα, καὶ ἑξήκοντα, ἐτάχθη ὁ φόρος ὑπὸ Ἀριστείδου τοῦ δικαίου. Æmylius Probus, in Ariſtide. *Quantum pecuniæ quaque ciuitas daret, Ariſtides delectus eſt, qui conſtitueret. Eius arbitrio quadringenta & ſexaginta talenta quotannis Delum collata ſunt. Quæ omnis pecunia poſtero tempore Athenas tranſlata eſt.* Itaque emendandus nobis Diodorus, lib. XI. Εὐθὺς οὖν ὁ μὲν Ἀριστείδης συνεβούλευε τοῖς συμμάχοις ἅπασι, κοινὴν ἄγουσι σύνοδον, ἀποδεῖξαι τὴν Δῆλον κοινὸν ταμιεῖον· καὶ τὰ χρήματα πάντα, τὰ

συναγόμενα, εἰς ταύτην κατατίθεσθαι. πρὸς δὲ τὸν ἀπὸ τῶν Περσῶν ὑποπτευόμενον πόλεμον τάξαι φόρον ταῖς πόλεσι πάσαις κατὰ δύναμιν, ὥστε γίνεσθαι τὸ πᾶν ἄθροισμα ταλάντων τετρακοσίων καὶ ἑξήκοντα. ταχθεὶς δ᾽ ἐπὶ τὴν διάταξιν τῶν φόρων, οὕτως ἀκριβῶς, καὶ δικαίως, τὸν διαμερισμὸν ἐποίησεν, ὥστε πάσας τὰς πόλεις εὐδοκῆσαι. Non recte editur, ὥστε γίνεσθαι τὸ πᾶν ἄθροισμα ταλάντων πεντακοσίων καὶ ἑξήκοντα. Confuſi nempe inter ſe numeri, vt in talibus fieri amat, mendo originem præbuere. Hoc tributum eſt, quod τὸν ἐπ᾽ Ἀριστείδου φόρον ſimpliciter vocat Thucydides lib. v. Τὰς δὲ πόλεις, φερούσας τὸν ἐπ᾽ Ἀριστείδου φόρον, εὐποτμίαν τινὰ τῆς Ἑλλάδος ὀνομάζοντες ὕμνουν. De ſexcentis, ad quæ Pericles redegit, eſt Thucydidis eiuſdem iſte locus; quem Plutarchus in citatis verbis innuit, lib. II. Θαρσεῖν τε ἐκέλευε, προσιόντων μὲν ἑξακοσίων ταλάντων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φόρου κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν ξυμμάχων τῇ πόλει, ἄνευ τῆς ἄλλης προσόδου. Non multo poſt Alcibiades duplum ferè eſſe fecit; vt colligere inde detur, ad nongenta perduxiſſe. Teſtis locuples Andocides, in Orat. κατὰ Ἀλκιβιάδου. Πρῶτον μὲν οὖν πείσας ὑμᾶς τὸν φόρον ταῖς πόλεσιν ἐξ ἀρχῆς τάξαι, τὸν ὑπ᾽ Ἀριστείδου πάντων δικαιότατα τεταγμένον, αἱρεθεὶς ἐπὶ τούτῳ δέκατος αὐτός, μάλιστα διπλάσιον αὐτὸν ἑκάστῳ τῶν συμμάχων ἐποίησεν. Huc reſpexit Plutarchus, in citatis ſtatim verbis. Οἱ σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων τὸν ἐπ᾽ Ἀριστείδου φόρον, εὐποτμίαν τινὰ τῆς Ἑλλάδος ὀνομάζοντες, ὕμνουν· καὶ μάλιστα μεθ᾽ οὐ πολὺν χρόνον διπλασιασθέντος. De augmento, à Pericle facto, & Alcibiade, capiendus iſte Ariſtidis locus, in Platonica II. Οὐ τι γὰρ τοὺς φόρους Περικλῆς εἰς ἄπειρον ἐστιν ὁ ἐξαγαγών· ἀλλὰ καὶ ταύτης τῆς ἀμετρίας, ὦ φίλε Σώκρατες, εἰ ζητοίης τὸν αἴτιον, τὸν ἕτερον εὑρήσεις τὸν σαυτοῦ. ἐκεῖνος γάρ ἐστιν, ὁ πρὸς τοσοῦτον προαγαγὼν τοὺς φόρους, ὅσον οὐδὲ βουλομένοις φέρειν ἐξῆν, οὔτε αἰνιττόμενος οὐδέν, οὔτε τὸν Περι-

Digitized by Google

Περικλέα μιμούμενος. Iam de mille & trecentis, non auctorem certum ponit in Vita Ariſtidis Plutarchus; ſed Lycurgum eum fuiſſe, diſertè dicit in Vita eius, lib. De x Rhet. Τὸ μέγιστον, χίλια διακόσια τάλαντα προσόδου τῇ πόλει κατέστησε, πρότερον ἑξήκοντα προσιόντων. Sed inſigne illic mendum eſt: nam cùm quadringenta initio, & ſexaginta, ab Ariſtide ſint impoſita, quò reſpexit, omnino reſcribendum erit, πρότερον τετρακοσίων, καὶ ἑξήκοντα, προσιόντων. Origo mendi è confuſione numeri υξ', & ξ'. Verùm & iſtud obſeruandum; cùm in Ariſtide dixerit, mille & trecenta talenta exſtitiſſe, quod hîc mille ducenta dicat. Soluam nodum. Erant ſupra millè ducenta, nec trecenta tamen tota. Æſchines docet, in Orat. περὶ παραπρεσβ. Φόρος δ' ἡμῖν κατ' ἐνιαυτὸν προσῄει πλέον ἢ χίλια, καὶ διακόσια, τάλαντα. Atque hinc diſſidium. Et augmenti, à Lycurgo quidem facti, meminit Hyperides, in Orat. ὑπὲρ Λυκούργου, apud Apſinem, lib. De Arte Rhet. cap. περὶ προσωποποιΐας. Τίνα φήσουσιν οἱ παριόντες αὐτοῦ τὸν τάφον; οὗτος ἐβίω μὲν σωφρόνως. ταχθεὶς δ' ἐπὶ τῇ διοικήσει τῶν χρημάτων, εὗρε πόρους. Poſt Lycurgum, incrementum accepere à Demetrio Phalereo; at hoc quantum, in incerto eſt. Diogenes Laërtius, in eius Vita, lib. v. Πολλὰ δὲ, καὶ κάλλιστα, τῇ πατρίδι ἐπολιτεύσατο. καὶ γὰρ προσόδοις, καὶ κατασκευαῖς, ηὔξησε τὴν πόλιν. Ad hæc adde, quod Fortuna, ne externo argento ſemper opus haberent, etiam domeſticum dederit; & fodinas, in Laurio monte. Thucydides mentionem facit, lib. II. Παρῆλθον εἰς τὴν πάραλον γῆν καλουμένην, μέχρι Λαυρείου ὄρους, οὗ τὰ ἀργύρεια μέταλλά ἐστιν Ἀθηναίοις. Et lib. VI. Καὶ τὰς τοῦ Λαυρείου τῶν ἀργυρείων μετάλλων προσόδους, καὶ ὅσα ἀπὸ γῆς καὶ δικαστηρίων νῦν ὠφελοῦνται, εὐθὺς ἀποστερήσονται. Meminere item plures;

Digitized by Google

plures; Heſychius, Suidas, Scholiaſtes Ariſtophanis Equitibus, alij. Inde γλαῦκες Λαυρεωτικαὶ, nummi ex argento Lauriotico cuſi, & noctua ſignati. Ariſtophanes Auibus.

γλαῦκες ὑμᾶς οὔποτ' ἐπιλείψουσι Λαυρεωτικαί.

Videndi Suidas, Lucilius Tarrhæus, & Parœmiographi Græci alij, in γλαῦκες Λαυρεωτικαί. Sed fodinæ hæ initio non tam publicæ erant Vrbis, quàm priuatim aliquot familiarum, ciuiumque. Inde Vitruuius, lib. VII. cap. VII. *Athenis argenti fodinæ, cùm habuerunt familiæ, tunc ſpecus ſub terrâ fodiebantur, ad argentum inueniendum.* Itaque reditus inter ciues diſtributi, ad Themiſtoclis vſque tempora; qui effecit, vt deinceps publici eſſent, & ad bellum Ægineticum naues inde pararentur. Plutarchus, in Themiſtocle. Καὶ πρῶτον μὲν τὴν Λαυρειωτικὴν πρόσοδον ἀπὸ τῶν ἀργυρείων μετάλλων ἔθος ἐχόντων Ἀθηναίων διανέμεσθαι, μόνος εἰπεῖν ἐτόλμησε, παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον, ὡς χρὴ, τὴν διανομὴν ἐάσαντας, ἐκ τῶν χρημάτων τούτων κατασκευάσασθαι τριήρεις, ἐπὶ τὸν πρὸς Αἰγινήτας πόλεμον. Libanius, Declam. XX. Παρὰ τῆς λυπηρᾶς ἐκείνης ἐπικηρύξεως, ὦ Θεμιστόκλεις, πάντα ἡμῖν τὰ πανταχοῦ γῆς καὶ θαλάττης θαυμαζόμενα. οἱ τῶν ἐκ Λαυρείου χρημάτων λόγοι· δι' ὧν ἔπεισας Ἀθηναίους, ἀντὶ τοῦ νέμεσθαι, ναῦς ποιεῖν. Verum poſtea, exhauſtas tandem defeciſſe, indicium Pauſanias facit, in ipſo Atticorum initio. Πλέοντι δὲ ἐς τὸ πρόσω Λαύρειόν τέ ἐστι, ἔνθα ποτὲ Ἀθηναίοις ἦν ἀργύρου μέταλλα. Iam quæ copiæ militares ordinariæ? Peditum, XXIXM; equitum, MMDCCC. Ex peditibus, tredecim mille grauis armaturæ erant; ſedecim millia, in præſidijs collocata; ex equitibus, mille ſexcenti ſagittarij. Obſeruare eſt apud Thucydidem, lib. II. Ὁπλίτας δὲ τρισχιλίους καὶ μυρίους εἶναι, ἄνευ τῶν ἐν

τοῖς

Digitized by Google

τοῖς Φρουρίοις, καὶ τῶν παρ' ἔπαλξιν, ἑξακισχιλίων καὶ μυρίων. ἱππέας δὲ ἀπέφαινε διακοσίους, καὶ χιλίους, ξὺν ἱπποτόταις. ἑξακοσίους δὲ, καὶ χιλίους, τοξότας. Et vide etiam Diodorum, lib. XII. hæc ad terreſtrem militiam; ad navalem, habuere triremes alijs Græcis vniuerſis duplo plures: & quæ pugnare cum bis totidem valerent. Iſocrates, in Panegyrico: Κεκτημένοι τριήρεις διπλασίας μὲν ἢ σύμπαντες οἱ ἄλλοι, δυναμένας δὲ πρὸς δὶς τοσαύτας κινδυνεύειν. Et trecentæ numero erant. Thucydides, loco citato. Καὶ τριήρεις τὰς πλωΐμους τριακοσίους. Demoſthenes, in Orat. περὶ συμμοριῶν: Τότε δὲ, (αὖ ἄρα, ἃ νῦν οἰόμεθα ἡμεῖς, πράττηται) οὐδεὶς δήπου τῶν ἁπάντων Ἑλλήνων τηλικοῦτον ἐφ' ἑαυτῷ φρονήσει, ὅστις ὁρῶν, ὑμῖν χιλίους μὲν ἱππέας ὑπάρχοντας, ὁπλίτας δὲ, ὅσους ἂν θέλῃ τις, ναῦς δὲ τριακοσίας, οὐχ ἥξει, καὶ δεήσεται. Et mox iterum. Τὰς δὲ τριήρεις πῶς; τὸν ἅπαντα ἀριθμὸν κελεύω τριακοσίας ἀποδείξαντας, &c. Deinde. Οἵδε μέν γε τριακοσίαις τριήρεσιν, ὧν ἑκατὸν παρεσχόμεθ' ἡμεῖς, σὺν τοὺς προγόνους αὐτοῦ χιλίας ἀπολέσαντας ναῦς. ἀκούσεταί τι, τριακοσίας αὐτοὺς ὑμᾶς παρεσκευασμένους τριήρεις. Æſchines, περὶ τῆς παραπρεσβείας. Τριήρεις δ' ἐκτησάμεθα πλωΐμους, καὶ ἐντελεῖς, οὐκ ἐλάττους ἢ τριακοσίας. Ariſtophanes Acharnenſibus.

Καὶ κάρτα μέντ' ἂν εὐθέως καθείλκετε
Τριακοσίας ναῦς· ἦν δ' ἂν ἡ πόλις πλέα
Θορύβου στρατιωτῶν, περὶ τριηράρχου βοῆς.

Ariſtides, Orat. Sic. I. Ἦν γάρ ποτε χρόνος, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅθ' οἱ μὲν τὴν βασιλέως κακῶς ἡμῶν ἐποίουν τριήρεσι τριακοσίαις. Repræſentat nobis claſſem iſtam Cicero, Verr. V. *Hic, te pretore, predonum nauicula pervagata ſunt, quo Athenienſium claſſis ſola poſt hominum memoriam trecentis nauibus, vi, ac multitudine, inuaſit.* Silius, lib. XIV.

Digitized by Google

Spectatum proauis ter centum ante ora triremes.
Vnum naufragium, merſaſque impune profundo
Clade pharetrigeri ſubnixás regis Athenas.

Poſtea Lycurgus rhetor effecit, vt eſſent cccc. Pauſanias, in Atticis, vbi de Lycurgo hoc agit. Κατεσκεύασε δὲ πομπεῖα τῇ θεῷ, καὶ νίκας χρυσᾶς, καὶ παρθένοις κόσμον ἑκατόν. ἐς δὲ πόλεμον, ὅπλα, καὶ βέλη, καὶ τετρακοσίας ναυμαχοῦσιν εἶναι τριήρεις. Plutarchus, in eius Vita, lib. De x Rhet. Καὶ ἐπὶ τὴν τοῦ πολέμου παρασκευὴν χειροτονηθείς, πολλὰ τῆς πόλεως ἐπηνώρθωσε, καὶ τριήρεις παρεσκεύασε τῷ δήμῳ τετρακοσίας. Itaque totidem præfecti, ſingulis annis conſtituti. Xenophon, De Rep. Athen. Καὶ τριήραρχοι καθίστανται τετρακόσιοι ἑκάστου ἐνιαυτοῦ· καὶ τούτων τοῖς βουλομένοις διαδικάσαι ὅσα ἔτη. His conuenit Strabonis locus, vbi, nauale Piræei deſcribens, de quadringentis agit, lib. IX. Ἄξιόν τε τὴν ναύσταθμον τετρακοσίαις ναυσὶν, ὧν οὐκ ἐλάττους ἔστελλον Ἀθηναῖοι. Et nauale, ad has naues capiendas, amplum erat; quod, talentis mille ſtructum, tribus ſolis deſtruendum Triginta tyranni vendiderunt. Iſocrates, in Areopagitica. Τοὺς δὲ τριάκοντα, τὰ μὲν ἀμελήσαντας, τὰ δὲ συλήσαντας, τοὺς δὲ νεωσοίκους ἐπὶ καθαιρέσει τριῶν ταλάντων ἀποδιδομένους, εἰς οὓς ἡ πόλις ἀνήλωσεν οὐκ ἐλάττω χιλίων ταλάντων. Mox vero, dominatu eorum excuſſo, inſtauratum, ac perfectum à Lycurgo. Pauſanias, in citatis Atticis. Οἰκοδομήματα ἐπετέλεσε μὲν τὸ θέατρον, ἑτέρων ὑπαρξαμένων· τὰ δ' ἐπὶ τῆς αὐτοῦ πολιτείας, ἃ ᾠκοδόμησεν, ἐν Πειραιεῖ νεώς ἦσαν οἶκοι. Plutarchus, in eius Vita. Πολλὰ δὲ ἡμίεργα παραλαβὼν, ἐξετέλεσε· καὶ νεωσοίκους, καὶ τὴν σκευοθήκην. Hyperides, in Orat. ὑπὲρ Λυκούργου; apud Apſinem, loco ſtatim jam citato. Ὠικοδόμησε δὲ (ὁ Λυκοῦργος) τὸ θέατρον, τὸ ᾠδεῖον, νεώρια· τριήρεις ἐποιήσατο. Vti vero nauibus erat, ita armis ſuus

Digitized by Google

ſuus locus; vterque vero, in Piræeo. Et armamentarium quidem, inter admiranda erat, à Philone ædificatum. Strabo, lib. IX. προσειληφυῖα τῷ περιβόλῳ τὸν Πειραιᾶ, καὶ τοὺς λιμένας, πλείους νεωρίων· ἐν οἷς ἦν ἡ ὁπλοθήκη, Φίλωνος ἔργον. Plinius, lib. VII. cap. XXXVII. *Laudatus eſt Cteſiphon Gnoſſius, æde Epheſiæ Dianæ, admirabiliter fabricata; Philon, Athenis armamentario.* Idque poſtea, capta Vrbe, Sylla incendit. Plutarchus, in eius Vita. Εἷλε δὲ καὶ τὸν Πειραιᾶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον ὁ Σύλλας, καὶ τὰ πλεῖστα κατέκαυσεν· ὧν ἦν καὶ ἡ Φίλωνος ὁπλοθήκη, θαυμαζόμενον ἔργον. Appianus, lib. De Bell. Mithrid. Ὁ δὲ Σύλλας τὸν Πειραιᾶ, οὐ ἄστεος μᾶλλον ἐνοχλήσαντά οἱ, κατεπίμπρη. Φειδόμενος οὔτε τῆς ὁπλοθήκης, οὔτε τῶν νεωσοίκων, οὔτε τινὸς ἄλλου τῶν ἀοιδίμων. Reſpexit Auſonius, in Moſella.

Non hoc ſpernat opus Gortynius aliger, ædis
Conditor Euboicæ; caſus quem fingere in auro
Conantem Icarios patris pepulere dolores.
Non Philo Cecropius. ——

Ac deſcripſerat illud ipſe Philo. Vitruuius teſtatur, in Præfatione lib. VII. *Philo (ſcripſit) de ædium ſacrarum ſymmetrijs; & de armamentario, quod fecerat Piræei portu.*

Digitized by Google

CAP. VIII.

Studiorum illic gloria. Pueri ſtatim literas, & nare, docti. Litera Atticorum veteres quot, & vnde. Γράμματα Ἀττικὰ, ἀρχαῖα, ἐπιχώρια, Κάδμεια. Γραμματικὴ ἡ κατὰ Κάδμον. *Inde admiſſa Ionum viginti quatuor; idque quando·* Ἡ μετ' Εὐκλείδην γραμματική. *Philoſophia profeſſores aliquando inde eiecti, verùm anno inſequente reuocati. Detrimentum aliquod datum à Maſſilia. Hadriani beneficentia, item M. Antonini: qui doctores, & mercedem annuam dedit. Merces autem illa qualis. Philoſtrati locus vindicatus. Studia qua ibi fuerint.* Οἱ τῆς νεότητος προεστῶτες, *quinam dicti; qui* οἱ νέοι. οἱ σοφισταί. ὁ τῶν σοφιστῶν θρόνος. ὁ πολιτικὸς θρόνος. *Dignitas cathedra; eaque conceſſa nulli, niſi poſt experimentum: vno excepto Adriano, propter fama claritatem: ac repulſi, qui indigni viderentur; in quibus Heraclides Lycius. Collata vero ab Imperatore. Elogia Vrbis. Ingeniorum multitudo, & praſtantia; tum illuſtris adeo gloria, vt praclaris aliorum quoq; factis famam addiderit.*

HAc potentia ad gloriam vſæ, rebus geſtis longe maximis, eam ſummam reportarunt; ita vt κλεινὰς Ἀθήνας ſolenni fere epitheto dicant Æſchylus, Euripides, Sophocles, alij. Ac geſtarum rerum gloriam olim etiam Plutarchus, libro de hac ſingulari, pertractauit; verum

verùm eam altera quoque ſtudiorum comitatur: quam indictam ſi omittam, Muſas mihi iratas habeam; & Mineruam, Vrbis præſidem. quam idcirco cum Neptuno, de ponendo ei nomine, contendiſſe, à veteribus dictum cenſeo; quia, vt maris beneficio potentiſſima, & illuſtriſſima, ita doctrinarum ſtudijs etiam, euaſit. Parentes autem liberos ſuos ſtatim à pueris nare, & liras, docebant; illud, in Neptuni gratiam, & naualis rei ſuæ; iſtud vero, in Mineruæ, & ſtudiorum. Scholiaſtes Aphthonij. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ παλαιὸν τοὺς ἑαυτῶν παῖδας γράμματα, καὶ νήχεσθαι, ἐξεπαίδευον· τὸ μὲν, διὰ τοὺς νόμους· τὸ δὲ, διὰ τὰς ναυμαχίας. Inde prouerbio, qui indocti, Μήτε νεῖν, μήτε γράμματα ἐπίστασθαι, dicebantur. Suidas. Μήτε νεῖν, μήτε γράμματα, ἐπίστασθαι· ἐπὶ τῶν παντάπασιν ἀμαθῶν. παρὰ γὰρ Ἀθηναίοις εὐθὺς ἐκ παιδὸς κολυμβᾶν, καὶ γράμματα, ἐδιδάσκοντο. Videndus quoque Diogenianus, Cent. vi. Prouerb. lvi. & Vaticana Appendix, Cent. ii. Prouerb. lxxxi. Meminit Plato, De Leg. lib. iii. Ἂν καί, τὸ λεγόμενον, μήτε γράμματα, μήτε νεῖν ἐπίστωνται. Habes quoque cum apud Ariſtidem, in Apologia Quatuorvirorum; tum etiam apud Senecam Rhetorem, Controuerſ. xxvii. Ac de literis, eſt Heliodori locus, apud quem Ariſtippus pater, de Cnemone filio querens, Æthiopic. lib. i. Οὐκ ἐπὶ τοιαύταις μὲν ἐλπίσιν, ὦ Ἀθηναῖοι, τόνδε ἀνέτρεφον, ἔλεγεν· ἀλλά, τοῦ γήρως τοῦ ἐμοῦ βακτηρίαν ἔσεσθαι προσδοκῶν, ἐπειδὴ τάχιστά μοι ἐγένετο, ἐλευθερίου τε τροφῆς μετέδωκα, καὶ τὰ πρῶτα τῶν γραμμάτων διδαξάμενος, εἰς τοὺς φράτορας καὶ γεννήτας εἰσαγαγών, εἰς ἐφήβους ἐγγράψας, καὶ πολίτην ὑμέτερον τοῖς νόμοις ἀποφήνας, πάντα τὸν βίον ἐπὶ τούτῳ τὸν ἐμὸν ἐσάλευον. Literas autem, vt hoc obiter per occaſionem hanc dicam, tantum ſedecim habebant; quas à

Digitized by Google

Cadmo in Græciam allatas, primi in ea accepere Athenienſes: vnde & inuentum quoque illas ſuum, ſicut fruges, atque leges, iactitabant. Plinius Nepos, vbi de Achaia agit, Atticam præcipue intelligens, ita in rem iſtam ſcribit, lib. VIII. Epiſt. XXIV. *Cogita te miſſum in provinciam Achaiam, illam veram, & meram, Græciam: in qua primum humanitas, literæ, etiam fruges, inuentæ eſſe creduntur.* Hac de cauſa Ἀττικὰ γράμματα appellabant. Demoſthenes, Orat. in Neæram. Καὶ αὕτη ἡ στήλη ἔτι καὶ νῦν ἕστηκεν, ἀμυδροῖς γράμμασιν Ἀττικοῖς δηλοῦσα τὰ γεγραμμένα. Quem locum exponens Harpocration, ita ait. Ἀττικοῖς γράμμασι. Δημοσθένης, κατὰ Νεαίρας· ἀντὶ τοῦ, παλαιοῖς. τὴν γὰρ εἴκοσι τεσσάρων στοιχείων γραμματικὴν, ὀψέ ποτε παρὰ τοῖς Ἴωσιν εὑρεθῆναι. Quæ ipſa habes apud Suidam, in Ἀττικισμός. Heſychius. Ἀττικὰ γράμματα. τὰ ἀρχαῖα, ἐπιχώρια. Vbi ἐπιχώρια vocat, quia, vt dixi, Athenienſes ſua in regione eas eſſe inuentas cupiebant. Pauſanias, de inſcriptione, quæ in cornu Amaltheæ, Eliac. II. Καὶ ἐπίγραμμα ἐπὶ τῷ κέρατί ἐστιν, ἀρχαίοις Ἀττικοῖς γράμμασι. Idem ſimpliciter γράμματα ἀρχαῖα dicit, Eliac. I. Τῶν δὲ ἐπὶ τῇ λάρνακι ἐπιγραμμάτων ἔπεστι τοῖς πλείοσι γράμμασι τοῖς ἀρχαίοις γεγραμμένα. Sic Harpocration, in Ἑρμῶν. Ἐφ' ἑνὸς γὰρ αὐτῶν, ἐπιγέγραπται γράμμασιν ἀρχαίοις·

Ἀντ' εὐεργεσίης Ἀγαμέμνονα δῆσαν Ἀχαιοί.

Dicebantur etiam Καδμήϊα γράμματα, nempe ab inuentore Cadmo. Herodotus, lib. V. Ἴδον δὲ καὶ αὐτὸς Καδμήϊα γράμματα, ἐν ἱρῷ τοῦ Ἀπόλλωνος. Inde & Grammatica ipſa, quæ has literas tradebat, ἡ κατὰ Κάδμον γραμματικὴ vocata fuit. Syrianus, Comment. in Hermogenem. Ἡ γοῦν κατὰ Κάδμον γραμματικὴ, ἐπί τε τῶν Τρωϊκῶν ἤσκεῖτο, ὡς Δίκτυς

ἐν τῷ

ἐν τῷ Ἐφημερίσι φησί· καὶ μέχρι τοῦ Εὐκλείδου, τοῦ μετὰ ταῦτα ἄρξαντος, διέμεινε χρόνων. Ac ſedecim quidem iſtis literis diu vſi, ſero tandem viginti quatuor ab Ionibus accepere. Inde ait Harpocration, in citatis ſtatim verbis. Τὴν γὰρ εἴκοσι τεσσάρων στοιχείων γραμματικὴν ὀψέ ποτε παρὰ τοῖς Ἴωσιν εὑρεθῆναι. Tenuere autem veteres, vſque ad archontem Euclidem; vti teſtis, quem citaui, Syrianus. Tunc, Archino id ſuadente, nouas Ionum admiſere; & pro ſedecim ex eo tempore viginti quatuor habuere. Suidas, in Σαμίων ὁ δῆμος. Τοὺς δ' Ἀθηναίους ἔπεισε χρῆσθαι τῶν Ἰώνων γράμμασιν Ἀρχῖνος ὁ Ἀθηναῖος, ἐπὶ ἄρχοντος Εὐκλείδου. Quæ totidem verbis Apoſtolius, Cent. XVII. Prouerb. XXV. Ea propter mutata etiam Grammatica, ἡ μετ' Εὐκλείδην γραμματικὴ deinceps nuncupari cœpta. Manifeſtum è Plutarcho, in Ariſtide. Ἐλέγχει τὰ γράμματα, τῆς μετ' Εὐκλείδην ὄντα γραμματικῆς. Vide quæ notaui nuper *De Archontibus* lib. III. cap. XVII. Quod ad ſtudia doctrinarum autem attinet, res clariſſima eſt. Nam Lyceum, Academiam, Porticumve, quis ignorat? aut quis Epicuri hortos? quis philoſophos tot præſtantes, quorum Vitas tradit nobis Diogenes Laertius? Habe elogium Nicolai, in Oratione ſua ad Syracuſanos, apud Diodorum Siculum, lib. XIII. Ὅσοι λόγου, καὶ παιδείας, ἐν τῇ πόλει μετεσχήκασι, δότε τὸν ἔλεον τοῖς τὴν πατρίδα κοινὸν παιδευτήριον παρεχομένοις πᾶσιν ἀνθρώποις. Ecce, communem omnibus hominibus honeſtæ diſciplinæ officinam vocat. Et mox. Ποῖος γὰρ τόπος τοῖς ξένοις βάσιμος εἰς παιδείαν ἐλεύθερον, τῆς Ἀθηναίων πόλεως ἀνῃρημένης; Nec immeritò ortam hic doctrinam eſſe prædicarunt. Cicero, pro L. Flacco. *Adſunt Athenienſes, vnde humanitas,* DOCTRINA, *religio, fruges, iura, leges, orta.*

Et

Et De Oratore, lib. I. *Vt omittam Graciam, qua ſemper eloquentia princeps eſſe voluit; atque illas* OMNIVM DOCTRINARVM INVENTRICES *Athenas.* Mamertinus, in Panegyrico Iuliani. *Ipſa illa* BONARVM ARTIVM MAGISTRÆ ATQVE INVENTRICES *Athena omnem cultum publice priuatimque perdiderant.* Æmylius Probus, in Vita Attici, omnibus alijs doctrina præſtitiſſe dicit. *Hoc ſpecimen prudentiæ, quod, cum in eam ciuitatem ſe contuliſſet, qua antiquitate, humanitate,* DOCTRINAQVE, *praſtaret omneis, vnus ante alios fuerit cariſſimus.* Portius Latro, in Catilinam. *Non ita placuit Athenienſibus; vrbi ſine dubio* DOCTISSIMÆ, *atque* ERVDITISSIMÆ. Propertius, lib. III. Eleg. XX.

Magnum iter ad DOCTAS *proficiſci cogor Athenas,*
Vt me longa graui ſoluat amore via.

Hilduinus, de hac Vrbe, in Vita Dionyſij Areopagitæ, lib. II. *Vrbs fandi; & eloquentia, nutrix; philoſophorum, genitrix;* ARTIVM LIBERALIVM, *& diuitiarum omnium, copia pra vrbibus cunctis emicuit.* Sane Athenis magnam ſtudijs literarum gloriam fuiſſe, etiam Quintiliani iſta indicant, Inſtit. Orat. lib. III. cap. VII. *Minus Lacedæmone* STVDIA LITERARVM, *quam Athenis, honoris merebuntur.* Et Arnobius, lib. V. *Athenas etiam probemus ipſas,* HVMANITATIS ARTIBVS STVDIISQVE POLLENTES, *tam in deos dicere contumelioſa, quam dictitent alij.* Verè certe Sapientiæ, & Literarum, regnum Athenas nuncupaueris. Tamen factum, vt philoſophi tota Attica pellerentur. Athenæus, lib. XIII. Ὁ Μύρτιλος ἔφη, εἶτ' οὐκ ἐγὼ δικαίως πάντας τοὺς φιλοσόφους μισῶ, μισοφιλολόγους, οὓς οὐ μόνον Λυσίμαχος ὁ Βα-

Digitized by Google

ὁ βασιλεὺς ἐξεκήρυξε τῆς ἰδίας βασιλείας ἐξελαύνων, ὡς ὁ Καρύστιος φησὶν ἐν Ἱστορικοῖς ὑπομνήμασιν, ἀλλὰ καὶ Ἀθηναῖοι. Accidit autem, cum Demetrius Vrbem in poteſtate haberet, nempe circa Olympiadem cxx. Accipio ex Alexide, in Equo fabula.

Τοῦτ' ἔστιν Ἀκαδημία, τοῦτο Ξενοκράτης.
Πόλλ' ἀγαθὰ δοῖεν οἱ θεοὶ Δημητρίῳ,
Καὶ τοῖς νομοθέταις, διότι τοὺς τὰς τῶν λόγων,
Ὥς φασι, δυνάμεις παραδιδόντας τοῖς νέοις,
Ἐς κόρακας ἔρρειν φασὶν ἐκ τῆς Ἀττικῆς.

Inter cæteros expulſus quoque Theophraſtus, qui ſuccedens Ariſtoteli, tenuit ſcholam ab Olympiade cxiv, vſque ad cxxiii. Diogenes Laërtius, in eius Vita, lib. v. Τοιοῦτος δὲ ὤν, ὅμως ἀπεδήμησε καὶ οὗτος, καὶ πάντες οἱ λοιποὶ φιλόσοφοι· Σοφοκλέους τοῦ Ἀμφικλείδου νόμον εἰσενεγκόντος, μηδένα τῶν φιλοσόφων σχολῆς ἀφηγεῖσθαι, ἂν μὴ τῇ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ, δόξῃ· εἰ δὲ μὴ, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. Vbi illud quoque obſerua; decreti auctorem fuiſſe Sophoclem, Sophoclidis filium. Meminit etiam Pollux, lib. ix. cap. v. Ἔστι δὲ καὶ νόμος Ἀττικὸς, κατὰ τῶν φιλοσοφούντων γραφεὶς, ὃν Σοφοκλῆς Ἀμφικλείδου Σουνιεὺς εἶπεν· ἐν ᾧ ἵνα καὶ αὐτῶν προστατῶν ἐπήγαγεν, μὴ ἐξεῖναι μηδενὶ τῶν σοφιστῶν διατριβὴν κατασκευάζεσθαι. Athenæus, libro citato. Καὶ Σοφοκλῆς δέ τις ψήφισμά τι ἐξήλασε πάντας φιλοσόφους τῆς Ἀττικῆς. Verum breue exilium fuit; & ſequente ſtatim anno ipſi quidem reuocati, Sophoclique mulcta quinque talentorum indicta. Diogenes Laërtius, loco iam commemorato. Ἀλλὰ αὖθις ἐπανῆλθον (οἱ φιλόσοφοι) εἰς νέωτα, Φιλλίωνος τὸν Σοφοκλέα γραψαμένου παρανόμων. ὅτε καὶ τὸν νόμον μὲν ἄκυρον ἐποίησαν Ἀθηναῖοι. τὸν δὲ Σοφοκλέα, πέντε ταλάντοις ἐζημίωσαν, κάθοδόν τε τοῖς

φιλοσόφοις ἐψηφίσαντο. Itaque ſumma ibi rurſum frequentia eorum, qui ob ſtudia vndequaque conuenirent. Quin Romani quoque ipſi, vt olim leges, ſi doctrinam item illinc petiere. Aurelius Victor id teſtatur de Catone, & Bruto. *Marcus Brutus, avunculi Catonis imitator, Athenis philoſophiam, Rhodi eloquentiam didicit.* Idem de Tito Pomponio Attico, Æmylius Probus; de Cicerone, Aurelius Victor, & Plutarchus, nobis tradunt. Iſque Cicero poſtea etiam filium iſthuc ſuum miſit. Teſtis Trebonius, ad Ciceronem epiſt. XVI. lib. XII. *Athenas veni ad* XI. *Kal Iunij; atque ibi, quod maxime optabam, vidi filium tuum, deditum optimis ſtudijs, ſummaque modeſtiæ fama.* Ac Cratippum hic philoſophum ibi audiuit. Cicero pa[illegible]r, De Off. lib. I. *Quanquam te, Marce fili, annum iam audientem Cratippum, idque Athenis;* & quæ ſequuntur. Et ipſe filius, in Epiſtola ad Tironem, quæ eſt XXI. lib. XVI. *Cratippo me ſcito non vt diſcipulum, ſed vt filium, eſſe conjunctiſſimum. nam cum & audio illum libenter, tum autem eius propriam ſuauitatem vehementer amplector. Sum totos dies cum eo, noctisque ſæpenumero partem. exoro enim, vt mecum quam ſæpiſſime cœnet. Hac introducta conſuetudine, ſæpe inſcientibus nobis, & cœnantibus, obrepit; ſublataque ſeueritate philoſophiæ, humaniſſime nobiſcum iocatur.* Antonius etiam, hiemem ibi loci exigens, profeſſores frequentauit. Appianus de eo, De Bell. Ciuil. lib. V. Ἔξοδοί τε ἦσαν ὁμοίως ἄνευ σημείων αὐτῷ, σὺν δύο φίλοις, καὶ σὺν ἀκολούθοις δύο, ἐς διδασκάλων διατριβὰς, ἢ ἀκροάσεις. Immo paſſim quiuis alij. Horatius de quodam, lib. II. Sat. VII.

——jam mallet doctus Athenis
Viuere.——

Et de

Et de altero, Epiſt. II. lib. II.

Romæ mentiri mihi contigit, atque doceri,
Iratus Graijs quantum nocuiſſet Achilles.
Adiecere bonæ paullo plus artis Athenæ;
Scilicet vt poſſem curuo dignoſcere rectum,
Atque inter ſyluas Academi quærere verum.

Et poſtea.

Ingenium, ſibi quod vacuas deſumpſit Athenas;
Et ſtudijs annos ſeptem dedit, inſenuitque
Libris, & curis.——

Sed, quod ad Romanos attinet, commigrare illuc ſolitos, non exiguum circa Auguſti Cæſaris æuum detrimentum Maſſilia dedit; quam plerique, ludo iſthic literario inſtituto, petiere. Strabo, vbi de ea Vrbe, lib. IV. Δηλοῖ δὲ τὰ καθεστηκότα νυνί· πάντες γὰρ οἱ χαρίεντες πρὸς τὸ λέγειν τρέπονται, καὶ φιλοσοφεῖν. ὥσθ᾽ ἡ πόλις μικρῷ μὲν πρότερον τοῖς βαρβάροις ἀνεῖτο παιδευτήριον, καὶ φιλέλληνας κατεσκεύασε τοὺς Γαλάτας, ὥστε καὶ τὰ συμβόλαια Ἑλληνιστὶ γράφειν. ἐν δὲ τῷ παρόντι καὶ τοὺς γνωριμωτάτους Ῥωμαίων πέπεικεν, ἀντὶ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀποδημίας, ἐκεῖσε φοιτᾶν, φιλομαθεῖς ὄντας. Fuere tamen, qui Athenas, famæ vetuſtate ducti, anteponerent. Clemens Romanus de quodam, lib. De rebus geſtis S. Petri. Ὁ μὲν οὖν πατήρ, φιλότεκνος ὤν, σύν τε δούλοις καὶ δούλαις ἐφοδιάσας ἱκανῶς, καὶ εἰς πλοῖον ἐνθέμενος, εἰς τὰς Ἀθήνας ἅμα παιδευθησομένους ἐξέπεμψεν. Martialis, de obtrectatore quodam, libro VI. Epigr. LXIV.

——*tibi cor, limante Minerua,*
Acrius; & tenues finxerunt pectus Athenæ.

Maxime autem fatiſcentia quaſi ſtudia reſtituere laborauit Adrianus Imperator: ſtructa illic Bibliotheca, & gymnaſio, à ſe dicto. Pauſanias in Atticis, vbi de ope-

ribus eius. Πεποίκιλται δὲ καὶ ταῖς στοαῖς κατὰ τὰ αὐτὰ οἱ τοῖχοι, καὶ οἰκήματα ἐνταῦθά ἐστιν, ὀρόφῳ τε ἐπιχρύσῳ, καὶ ἀλαβάστρῳ λίθῳ· πρὸς δὲ, ἀγάλμασι κεκοσμημένα, καὶ γραφαῖς. κατάκειται δὲ ἐς αὐτὸ βιβλία. καὶ γυμνάσιόν ἐστιν, ἐπώνυμον Ἀδριανοῦ. Et M. Antoninus Philoſophus omnis generis doctores, ac mercedem annuam, dedit. Xiphilinus, in eius Vita. Ὁ δὲ Μάρκος, ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας, καὶ μυηθεὶς, ἔδωκε μὲν τοῖς Ἀθηναίοις τιμὰς, ἔδωκε δὲ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις διδασκάλους ἐν ταῖς Ἀθήναις, ἐπὶ πάσης λόγων παιδείας, μισθὸν ἐτήσιον φέροντας. Sed quæ iſta merces fuit? Xiphilinus non exponit; ego vero drachmas decies mille obſeruo, apud Philoſtratum, in Theodoto, Sophiſt. lib. II. Προέστη δὲ τῆς Ἀθηναίων νεότητος πρῶτος, ἐπὶ ταῖς ἐκ βασιλέως μυρίαις. Non intellexere locum hunc viri docti; cum κυρίαις, pro μυρίαις, legendum eſſe exiſtimarunt. Sed non omnibus eadem fuit, ſine dubio; &, pro cathedræ qualitate, alia, atque alia. Sic talentum, ſiue ſexies mille drachmas, quidam etiam habuere. Ecce, apud eundem Philoſtratum, in Apollonio Athenienſi. Ἐπαίδευε δὲ Ἀθήνησι καθ' Ἡρακλείδην τε, καὶ τὸν ὁμώνυμον, (Ἀπολλώνιον τὸν Ναυκρατίτην,) τοῦ πολιτικοῦ θρόνου προεστὼς ἐπὶ ταλάντῳ. Itaque ab eo tempore annos plurimos denuo maxime frequentatæ, non à Græcia ſua tantum, ſed Romano quoque orbe. Aulus Gellius de ſeipſo, lib. I. cap. II. *Cum apud magiſtros Athenis eſſemus.* Boethius, etiam de ſeipſo, lib. De diſciplina ſcholarium, cap. II. *Cum quodam tempore me Athenas cauſa diſcendi recepiſſem, Ganymedem, Pyrrhi dictatoris filium, omnibus prædictis laborantem inſpexi.* Iterum, cap. IV. *Cum autem parentis mei prouidentia Athenas ſtudij ob cauſam me miſiſſet, vnicum cuſtodem vitæ meæ inueni, nomine Fauonium.* Et Caſſiodorus de eodem, ad eum

ad eum ipſum, Var. lib. I. Epiſt. XLV. *Sic enim Athenienſium ſcholas longe poſitus introijſti, ſic palliatorum choris miſcuiſti togam, vt Græcorum dogmata doctrinam feceris eſſe Romanam.* Symmachus, lib. V. epiſt. XXXIII. *Sequuntur abſceſſum tuum literarum cohortes: & , vt ſolent Athenas Atticas aliqui, vel gymnaſia petere literarum, ita peregrinationes tuas, deſiderio trahente, ſequuntur.* Adeoque ab ipſa Africa affluxere. Ac de ſemet prædicat ipſe Apuleius, Madaurenſis, Mileſ. I. *In Atthide primis pueritiæ ſtipendijs merui; mox in Vrbe Latia advena, indigenam ſermonem ærumnabili labore, nullo magiſtro præeunte aggreſſus, excolui.* Quin & Imperatorum quidam adoleſcentiam illic ſuam, ſtudiorum cauſa, egere. In his Septimius Seuerus. Spartianus, in eius Vita. *Athenas petijt, ſtudiorum ſacrorumque cauſa.* Et Iulianus. Socrates, Hiſt. Eccleſ. lib. III. cap. I. Ὀψὲ δέ ποτε ἡ τοῦ βασιλέως γαμετὴ Εὐσέβεια, κρυπτόμενον (τὸν Ἰουλιανὸν) ἀνευροῦσα, πείθει τὸν βασιλέα, μηδὲν μὲν αὐτὸν ποιῆσαι κακὸν, συγχωρῆσαι δὲ ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἰόντα φιλοσοφεῖν. Sozomenus, de eodem, lib. IV. cap. II. ἐξαιτησαμένης δὲ αὐτὸν Εὐσεβείας, τῆς γαμετῆς Κωνσταντίου, παραιτησάμενος αὐτὸν, ἀπεδήμησεν εἰς Ἀθήνας, προφάσει τῶν Ἑλληνικῶν πόνων, καὶ παιδευτηρίων, ὡς λέγουσι. Libanius, in Oratione ad ipſum. Εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην, καὶ σοφωτάτην, καὶ θεοφιλεστάτην, καὶ κοινὴν ἐρωμένην, ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν γῆν, τὰς Ἀθήνας, ἐπέμπου. Videndus quoque Paulus Diaconus, Hiſt. Miſc. lib. XI. Ex Græcia vero quanta multitudo fuerit, obſeruare eſt apud Philoſtratum, & Eunapium; in illis libris, quos De Vitis Sophiſtarum conſcripſerunt. Nec gentiles hic duntaxat, verum etiam Chriſtiani. De Origene, etſi dubitanter quidem, Epiphanius, contra Hæreſes lib. II. Ἦν γὰρ τῷ γένει μὲν (Ὠριγένης)

Αἰγύπτιος, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ ἐσχηκὼς τὴν οἴκησιν, καὶ ἀνατροφήν. τάχα δ' ἐν Ἀθήναις φοιτήσας ἐν τοῖς παιδευτηρίοις χρόνῳ τινί. De Baſilio Magno, & Gregorio Nazianzeno, affirmat Sozomenus, lib. VI. cap. XVI. Σύγχρονοι δὲ ὄντες αὐτοῖς τε (ὁ Βασίλειος) καὶ Γρηγόριος, ὁμόζηλοι τῆς ἀρετῆς, ὡς εἰπεῖν, ἐγνωρίζοντο. ἄμφω γὰρ, νέοι ὄντες, Ἱμερίῳ, καὶ Προαιρεσίῳ, τοῖς τότε δοκιμωτάτοις σοφισταῖς ἐν Ἀθήναις, ἐφοίτησαν. Ac videndus ipſe Gregorius, in Oratione Funebri in Baſilium. De Ioanne Chryſoſtomo, Georgius Alexandrinus in eius Vita. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ταῦτα εἰς ἄκρον ἐξεπαιδεύθη, ἤκμαζε δὲ λοιπὸν καὶ τῇ ἡλικίᾳ, ἐξέρχεται ἀπὸ Ἀντιοχείας, καὶ παραγίνεται εἰς Ἀθήνας, πληρῶσαι θέλων τὰ λείποντα τῆς παιδεύσεως, ὅπως ἐν μηδενὶ ἔσται λειπόμενος. Idem Leo Imperator, idem Simeon Metaphraſtes, & Anonymus, qui ſcripſere Vitam ejus, tradiderunt. Neque vero huc ſe tantum vndequaque conferebant; ſed & præceptores inde liberis ſuis, ſi qui ablegare nollent, accerſebant. Symmachus indicium facit, lib. x. epiſt. XVIII. *Inter præcipua negotiorum ſæpe curatum eſt, vt, erudiendis nobilibus, philoſophi præceptores ex Attica poſcerentur.* Triplex autem ſtudium erat; ac philoſophiæ primo operam dabant, hinc rhetoricæ, inde politicæ. Et philoſophia quidem tradebatur cum Platonica, tum & Stoica, Peripatetica, & Epicurea etiam: ſinguliſque iſtis ſectis proprij doctores erant, ac præfectus cunctis vnus. Animaduerto apud Philoſtratum, in Theodoto. Τοὺς μὲν Πλατωνείους, καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς Στοᾶς, καὶ τοὺς Περιπάτου, καὶ αὐτὸν Ἐπίκουρον, προσέταξεν ὁ Μάρκος τῷ Ἡρώδῃ κρῖναι. Qui philoſophiam docebant, quia id primum juniorum ſtudium eſſet, τῆς νεότητος προεστῶτες dicebantur. Philoſtratus, in Theodoto, in citatis ante verbis. Προέστη δὲ καὶ τῆς Ἀθηναίων νεότη-

Digitized by Google

νεότητος πρῶτος ἐπὶ τῆς ἐκ βασιλέως μυρίαις. Et οἱ νέοι, qui iſtis operam darent, nuncupati. Ecce ibidem. Τὸν δὲ ἄνδρα τοῦτον, ἀπὸ τῆς περὶ αὐτοῦ δόξης, αὐτοῖς ἐπέκρινε τοῖς νέοις. Et in Adriano. Καὶ γὰρ δὴ ἐπέταξεν αὐτὸν (ὁ Μάρκος) τοῖς νέοις, οὐκ ἀκροάσει βασανίσας, ἀλλὰ ξυνθέμενος τῇ περὶ αὐτοῦ φήμῃ. Quod à philoſophia inceperint, & ab ea ad rhetoricen mox tranſierint, eſt colligere è Philoſtrato, in Ariſtocle. Τὸν δὲ ἐκ παίδων ἐς ἥβην χρόνον, τοὺς ἀπὸ τοῦ Περιπάτου φιλοσοφήσας λόγους, ἐς τοὺς σοφιστὰς μετερρύη. Inde eſt, quod de Proclo notat Marinus, Rhetoricæ ſtuduiſſe, priuſquam philoſophiæ operam dediſſet. Verba iſta, in Vita ejus. Μάλιστα δὲ ἐδόκει, νέος ὤν, χαίρειν τότε ῥητορικῇ, ἄγευστος ἔτι ὢν λόγων φιλοσόφων. Et Rhetorum cathedra, ὁ τῶν σοφιστῶν θρόνος dicta. Philoſtratus, in Adriano. Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους, οὓς ὁ αὐτοκράτωρ Μάρκος Ἀθήναζε ὑπὲρ μυστηρίων ἐστάλη, ἐκράτει μὲν ἤδη τοῦ τῶν σοφιστῶν θρόνου ὁ ἀνὴρ οὗτος. Et in Hippodromo. Τὸν δὲ Ἀθήνησι τῶν σοφιστῶν θρόνον κατασχών, ἐτῶν που τεττάρων ἀπηνέχθη αὐτὸς ὑπὸ τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦ πλούτου. Scholiaſtes Ariſtidis, in Prolegomenis in Panathenaicam. Βουλόμενος δὲ ποτε εἰπεῖν τὸν Παναθηναϊκὸν, ἐκωλύετο παρὰ Ἡρώδου τοῦ σοφιστοῦ τοῦ Ἀθηναίου, ὡς δυνάστου· τοῦτο μὲν, ὅτι αὐτὸς ἦν τότε, ὁ τὸν θρόνον ἐπέχων τὸν σοφιστικὸν, καὶ ἀπὸ ὑπάτων κατήγετο· τοῦτο δὲ, ὅτι καὶ Μάρκος αὐτῷ φίλος ἦν. Photius, in Bibliotheca, in Excerptis ex Olympiodori Hiſtoria. Λέγει δὲ καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας καταραι, καὶ τῇ αὐτοῦ σπουδῇ, καὶ εἰς τὸν σοφιστικὸν θρόνον ἀναχθῆναι Λεόντιον, οὔπω ἐθέλοντα. Eunapius, in Porphyrio, Rhetorices profeſſores τοὺς τῶν ῥητορικῶν προεστῶτας vocat, iſtis verbis. Κατὰ τούτους ἦσαν τοὺς χρόνους καὶ τῶν ῥητορικῶν οἱ Ἀθήνησι προεστῶτες, Παῦλός τε καὶ Ἀνδρόμαχος. Qui Politicen profeſſi, eorum cathedra ὁ πολιτικὸς θρόνος dicta.

Mani-

Manifeſtum è Philoſtrati iſtis verbis, paulo ante jam citatis, in Apollonio Athenienſi. *Ἐπαίδευσε δὲ Ἀθήνησι καθ' Ἡρακλείδην τε, καὶ τὸν ὁμώνυμον, τοῦ πολιτικοῦ θρόνου προεστώς.* Magna autem cathedræ qualiſcunque dignitas. Libanius, in Vita ſua. *Ἐπεὶ δὲ ἐδόκει μέγιστον εἶναι, θρόνων ἄξιον τῶν παρ' Ἀθηναίων κεκρίσθαι, καὶ τοῦτο φροντισάσῃ ἡ τύχη δέδωκε.* Nec conferebatur cuiquam; niſi, poſt ſolenne examen, & experimentum aliquod, dignus judicatus eſſet. Satis clare apud Eunapium, in Proæreſio. *Ὡς δὲ, ἀπελθόντος Ἰουλιανοῦ, τὰς Ἀθήνας εἶχεν ἔρως διαδοχῆς τῆς ἐπὶ τοῖς λόγοις πλεονεκτημάτων, παραγγέλλουσι μὲν ἐπὶ τῷ κράτει τῆς σοφιστικῆς πολλοὶ καὶ ἄλλοι, ὥστε ὄχλος ἦν καὶ ταῦτα γράφειν. χειροτονοῦνται δὲ, δοκιμασθέντες ἁπάσαις κρίσεσι, Προαιρέσιός τε καὶ Ἡφαιστίων, καὶ Ἐπιφάνιος, καὶ Διόφαντος.* Adrianus, ſine vllo experimento, propter famæ excellentiam, dignitate hac donatus, ab Imperatore Antonino. Philoſtratus, in ejus Vita. *Καὶ γὰρ δὴ ἐπέταξεν (ὁ αὐτοκράτωρ Μάρκος) αὐτὸν τοῖς νέοις, οὐκ ἀκροάσει βασανίσας, ἀλλὰ ξυνθέμενος τῇ περὶ αὐτοῦ φήμῃ.* Itaque & excidere interdum ambientes contingebat, cum indigni viderentur. Et exemplum in Heraclide, quod Philoſtratus commemorat. *Ἐκπεσὼν δὲ τοῦ θρόνου Ἀθήνησι, συστάντων ἐς αὐτὸν τῶν Ἀπολλωνίου τοῦ Ναυκρατίτου ἑταίρων, ὧν πρῶτος, καὶ μέσος, καὶ τελευταῖος, ὁ Μαρκιανὸς ὁ ἐκ Δολίχης ἐγένετο, ἐπὶ τὴν Σμύρναν ἐτράπετο.* Conferebat autem eam Imperator. Philoſtratus, in Adriano, in citatis ſtatim verbis. *Καὶ γὰρ δὴ ἐπέταξεν αὐτὸν (ὁ αὐτοκράτωρ Μάρκος) τοῖς νέοις.* Et in Polluce. *Ἐλέγετο δὲ ταῦτα καὶ μελιχρᾷ τῇ φωνῇ ἀπαγγέλλειν· ἣ καὶ βασιλέα Κόμμοδον θέλξας, τὸν Ἀθήνησι θρόνον παρ' αὐτοῦ εὕρατο.* Item in Philiſto. *Καὶ προσρυεὶς τοῖς περὶ τὴν Ἰουλίαν γεωμέτραις τε καὶ φιλοσόφοις, εὕρατο παρ' αὐτῆς διὰ τοῦ βασιλέως τὸν Ἀθήνησι θρόνον.*

Digitized by Google

θρόνον. Libanius, in Vita ſua. Ὡς γὰρ δὴ ἐνέβαλον ἐς τὴν ἀγορὰν, ὁρῶ τινὰ Καππαδόκην, ἥκοντα ἐπὶ θρόνον, βασιλέως πεμπτόν· καὶ γὰρ ἐτύγχανεν ἡ βουλὴ τὸν ἄνδρα ᾐτηκυῖα, ῥήτορα ἄκρον. Atque ob diſciplinas iſtas, quæ doceri illic ſolitæ, Vrbs hæc λόγων ἔδαφος dicta à Gregorio Nazianzeno, Orat. in Baſilium· Ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ τῶν λόγων ἔδαφος τὰς Ἀθήνας ὑπὸ τοῦ θεοῦ πέμπεται. Libanius λόγων ἐργαστήριον appellauit, in Apologia Socratis. Καλὸν, καὶ ἥδιστον, αἱ Ἀθῆναι θέαμα· καὶ πανταχόθεν δεῦρο φοιτῶσι καὶ ναυσὶ, καὶ πεζῇ, ὅτι λόγων ἐστὶν ἐργαστήριον ἡ πόλις. Amphilochio *Mater ſermonum* nuncupatur, in Baſilij Magni Vita. *Relicta patria, Cappadox enim erat genere, peruenit ad matrem ſermonum Athenas; & caſtitate, ſeu multa continentia, & temperantia, decenter ornatus, adhæret præceptori Græcorum ſapientiæ, Eubulo nomine.* Et Leoni Imp. in Vita Chryſoſtomi. Μετὰ τούτους, ἐπειδὴ κόρον οὐκ οἶδεν ἔχειν φύσις, θεωρίας ἐρῶσα τῶν ἀμεινόνων, ἐπὶ σοὺ ἐν τῇ μητρὶ τῶν λόγων τῶν Ἀθήναις διδασκάλους μεταναστεύει. Eodem modo in Inſcriptione Antiqua, quam in pariete quodam, pæne euanidam, legiſſe memorat Theodoſius Zygomalas, in Epiſtola quadam ad virum doctum, Martinum Cruſium.

Ἐκ τῶν περὶ πολλῶν τῶν λόγων τὴν μητέρα,
Χρυσᾶς Ἀθήνας, τὴν περίβλεπτον πόλιν,
Σπάνις ἤδη, ποικίλως κοσμουμένη,
Γραφῶν ἐκαλλώπιζεν ἐξηρημένων
Κεχρωσμένη σώμασιν, ἐκπλήττουσί πως
Τῇ σηπτότητι, Ποικίλη καλουμένη.

Maximum elogium eſt, quod dat Philo, in eo libro, quem inſcripſit; Ὅτι πᾶς σπουδαῖος ἐλεύθερος. Ὅπερ ἐν ὀφθαλμῷ κόρη, ἢ ἐν ψυχῇ λογισμὸς, τοῦτ᾽ ἐν Ἑλλάδι Ἀθῆναι. Ad hanc Athenarum laudem pertinent quoque iſta

Alcuini verba, vbi de Lutetiana Academia, recens tunc à Carolo Magno inſtituta, in Epiſtola ad eundem regem decima. *Plurimis inclytum veſtræ intentionis ſtudium ſequentibus, forſan Athenæ noua perficeretur in Francia: immo multo excellentior; quia hæc Chriſti domini nobilitata magiſterio, omnem Academiæ exercitationis ſuperat ſapientiam.* Nec ingeniorum alibi prouentus maior; & tot fere vnæ Athenæ protulere, quot vel Græcia vniuerſa. Velleius, lib. I. *Vna vrbs Attica, pluribus annis eloquentia, quam vniuerſa Græcia, vberiuſque floruit; adeo vt corpora gentis illius, ſeparata in alias ciuitates; ingenia vero, ſolis Athenienſium muris clauſa exiſtimes.* Ego Opere ſingulari, cui titulum *Bibliotheca Attica* feci, illa, & Scripta item eorum, celebraui; ac, volente Deo, breui in lucem dabo. Sane magnæ, nec quis neget, res ab Athenienſibus geſtæ; & earum ſumma gloria eſt: ſed hanc ipſam cum ingenijs æquauere; tum, maiores quoque vt eſſe viderentur, effecere. Ita cenſeo; & Saluſtius ante me pronuntiauit, in Catilina. *Athenienſium res geſtæ, ſicuti ego exiſtimo, ſatis amplæ, magnificæque, fuere; verum aliquanto minores tamen, quam fama feruntur: ſed, quia provenere ibi ſcriptorum magna ingenia, per terrarum orbem Athenienſium facta pro maximis celebrantur.* Quem Saluſtij locum in rem eandem profert etiam Auguſtinus De Ciuitate Dei, lib. XVIII. cap. II.

CAP.

Digitized by Google

CAP. IX.

Quando Chriſtianæ facta. Pauli Apoſtoli illic concio. Dionyſij Areopagitæ conuerſio; qui Epiſcopus ibi primus conſtitutus; poſt quem Publius, & Quadratus. Potitis rerum Chriſtianis, in metropolim ex epiſcopatu verſa, decem ſub ſe epiſcopatus habuere. Sedes ijs viceſima octaua, hinc triceſima quinta data: quin & aliquando honos metropoleos ereptus, verum poſtea reſtitutus. Olim Romæ, poſt Conſtantinopoli ſubditæ. Quot epiſcopatus ijs hodie ſubſint.

SEd & quando fidem Chriſtianam amplexæ ſint Athenæ, iſtud hic diſſerere libet. Primum ſane iſthuc factum, prædicante illic Chriſtum Paulo Apoſtolo, teſte Luca Euangeliſta, Act. cap. XVII. Inde dicit Saluianus, De Prouid. lib. VIII. *Sanctum electionis vas, Paulum Apoſtolum, de vnius Dei cultu, ac maieſtate, ſuperſtitioſiſſimus licet Athenienſium populus patienter audiuit.* Et nomen ſuum Chriſto dedit eo tempore inter primos Dionyſius Areopagita, Damariſque, eius vxor. Lucas, in citatis Actis, extremo capite. Τινὲς δὲ ἄνδρες, κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ, ὀνόματι Δάμαρις· καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς. Et hic primus ibi epiſcopus. Euſebius, Hiſt. Eccleſ. lib. III. cap. IV. Ἐπὶ τούτοις καὶ τὸν Ἀρεοπαγίτην ἐκεῖνον, Διονύσιος ὄνομα αὐτῷ· ὃν ἐν Πράξεσι μετὰ τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ πρὸς Ἀθηναίους Παύλου δημηγορίαν, πρῶτον πιστεῦσαι ἀνέγραψεν ὁ Λουκᾶς· τῆς ἐν Ἀθήναις ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον ἀρχαίων τις ἕτερος Διονύσιος, τῆς

Κορινθίων ἐκκλησίας ποιμὴν, γεγονέναι ἱστορεῖ. Et lib. IV. cap. XXII. Δηλοῖ δ᾽ ἐπὶ τούτοις, ὡς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου προτραπεὶς ἐπὶ τὴν πίστιν, κατὰ τὰ ἐν τῇ Πράξεσι δεδηλωμένα, πρῶτος τῆς Ἀθηναίων παροικίας τὴν ἐπισκοπὴν ἐγκεχείριστο. Michaël Syngelus, in Encomio Dionyſij. Τοῖς Παύλου τοῦ μακαρίου διοπτικωτάτοις διαφανεῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ βαθμοῦ τοῦ τῆς ἱεραρχίας ἄξιος κριθεὶς, πρῶτος Ἀθηνῶν ἐπίσκοπος ὑπ᾽ αὐτοῦ προχειρίζεται. Hincmarus, in Epiſtola ad Carolum Imp. *Sanctus Areopagites Dionyſius, egregia Pauli Apoſtoli prædicatione fidei virtute illuminatus, & in nomine ſanctæ ac indiuiduæ Trinitatis baptizatus, demumque cæleſtium myſteriorum arcanis ſufficienter inſtructus, Athenienſium eſt ordinatus epiſcopus.* Ado, in Martyrologio. *Quinto Nonas Octobris natalis ſancti Dionyſij Areopagitæ; qui, ab Apoſtolo Paulo inſtructus, credidit Chriſto, & primus apud Athenas ab eodem Apoſtolo Epiſcopus eſt ordinatus.* Videndi etiam Nicephorus Calliſtus, Hiſt. Eccleſ. lib. IV. cap. VIII; & Hilduinus, in Vita Dionyſij, lib. I. Huic Publius ſucceſſit. Vſuardus, in Martyrologio, ad diem XII Kal. Februarij. *Natalis beati Publij Epiſcopi, qui ſecundus poſt Dionyſium Areopagitam Athenienſium eccleſiam rexit.* Martyrologium Romanum, in eodem die. *Athenis natale S. Publij Epiſcopi, qui poſt S. Dionyſium Areopagitam Athenienſium eccleſiam nobiliter rexit.* Videndi quoque Euſebius, lib. IV. cap. XXII; & Nicephorus Calliſtus, lib. IV. cap. VIII. Huic Quadratus ſubſtitutus. Euſebius, loco citato. Κοδράτου δὲ μετὰ τὸν μαρτυρήσαντα Πούπλιον κατάσταντος ἐπισκόπου αὐτῶν (τῶν Ἀθηναίων) μέμνηται· ἐπιμαρτυρῶν, ὡς διὰ τῆς αὐτοῦ σπουδῆς ἐπισυναχθέντων, καὶ τῆς πίστεως ἀναζωπύρησιν εἰληχότων. Hieronymus, De Script. Eccleſ. *Quadratus, Apoſtolo-*

rum

rum diſcipulus, Publio, Athenarum Epiſcopo, ob Chriſti fidem martyrio coronato, in locum eius ſubſtituitur; & eccleſiam, grandi terrore diſperſam, fide, & induſtria ſua, congregat. Sophronius. Κουαδρᾶτος, τῶν ἀποστόλων μαθητὴς, πεσόντος Πουπλίου, Ἀθηνῶν ἐπισκόπου, ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον ὑπεισέρχεται· καὶ τὴν ἐκκλησίαν, ἐν μεγάλῃ ταραχῇ διασκορπισθεῖσαν, συνάγει. Meminit ejus Ado, ad diem VII Kal. Iunij. *Apud Athenas natalis ſancti Quadrati Epiſcopi, diſcipuli Apoſtolorum.* Ac videndus item Vſuardus ibidem; & Nicephorus Calliſtus, libro citato. Fuitque in eundem Sermo quidam Auguſtini, quem commemorat in Indiculo ſuo Poſſidius. Certe Athenienſem eccleſiam prædicat nobis etiam Origenes, contra Celſum, lib. III. Ἐκκλησία μὲν γὰρ τοῦ θεοῦ, φέρ᾽ εἰπεῖν, ἡ Ἀθήνησι, πραεῖά τις, καὶ εὐσταθής, ἅτε θεῷ ἀρέσκειν τῷ ἐπὶ πᾶσι βουλομένη· ἡ δ᾽ Ἀθηναίων ἐκκλησία, στασιώδης, καὶ οὐδαμῶς παραβαλλομένη τῇ ἐκεῖ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ. Exſtatque ad eam epiſtola Hygini, Pontificis Romani, ſcripta Coſſ. Sulpitio Camerino, & Quinctio Nigro Magno; qui magiſtratum obierunt Hadriani Imperatoris anno vltimo. Fuit quoque ad eandem epiſtola quædam Dionyſij, Corinthi epiſcopi; cujus meminit Euſebius, lib. IV. cap. XXII; Nicephorus, lib. IV. cap. VIII. Epiſcopum quoque, etſi non expreſſo nomine, refert Georgius Alexandrinus, in Vita Ioannis Chryſoſtomi, vbi ejus cum Anthemio diſſertationem memorat, Athenis habitam. Λοιπὸν, ἐὰν θέλητε ἐπιστρέψαι ἐκ ματαίας ὑμῶν πλάνης, ἀπέλθετε πρὸς τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς πόλεως, καὶ προσέλθετε αὐτῷ μετὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ αὐτὸς ὑμᾶς ὁδηγήσει πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Eſtque ejus etiam frequens in ſequentibus illic mentio. Quin Pontifices Romanos dedere Athenæ, Anacletum, Hyginum,

ginum, & Sixtum II; vt auctores nobis Damaſus, Anaſtaſius, Luitprandus, & Albo: qui Pontificum Vitas ſcriptis prodidere. Etſi autem magnus illic numerus eſſet Chriſtianorum, tamen acriter ſe gentiles aſſeruerunt; adeo infenſi illis, vt omnino per preconem ſacris ſuis prohiberent. Lucianus, in Pſeudomanti. Ἐν τῇ πρώτῃ τῆς τελετῆς ἡμέρᾳ πρόῤῥησις ἦν, ὥσπερ Ἀθήνησι, τοιαύτη. εἴ τις ἄθεος, ἢ Χριστιανὸς, ἢ Ἐπικούρειος, ἥκει κατάσκοπος τῶν ὀργίων, φευγέτω. Sed videtur cultum numinum vetuiſſe Conſtantinus, ſiue filiorum aliquis. Certe interdictum illum vniuerſim, & à Iuliano redditum, clare dicit Mamertinus, in Panegyrico, quem is Imperatori iſti nuncupauit. *Athenæ omnem cultum publice, priuatimque, perdiderant; in miſerandam ruinam conciderat Eleuſina. ſed vniuerſas vrbes, ope Imperatoris refotas, enumerare perlongum eſt.* Atque ab eo, ad Valentinianum vſque, habuerunt. Inde clarum, quod hic Eleuſinia ſua illis celebrare indulſit. Et Hieronymus, in fine libri aduerſus Iouinianum primi, ſuo æuo hierophantas nobis memorat. Vide quæ notaui pridem, Eleuſiniorum cap. XXXII. Ac tenuere, vt videtur, ad Imperium Theodoſij majoris; quem eorum fana, ac ſacra, euertiſſe Hiſtoriæ tradunt. Atque ex eo potiores Chriſtiani, poſtea ſemper floruere. Maxima autem acceſſio facta ſub Arcadio, & Honorio; cum, poſt editum in Anthemio à Ioanne Chryſoſtomo miraculum, & præfectus ipſe Vrbis, quique in aliqua circa ipſum dignitate conſtituti, & immenſa denique populi multitudo, fidem Chriſtianam accipiunt. Narrat Georgius Alexandrinus, in citato ſtatim Opere. Ὁ δὲ ἔπαρχος, καὶ οἱ σινκήτορες, καὶ οἱ ἐν περιλήψει ὄντες, καὶ ὁ πολὺς τῆς πόλεως ὄχλος, ἀκούσαντες, ὅτι Ἀνθέμιος

θέμιος ἐβαπτίσθη πανοικὶ, τῷ κυρίῳ πιστεύσας, δρομαῖοι παρεγένοντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρὸς τὸν ἐπίσκοπον, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ποιῆσαι καὶ αὐτοὺς Χριστιανούς. πολλοὶ δὲ τῆς πόλεως, μὴ εὑρεθέντες τότε ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ὕστερον παραγενόμενοι, καὶ μαθόντες τὰ γενόμενα, προσῆλθον τῇ πίστει, καὶ ἐβαπτίσθησαν. Leo Imperator, in ejuſdem Vita, idem dicit. Βαπτίζεται δὲ (ὁ Ἀνθέμιος) παραχρῆμα πανοικεσίᾳ· καὶ οὕτω στερεωθέντα καὶ τὰ πλήθη βαπτίζεται· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀκουσάντων ἅπαντες υἱοὶ φωτὸς ἀναγεννῶνται τῷ θείῳ βαπτίσματι. Meminere ejuſdem rei, in ejuſdem tituli Opere, Anonymus quidam, item Simeon Metaphraſtes. Poſtea quoque tractu temporis, quæ initio epiſcopalis tantum ſedes, metropolitana facta eſt. Obſeruo apud Alexium, patriarcham Conſtantinopolitanum, in Sanctione quadam. Ταῦτα συνεδοκίμασε μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει, καὶ συναπεφήνατο, καὶ Μιχαὴλ, ὁ θεοφιλέστατος μητροπολίτης Ἀθηνῶν. Et apud Balſamonem, in Nomocanonem Photij, Tit. XIII. Ἀνενεγκόντος συνοδικῶς τοῦ ἀποιχομένου ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἀθηνῶν, καὶ ὑπερτίμου κυρίου, Νικολάου τοῦ Ἁγιοθεοδωρίτου, μεγάλην ἐντεῦθεν ψυχικὴν βλάβην γίνεσθαι. Iterum, in Synodi VI. Can. XXXIII. Ἐλαλήθη πολλάκις περὶ διαφόρων ἀρχιερέων, ἐχόντων ἀπὸ χρυσοβούλλων κληρικούς, ἤγουν τοῦ Ἀθηνῶν, τοῦ Μεσημβρίας, καὶ ἑτέρων. Michael Syngelus, pro ſui æui ratione loquens, in Encomio Dionyſij Areopagitæ, paullo ante citato. Ὢ τῆς θεοψηφίστου τῆς τῶν Ἀθηναίων μητροπόλεως εὐμοιρίας, ὡς τρισμακάριος ὑπάρχει, ὡς ἀληθῶς καὶ τρισόλβιος πόλις. Et fuit tempus, cum epiſcopatus decem ſubjectos haberet; Euripum nempe, Diauliam, Coroneam, Andrum, Oreum, Scyrum, Caryſtum, Porthmum, Aulonem, & Syram. Diſcimus illud è Leonis Philoſophi Imp. Conſtitutione quadam, in qua iſta leguntur. Τῷ Ἀθηνῶν μητροπολίτῃ,

ἐξάρχῳ

Digitized by Google

ἐξάρχῳ Ἑλλάδος, ὑποκείνται ὁ Εὐρίπου, ὁ Διαυλίας, ὁ Κορωνείας, ὁ Ἄνδρου, ὁ Ὠρεοῦ, ὁ Σκύρου, ὁ Καρύστου, ὁ Πορθμοῦ, ὁ Αὐλῶνος, ὁ Σύρας. Certe olim primus erat totius Græciæ. Vides in citatis verbis Leonis Imp. Τῷ Ἀθηνῶν μητροπολίτῃ, ἐξάρχῳ Ἑλλάδος, ὑποκείνται. Codinus. Ὁ Ἀθηνῶν μητροπολίτης, ἔξαρχος πάσης Ἑλλάδος. Obtinebat autem initio ſedem viceſimam octauam; idque è Conſtitutione Leonis hujus, quem jam dixi. In illa enim iſte epiſcopatuum ordo recenſetur. Πρώτη, ἡ Καισάρεια. δευτέρα, ἡ Ἔφεσος· τρίτη, ἡ Ἡράκλεια· τετάρτη, ἡ Ἄγκυρα· πέμπτη, Κύζικος· ἕκτη, αἱ Σάρδεις· ἑβδόμη, ἡ Νικομήδεια· ὀγδόη, ἡ Νικαία· ἐννάτη, Χαλκηδών· δεκάτη, ἡ Σίδη· ἑνδεκάτη, ἡ Σεβάστεια· δωδεκάτη, ἡ Ἀμάσεια· τρισκαιδεκάτη, ἡ Μελιτηνή· τεσσαρεσκαιδεκάτη, τὰ Τύανα· πεντεκαιδεκάτη, ἡ Γάγγρα· ἑκκαιδεκάτη, Θεσσαλονίκη· ἑπτακαιδεκάτη, ἡ Κλαυδιούπολις· ὀκτωκαιδεκάτη, ἡ Νεοκαισάρεια· ἐννεακαιδεκάτη, ἡ Πισινοῦς· εἰκοστή, τὰ Μύρα· εἰκοστὴ πρώτη, ἡ Καρία· εἰκοστὴ δευτέρα, ἡ Λαοδίκεια· εἰκοστὴ τρίτη, τὰ Σινάδα· εἰκοστὴ τετάρτη, τὸ Ἰκόνιον· εἰκοστὴ πέμπτη, ἡ Ἀντιόχεια· εἰκοστὴ ἕκτη, τὸ Σύλαιον· εἰκοστὴ ἑβδόμη, ἡ Κόρινθος· εἰκοστὴ ὀγδόη, αἱ Ἀθῆναι. Sed ordine iſto poſtea motus, & reiectus in ſedem triceſimam quintam. Codinus, Ὁ Ἀθηνῶν· ὡσαύτως καὶ αὕτη, θρόνος οὖσα εἰκοστὸς ὄγδοος, εἰς τριακοστὸν πέμπτον ὑπεβιβάσθη. Et adempta aliquando metropoleos illi dignitas; quam Taraſius, patriarcha Conſtantinopolitanus, poſtea reddidit. Hilduinus, in Vita Dionyſij Areopagitæ, lib. 1. *Quod & Taraſius, patriarcha Conſtantinopolitanus, per legatos ſuos ſollicite inquiſiuit; &, ita ſe eam rem habere certus, eandem Athenienſium ciuitatem pallio archiepiſcopali, quod iam ex ea diuturno tempore, orta quadam contentione, ſubtractum fuerat, redonauit: &, ſynodali conſenſu, metropolis auctoritate,*

Digitized by Google

tate, qua antea functa fuerat, honorauit. Primitus autem ſub Romana diœceſi cenſebatur; verum poſtea, cum ſex alijs, Theſſalonicenſi, Syracuſano, Corinthio, Rhegienſi, Nicopolitano, ac Patrenſi, patriarchæ Conſtantinopolitano ſubditus fuit. Manifeſtum è Leonis illa Conſtitutione, ſemel iterumque citata. οἱ ἀποσπασθέντες ἐκ τῆς Ρωμαϊκῆς διοικήσεως, καὶ νῦν τελοῦντες ὑπὸ τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως, μητροπολῖται εἰσίν· ὁ Θεσσαλονίκης, ὁ Συρακούσης, ὁ Κορίνθου, ὁ τοῦ Ρηγίου, ὁ Νικοπόλεως, ὁ Ἀθηνῶν, ὁ Πατρῶν. Ac ſub Patriarcha fuiſſe, teſtatur Hilduinus, in eadem Dionyſij Areopagitæ Vita, libro citato. *Eiuſdem ciuitatis Epiſcopus nec ſuberat alteri, niſi Patriarchæ.* Hodie de ſubiectis olim illis decem epiſcopatibus auulſi quatuor, & ſex tantum permanſere; vti ex Gerlachij literis docet nos vir eruditus, Martinus Cruſius, in Annotationibus ſuis in Turcogræciæ librum VII.

CAP. X.

Varij caſus. Diluuium, ſub rege Ogygo. Interregnum centum nonaginta annorum. Theophili locus emendatus. Athenæ à Dioſcuris captæ. Quam diu ſub regibus, & archontibus, fuerint. A primo archonte, ad Piſiſtratum, quantum temporis. Iſocratis locus reſtitutus. Ariſtoteles, & Herodotus, inter ſe conciliati. Iſocrates iterum reſtitutus, & Scholiaſtes Ariſtophanis. Tyrannidis Piſiſtratidarum verum tempus indicatum. A Xerxe, & Mardonio, captæ, atque incenſæ, paullo poſt imperium Græciæ accepere; idque quam diu tenuerint. Iſocratis locus explicatus. Dionyſij Halicarnaſſei error. Iſocrates, & Demoſthenes, ſecum; Ariſtides, cum vtroque conciliatus. Quadringenti, & Triginta, ac Decemuiri, dominantur. Hinc cum rurſum emerſiſſent, mox, in luxum diſſolutæ, à Philippo deteruntur, ab Alexandro tacere iubentur, ab Antipatro ſubiguntur. Iornandis magna hallucinatio, & Roderici Toletani. Cum Caſſandro paciſcuntur; à Demetrio, & deinde Arato maxime, libertatem conſequuntur: à Philippo, Demetrij filio, divexantur: à Romanis, rege Attalo, Rhodijſque, conſeruantur: à Mithridate capiuntur; à Sylla recuperantur, & grauiſſime affliguntur. Hinc Pompeium, poſtea Brutum, Caſſiumque, inde Antonium ſecutæ, cum Calenus, Iulij legatus, peſſime eas habuiſſet, ab ipſo Iulio veniam nactæ, ab Auguſto Aegina inſula, & vendendæ ciuitatis iure mulctantur. Xiphilinus emendatus. Fœderatæ, ſociæque, Romanorum. Ioannis Chryſoſtomi error. Libertatem tenuere ad Veſ-

paſiani

Digitized by Google

pâſiani tempora; ac deinde Romanorum legibus vſæ, ſub Proconſulis poteſtate. Inſtauratæ ab Adriano: de cuius nomine pars earum, Hadrianopolis; *totæ,* Nouæ Athenæ *dictæ. Hadriani beneficentiam Antoninus Pius ſequitur, Seuerus priuilegia minuit. Mœnia ſua ſub Valeriano reparant: ſub Gallieno à Scythis captæ. Conſtantinus Magnus præfectum Magni Ducis titulo honeſtat, Conſtans inſulas multas donat. Deinde captæ ab Alaricho, inſtauratæ à Iuſtiniano; à Leone Scuro obſeſſæ, à Bonifacio Marchione expugnatæ. Hinc Delues, ex Arragonum regum genere; inde Baiazethes Turca, poſtea Catelani tenent; quibus eripit dux Rainerius Acciaiolus, Florentinus, Venetiſque mox relinquit; qui non diu poſſedere, extorquente rurſum Antonio, Rainerij eius filio notho. Hoc defuncto, Acciaioli aliquamdiu habuere; donec, Franco cum Bœotia commutante, Mahometes illas cepit. Quis earum hodie ſtatus; quæque item magnitudo, & inhabitantium numerus: tum quo quæſtu ſe ſuſtineant. Linguæ quoque deprauatio, etiam in Vrbis nomine, quæ* Sathines *nunc vocatur.*

DEnique etiam caſus varios, incrementa, & detrimenta, videamus. Primum omnium, quantum quidem ex antiquorum monumentis ſcire licet, rege Ogygo ortum diluuium, tantam vaſtitatem attulit, vt ad Cecropis vſque tempus, annis centum nonaginta, nullum ſibi regem habuerint. Euſebius, in Chronico. Πρῶτος παρ' Ἀθηναίοις μνημονεύεται Ὤγυγος, καθ' ὃν παρ'

Ἕλλησιν ὁ μέγας, καὶ παλαιὸς, ἱστορεῖται κατακλυσμός. Μετὰ δὲ Ὤγυγον, διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ πολλὴν φθορὰν, φασὶν ἀβασίλευτον διαμεῖναι τὴν νῦν Ἀττικὴν μέχρι Κέκροπος, ἔτη ἑκατὸν καὶ ἐνενήκοντα. Meminit diluuij huius Tatianus, contra Græcos. Κατὰ γὰρ Φορωνέα, τὸν μετ' Ἴναχον, μνημονεύεται παρ' Ἀθηναίοις Ὤγυγος, ἐφ' οὗ κατακλυσμὸς ὁ πρῶτος. Ac de rege quidem Ogygo, vt hoc obiter etiam moneam, mendum eſt apud Theophilum ad Autolijcum, lib. III. Τότε μὲν τῆς χώρας ἐκείνης, Ἀκτῆς κληθείσης, νῦν δὲ Ἀττικῆς προσαγορευομένης, ἧς ὁ Γύγος τότε ἦρξε. Omnino ſcribendum, ἧς Ὤγυγος τότε ἦρξε. Quis autem ſtatus Athenarum ante hoc diluuium fuerit, docet Plato, in Timæo. Ἦν γὰρ δή ποτε, ὦ Σόλων, ὑπὲρ τὴν μεγίστην φθορὰν ὕδασιν ἡ νῦν Ἀθηναίων οὖσα πόλις ἀρίστη, πρός τε πόλεμον, καὶ κατὰ πάντα, ἐννομωτάτη διαφερόντως· ᾗ κάλλιστα ἔργα καὶ πολιτεῖαι γενέσθαι κάλλισται λέγονται πασῶν, ὁπόσων νῦν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἡμεῖς ἀκοὴν παρεδεξάμεθα. Inde, à Cecrope vſque ad Codrum, regum vltimum, annos circiter quadringentos octoginta ſeptem egere; ac per hæc, regnante Theſeo, captæ primum à Dioſcuris, etſi graue nihil paſſæ. Plutarchus narrat, in ejus Vita. Ἐχομένων δ' οὖν τῶν Ἀφιδνῶν, καὶ τῶν ἐν ἄστει δεδιότων, ἔπεισε τὸν δῆμον ὁ Μενεσθεὺς δέχεσθαι τῇ πόλει, καὶ φιλοφρονεῖσθαι, σὺν Τυνδαρίδας, ὡς μόνῳ Θησεῖ, βίας ὑπάρξαντι, πολεμοῦντας· τῶν δ' ἄλλων εὐεργέτας ὄντας ἀνθρώπων, καὶ σωτῆρας. ἐμαρτύρει δ' αὐτῷ καὶ τὰ παρ' ἐκείνων. οὐδὲν γὰρ ἠξίωσαν, ἁπάντων κρατοῦντες, ἀλλ' ἢ μυηθῆναι, μηδὲν ἧττον Ἡρακλέους τῇ πόλει προσήκοντες. καὶ τοῦτο οὖν ὑπῆρξεν αὐτοῖς, Ἀφίδνου ποιησαμένου παῖδας, ὡς Πύλιος Ἡρακλέα. καὶ τιμὰς ἰσοθέους ἔσχον, Ἄνακες προσαγορευθέντες· ἢ διὰ τὰς γενομένας ἀνοχὰς, ἢ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ κηδεμονίαν, τοῦ μηδένα κακῶς παθεῖν, στρατείας τοσαύτης ἔνδον οὔσης. Nouum illud, neque alibi mihi lectum,

quod

quod captiuas primùm Athenas, cum edictum de venatione ſuum reuocaſſent, tradit Ioannes Sareſberienſis, Policratici lib. I. cap. IV. *Eo denique tempore primum captiuantur Athenæ, quo interdictæ venationis edictum cenſuerunt eſſe ſoluendum; & artem vtriuſque venationis, cum exercitio, publice admittendam.* Mox poſt Codrum archontes facti; & perpetui primum illi, inde vero decennales: ac poſtremum annui tantum. Eorum autem omnium primus Medon fuit; à quo deinde ad Olymp. L. annum IV. rempublicam ſaluam tenuerunt, quam Piſiſtratus tunc extorſit. Notat enim Auctor anonymus, in Deſcriptione ſua Olympiadum, ad iſtud tempus. Οἱ Πεισιστρατίδαι τῶν Ἀθηναίων ἐτυράννουν. Et indicat Tatianus, Contra Græcos. Ὀρφεὺς δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἡρακλεῖ γέγονεν, ἄλλως τε καί τὰ εἰς αὐτὸν ἐπιφερόμενα φασιν ὑπὸ Ὀνομακρίτου τοῦ Ἀθηναίου συντετάχθαι, γενομένου κατὰ τὴν Πεισιστρατιδῶν ἀρχὴν, περὶ τὴν πεντηκοστὴν Ὀλυμπιάδα. Eſtque interuallum iſtud quingentorum octoginta trium annorum; corruptuſque Iſocratis locus, qui de mille annis tradit. Verba iſta, in Panathenaica eius. Φαίνεται γὰρ ὁ δῆμος τὰς μὲν ἄλλας πολιτείας οὐκ ἀρεσκούσας μαχόμενος, ἃς καταλύων, καὶ τοὺς προεστῶτας αὐτῶν ἀποκτείνων. ταύτῃ δὲ χρώμενος οὐκ ἔλαττον χιλίων ἐτῶν, ἀλλ' ἐμμείνας ἀφ' οὗ παρέλαβε, μέχρι τῆς Σόλωνος μὲν ἡλικίας, Πεισιστράτου δὲ δυναστείας. Reſcribendum eſt, οὐκ ἔλαττον ἑξακοσίων ἐτῶν. Scriptum fuerat, οὐκ ἔλαττον χ' ἐτῶν. Inde nobis librariorum imperitia mox χιλίους iſtud fecit. Iſocrates ſexcentos dicit; non quod toti, ſed quod præterpropter eſſent. Cum Piſiſtrato colluctati, bis eundem ejecerunt; vt Herodotus fuſe narrat, lib. I. Meminitque Ariſtoteles Politic. lib. V. cap. XII. Δὶς γὰρ ἔφυγε Πεισίστρατος τυραννῶν. Eunapius, in Proæreſio.

Ὁ δὲ καὶ πρὸς τὴν φυγὴν μετὰ πενίας ἰσχυρᾶς, ὥσπερ ὁ Πεισίστρατος ἐκπεσὼν, κατῆλθε τὸ δεύτερον. Ac ſub eo annos triginta tres fuere. Ariſtoteles, loco citato. Τελευταία δὲ (τυραννὶς,) ἡ τῶν Πεισιστρατιδῶν Ἀθήνησιν· οὐκ ἐγένετο δὲ συνεχής· δὶς γὰρ ἔφυγε Πεισίστρατος τυραννῶν. ὥστε ἐν ἔτεσι τριάκοντα καὶ τρισὶν, ἑπτακαίδεκα ἔτη τούτων ἐτυράννευσεν. Heraclides, De Rebuſp. Πεισίστρατος, τριάκοντα τρία ἔτη τυραννεύσας, γηράσας ἀπέθανεν. Iuſtinus, lib. II. *Obtinet (Piſistratus) ad custodiam corporis ſui ſatellitum auxilium; per quos occupata tyrannide, per annos triginta tres regnauit.* Filij inſuper annos octodecim inſtitutam à patre tyrannidem tenuere. Ariſtoteles, loco citato. Ἐν ἔτεσι τριάκοντα καὶ τρισὶν ἑπτακαίδεκα ἔτη τούτων (ὁ Πεισίστρατος) ἐτυράννευσεν· ὀκτωκαίδεκα δὲ, οἱ παῖδες. ὥστε τὰ πάντα ἐγένετο ἔτη τριάκοντα καὶ πέντε. Ecce autem, durauit tyrannis Piſiſtratidarum vniuerſim annos quinque & triginta. Herodotus ſex & triginta eos dicit, lib. v. Μετὰ δὲ, ἐξεχώρησαν (οἱ Πεισιστρατίδαι) ἐς Σίγειον, τὸ ἐπὶ τῷ Σκαμάνδρῳ· ἄρξαντες μὲν τῶν Ἀθηναίων ἐπ' ἔτεα ἓξ καὶ τριάκοντα. Sed diſſidium hoc facile componi poteſt. Nam, trigeſimo quinto anno jam completo, ſextus inchoatus erat; itaque ille, tempus tantum plenum ponit; iſte, inchoatum etiam pro completo nobis tradit. At ſciendum eſt; in hoc tempore computari tantum annos, quibus rerum ſunt potiti Piſiſtratidæ: & de Piſiſtrati triginta tribus, ſoli ſeptendecim, quos tyrannidem tenuiſſe dicit eum Ariſtoteles, numerantur. cæteroquin anni quinquaginta vnus ſunt putandi. Illos Ariſtophanes dixerat, vti Scholiaſtes ejus tradit ad Veſpas, ſed corruptis hodie verbis. Δοκεῖ δὲ ἡ τυραννὶς (τῶν Πεισιστρατιδῶν) καταστῆναι, ὥς φησιν Ἐρατοσθένης, ἐπὶ ἔτη ν', οὐ [illegible]λῶς διαμαρτάνων· Ἀριστοφάνους μὲν,

μὲν, μά Φήσανλος· Ἡροδότου δὲ, λϛ´. Sine dubio reſcribendum; Ἀριστοφάνους μὲν νά Φήσανλος. Confuſi numeri μ´, & ν´, vt fieri amat. Reprehendit Eratoſthenem, qui minus exacte, vno omiſſo, quinquaginta annos dixerat. Idem mendum eſt apud Iſocratem, in Orat. περὶ τοῦ ζεύγους. Τὴν δ᾽ εὔνοιαν, ἣν εἶχον εἰς τὸ πλῆθος, ἐν τοῖς τυραννικοῖς ἐπεδείξαντο. συγγενεῖς γὰρ ὄντες Πεισιστράτου, καὶ πρὶν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστῆναι, μάλιστ᾽ αὐτῷ χρώμενοι τῶν πολιτῶν, οὐκ ἠξίωσαν μετασχεῖν τῆς τυραννίδος· ἀλλ᾽ ἡγήσαντο κρεῖττον εἶναι, φυγεῖν τὴν πατρίδα μᾶλλον, ἢ τοὺς πολίτας ἰδεῖν δουλεύοντας. τετταράκοντα δ᾽ ἔτη τῆς στάσεως γενομένης, ὑπὸ μὲν τῶν τυράννων, τοσούτων ὄντων, ἐμισήθησαν, ὥσθ᾽, ὁπότε τἀκείνων κρατήσειεν, οὐ μόνον τὰς οἰκίας αὐτῶν κατέσκαπτον, ἀλλὰ καὶ τοὺς τάφους ἀνώρυττον. Etiam hic reſtituendum, πεντήκοντα δ᾽ ἔτη τῆς στάσεως γ. Nam librarij incuria ν´ in μ´ corruptum fuit. Sed, de celebri hac tyrannide eſtne verum tempus ſcire? Ipſi veteres ignorarunt; & Thucydides iſtud dicit, lib. VI. Ἐγὼ ἐπιπλέον διηγησάμενος, ἀποφανῶ, οὔτε τοὺς ἄλλους, οὔτε αὐτοὺς Ἀθηναίους, περὶ τῶν σφετέρων τυράννων, οὐδὲ περὶ τοῦ γενομένου, ἀκριβὲς οὐδὲν λέγοντας. Ariſtoteles, vt jam vidimus, de triginta quinque annis nobis auctor; de triginta ſex, Herodotus: alij, de quinquaginta; alij, quinquaginta & vno. Omnes illos inter ſe conciliaui: ſed errare tamen omnes, nunc oſtendam. Thucydides ait, Hippiam, eorum vltimum, quarto anno poſt Hipparchi fratris cædem, ejectum Vrbe, in Sigeum, vt & Herodotus inde Lampſacum perveniſſe; illinc poſtea ad Darium abijſſe: inde vero, jam grandæuum, anno viceſimo vna cum Medis ad Marathonem militaſſe. Verba ejus in remiſtam ita habent, lib. VI. Τυραννεύσας δὲ ἔτη τρία Ἱππίας ἔτι Ἀθηναίων, καὶ παυθεὶς ἐν τῷ τετάρτῳ ὑπὸ Λακεδαιμονίων, καὶ

Ἀλκ-

Ἀλκμαιονιδῶν, ἐχώρει ὑπόσπονδος ἔς τε Σίγειον, καὶ παρ' Αἰαντίδην ἐς Λάμψακον· ἐκεῖθεν δὲ, ὡς βασιλέα Δαρεῖον. ὅθεν καὶ ὁρμώμενος ἐς Μαραθῶνα ὕστερον ἔτει εἰκοστῷ, ἤδη γέρων ὢν, μετὰ Μήδων ἐστράτευσεν. Nunc rationem ineamus. Pugna illa Marathonia accidit Olymp. LXXII anno I. Itaque à primo Piſiſtrati tyranni anno, ad hoc tempus, anni ſunt octoginta octo; quibus ſi viginti demas, quos apud Darium vixit, reſtant ſexaginta octo. Hoc tyrannidis vniuerſæ tempus fuerit. Ergo inciderit ejus finis in Olymp. LXVI annum IV. Erratque Anonymus quadriennio: qui factum notat anno quarto Olymp. LXV. Ita enim ille dicit. Ὀλυμπιὰς ξέ, ἔτος δ'. οἱ Πεισιστρατίδαι Ἀθηνῶν ἐξεώσθησαν. Apud Auctorem, quem ſecutus ipſe errauit, ſine dubio numerus corruptus fuit; & ſcriptum à ſupino librario ξέ, cum deberet ξϛ': qui procliuis certè lapſus. Atque hoc verum reſtitutæ libertatis tempus erit. Huc alludit, quod Thucydides ab hoc vſque ad Quadringentos, qui remp. inuaſere, vt ſtatim dicam, Olymp. XCII anno I, quod annorum centum vnius interuallum eſt, annos circiter centum dicit, lib. VIII. Χαλεπὸν γὰρ ἦν, τὸν Ἀθηναίων δῆμον, ἔτει ἑκατοστῷ μάλιστα ἐπειδὴ οἱ τύραννοι κατελύθησαν, ἐλευθερίας παῦσαι, καὶ οὐ μόνον μὴ ὑπήκοον ὄντα, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἥμισυ τοῦ χρόνου τούτου αὐτὸν ἄρχειν ἄλλων εἰωθότα. Poſt remp. receptam annis tribus & triginta, id eſt, Olymp. LXXV anno I, captæ à Xerxe, direptæque, & incenſæ. Qua de re videndi inprimis Diodorus, lib. XI; & Herodotus, lib. VIII. Anno proxime inſecuto, decimo poſt hanc cladem menſe, idem à Mardonio paſſæ; vt commemorat Diodorus, libro citato: & Herodotus, lib. IX. Sed, incenſæ quamuis, tamen, profligato apud Salaminem hoſte, paullo poſt, virtute maxime Ariſtidis, & The-

& Themiſtoclis, imperium Græciæ accepere. Hinc implicitæ bello Peloponneſiaco, longo ſane, & pernicioſo denique; ſub initium ejuſdem, ceu calamitatis illud ſecuturæ certum quaſi augurium eſſet, peſte afflictæ vehementi; cujus meminere plures, Diodorus, lib. XII. Manilius, lib. I; Nemeſius, De Nat. Hom. cap. XX; alijque: accurate autem tradunt cum Thucydides, lib. II; tum Lucretius, lib. VI. Imperium vero, quod jam partum memoraui, poſſedere annis fere ſeptuaginta. Ita Iſocrates capiendus, in Panegyrico. τὴν αὐτὴν πολιτείαν, ἥνπερ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις κατεςήσαμεν. ἣν οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ διὰ μακροτέρων ἐπαινεῖν, ἄλλως τε, καὶ συντόμως, ἔχοντα δηλῶσαι περὶ αὐτῆς. μετὰ γὰρ ταύτης οἰκοῦντες, ἑβδομήκοντα ἔτη διετελέσαμεν· ἄπειροι μὲν τυραννίδων, ἐλεύθεροι δὲ πρὸς τοὺς βαρβάρους, ἀςασίαςοι δὲ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς, εἰρήνην δὲ ἄγοντες πρὸς πάντας ἀνθρώπους. Verùm calculum ponamus, & imperij iſtius certum tempus inquiramus. Accepere, vti memorat Diodorus, in citato ſtatim libro, Olymp. LXXV anno IV; amiſere autem, vt idem libro decimo quarto dicit, Olymp. XCII anno I. Ergo eſt hic interuallum ſexaginta quinque annorum. Et hoc ipſum Iſocrates alibi repræſentat, in Panathenaico ſuo. Μάλιςα μὲν οὖν ἐντεῦθεν ἄν τις δυνηθείη κατιδεῖν, ὅσῳ μετριώτερον, καὶ πρᾳότερον, ἡμεῖς τῶν πραγμάτων ἐπεμελήθημεν· δεύτερον δ', ἐκ τοῦ ῥηθήσεσθαι μέλλοντος. Σπαρτιᾶται μὲν γὰρ, ἔτη δέκα μόλις ἐπεςάτησαν αὐτῶν· ἡμεῖς δὲ, πέντε καὶ ἑξήκοντα συνεχῶς κατέσχομεν τὴν ἀρχήν. Et Demoſthenes, Olynth. III. Ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες, οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς, ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ ἑξήκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων. Neque recte Dionyſius Halicarnaſſeus computat annos ſexaginta & octo,

Antiquit. Rom. lib. I. Τὰς γὰρ Ἑλληνικὰς δυνάμεις οὐκ ἄξιον αὐταῖς ἀντιπαρεξετάζειν, οὔτε μέγεθος ἀρχῆς, οὔτε χρόνον ἐπιφανείας τοσοῦτον, ὅσον ἐκεῖνοι, λαβούσας. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ αὐτῆς μόνον ἦρξαν τῆς παραλίου, δυεῖν δέοντα ἑβδομήκοντα ἔτη. Niſi forte etiam hic corrupti numeri. Sed Demoſthene quid faciemus? Ille, tanquam à ſe diſſidens, tres & ſeptuaginta dicit, Philipp. III. Καίτοι προστάται μὲν ὑμεῖς ἑβδομήκοντα καὶ τρία ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἐγένεσθε. Videtur autem iſto loco imperij tempus vſque ad belli Peloponneſiaci finem computare, qui in annum Olympiadis nonageſimæ quartæ primum incidebat: quanquam ſane poſt eiectos Quadringentos, titulum imperij potius, quam imperium, tenuere. Et ſic rectus erit calculus; quem ſecutus ſine dubio Ariſtides, amplius ſeptuaginta dicit, in Panathenaico. Καὶ μὴν, οἱ μὲν (Ἀθηναῖοι) πλέον ἢ ἑβδομήκοντα ἔτη κατέσχον· οἱ δὲ (Λακεδαιμόνιοι,) οὐδ᾽ εἰς τρεῖς Ὀλυμπιάδας διεφύλαξαν τὴν ἀρχήν. Itaque, imperium Græciæ annis ſexaginta quinque cum tenuiſſent, illud pariter cum republica, inuadentibus Quadringentis, amiſere, Olymp. XCII anno I; quanquam illam, ſed non iſtud, anno proxime ſecuto, recuperarunt. Verum haud diu ipſis manſit, & eripuere rurſum Lacedæmonij, victoriam illam celeberrimam ad Ægos potamos conſecuti, duce Lyſandro, Olymp. XCIV anno I. Tunc deiecti longi muri, & Piræeus; naueſque omnes, præter decem, aut duodecim, vt alij volunt, ipſis traditæ: neque ab excidio ſuo propius vnquam abfuere; funditusque, vrgente Agide, deletæ fuiſſent; ni Lyſander obſtitiſſet, negans, alterum Græciæ oculum eruendum. Eſt videre apud Diodorum, lib. XIII; Xenophontem, Hiſt. Græc. lib. II; & Iuſtinum, lib. V. Ac

Trigin-

Digitized by Google

Triginta, dein Decemviris, ſubiectæ; illis pariter iſtiſque mox excuſſis, iterum ſibi libertatem, Thraſybuli beneficio, vindicarunt, Olympiadis eiuſdem XCIV anno IV. Hinc, deuictis juxta Cnidum pugna nauali à Conone Lacedæmonijs, cum jam libertatem ijs extorſiſſent, tunc imperium quoque ipſum, quod decennium jam tenuerant, eripuerunt, Olymp. XCVI anno II: deinde & mœnia inſtaurarunt, anno proxime ſecuto. Obſeruare eſt apud Hiſtoricos; annotatque Arrianus, De Exped. Alex. lib. I. Καὶ τὸ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς αὖθις Ἀθηναίων πταῖσμα, ναυτικόν τι ἦν, καὶ ἡ πόλις οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τῶν μακρῶν τειχῶν καθαιρέσει, καὶ νεῶν τῶν πολλῶν παραδόσει, καὶ στερήσει τῆς ἀρχῆς, ἐς ταπεινότητα ἀφικομένη, τό, τε σχῆμα τὸ πάτριον ὅμως ἐφύλαξε, καὶ τὴν δύναμιν οὐ διὰ μακροῦ τὴν παλαιὰν ἔλαβεν· ὡς τά τε μακρὰ τείχη ἐκτειχίσαι, καὶ τῆς θαλάσσης αὖθις ἐπικρατῆσαι. Poſt hæc, cum florerent plurimum, cæſo Epaminonda in acie, ceu ſublato quem timerent, præcipites in luxum iuere; non jam claſſem, aut exercitum, verum feſta, & ludorum apparatus, agitantes, longe ſcenam ante caſtra poſuere: & vectigal reipublicæ populo, ad ſpectandos ludos, erogare incepere. Hanc in rem eſt elegans Iuſtini locus, lib. VI. *Huius (Epaminandæ) morte etiam Athenienſium virtus intercidit. ſiquidem amiſſo, cui æmulari conſueuerant, in ſegnitiem torporemque reſoluti, non, vt olim, in claßem, & exercitus, ſed in dies feſtos, apparatuſque ludorum, reditus publicos effundunt; & cum actoribus nobiliſſimis, poëtiſque, theatra celebrant; frequentius ſcenam, quam caſtra, viſentes; verſificatoreſque meliores, quam duces, laudantes. Tunc vectigal publicum, quo antea milites, & remiges, alebantur, cum vrbano populo diuidi cæptum eſt. Quibus rebus effectum eſt, vt inter otia Græcorum, ſordidum* & ob-

& obſcurum antea, Macedonum nomen emergeret. Ad hunc luxum pertinent Plutarchi verba, lib. De Gloria Athen. Σκευῶν δὲ, καὶ προσώπων, καὶ ξυστίδων ἁλουργῶν, καὶ μηχανῶν ἀπὸ σκηνῆς, καὶ χοροποιῶν, καὶ δορυφόρων δυσπραγματεύτος λαὸς, καὶ χορηγία πολυτελὴς παρασκευαζέσθω. πρὸς ἃ Λάκων ἀνὴρ ἀποβλέψας, οὐ κακῶς εἶπεν· ὡς ἁμαρτάνουσιν οἱ Ἀθηναῖοι μεγάλα, τὴν σπουδὴν εἰς τὴν παιδιὰν καταναλίσκοντες· τουτέστι, μεγάλων ἀποστόλων δαπάνας, καὶ στρατευμάτων, καταχορηγοῦντες εἰς τὸ θέατρον. ἂν γὰρ ἐκλογισθῇ τῶν δραμάτων ἕκαστον ὅσου κατέστη, πλέον ἀνηλωκὼς φανεῖται ὁ δῆμος εἰς Βάκχας, καὶ Φοινίσσας, καὶ Οἰδίποδας, καὶ Ἀντιγόνην, καὶ τὰ Μηδείας κακὰ, καὶ Ἠλέκτρας, ὧν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας, καὶ τῆς ἐλευθερίας, πολεμῶν τοὺς βαρβάρους ἀνήλωσεν. Quin tam arcte has delicias ſunt amplexæ, vti capitis pœnam indicerent, ſi quis de pecunia publica ad militiæ priſcum vſum reuocanda verba facere vnquam auderet. Libanius, rem hanc ipſam narrans, in Argumento Olynth. I. Ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι, μεταθεῖναι ταῦτα εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καὶ γενέσθαι στρατιωτικά. Conatus tamen eſt Demoſthenes; vt apparet ex prima ejus, tertiaque, Olynthiaca. Inter hæc Philippus occupat; &, ad Chæroneam victor, Olymp. cx. anno III, pace data, ac ſimulata amicitia, inſulas ijs, imperiumque maris, adimit. Atque in eo quidem ſtatu, quam diu Philippus vixit, permanſere: nec ſub Alexandro filio commouere ſeſe auſæ. Manifeſtum ex Hiſtoria; & Pauſanias idem notat, in Atticis ſuis. Τὸ ἀτύχημα, τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ, ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν ἦρξε κακοῦ· καὶ οὐχ ἥκιστα δούλους ἐποίησε τοὺς ὑπεριδόντας, καὶ ὅσοι μετὰ Μακεδόνων ἐτάχθησαν. τὰς μὲν δὴ πολλὰς τῶν πόλεων Φίλιππος εἷλεν· Ἀθηναίοις δὲ λόγῳ συνθέμενος, ἔργῳ σφᾶς μάλιστα ἐκάκωσε, νήσους τε ἀφελόμενος,

Digitized by Google

καὶ τῆς ἐς τὰ ναυτικὰ πάσης ἀρχῆς. καὶ χρόνον μέν τινα ἡσύχασαν Ἀθηναῖοι, Φιλίππου βασιλεύοντος, καὶ ὕστερον Ἀλεξάνδρου. De Philippo, breuiter dicit Maximus Tyrius, Diſſert. XIX. οἷος ἦν καὶ ὁ Φίλιππος αὖθίς ποτε, ᾧ κατὰ Μακεδονίαν ἐξὸν μένειν, καὶ ζῆν ἐπὶ τοῖς Ἀμύντου ἀγαθοῖς, καὶ τῇ Περδίκκου εὐδαιμονίᾳ, ἐζήτει ταύτην πλειόνων ἄλλοθι, ὥσπερ ἐκπεπτωκὼς τῆς Μακεδόνων γῆς. καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, Τριβαλλοῖς ἐπολέμει, Ἰλλυριοῖς ἐπήει, ἐπολιόρκει Βυζάντιον, κατέσκαπτεν Ὄλυνθον, Ἀθηναίους ἐξηπάτα. Ac, quod Alexandrum attinet, plane id eſt, quod ait Seneca, ſilentium mandaſſe Athenis, Epiſt. XCIV. *Lacedæmona (Alexander) ſeruire jubet, Athenas tacere.* Nempe quia compeſcuerat Oratores, propter quos loquaces illæ dicebantur. Petronius, in Satyrico ſuo. *Ventoſa iſthæc, & enormis, loquacitas Athenas ex Aſia commigrauit.* Sidonius, lib. VIII. epiſt. VI. *Si ſupradicti confirmor aſſenſu, Athenis loquacior; ſi minus, Amyclis ipſis taciturnior ero.* Defuncto autem Alexandro, cum reſurgere conarentur, ab Antipatro ſubactæ, demum omnino in Macedonum poteſtatem pervenere, præſidium coactæ accipere, Olymp. CXIV anno II. Valde fallitur Iornandes, qui Perdiccæ principatum hæreditarium reliquiſſe Alexandrum, cum moreretur, nobis auctor, De Reb. Get. cap. X. *Egregius Gothorum ductor Sitalces, centum quinquaginta virorum millibus congregatis, Athenienſibus intulit bellum, aduerſus Perdiccam, Macedoniæ regem; quem Alexander, apud Babylonem miniſtri inſidÿs potans interitum, Athenienſium principatui hæreditario iure reliquerat ſucceſſorem.* Verum non ſimpliciter errat; primo enim non Perdiccæ Alexander principatum iſtum dedit, quem non habuit; tum Perdiccam, Macedoniæ olim regem, cum eiuſdem nominis altero, Alexandri

ducum

ducum vno, temere confundit. nam Sitalces rex Getarum, ſiue Thracum, Perdiccæ quidem huic priori bellum intulit, vti libro duodecimo Diodorus nobis refert, Olymp. LXXXVIII anno I; Alexander autem Magnus diem obijt Olymp. CXIV anno I: eſtque inter hunc Perdiccam, quem ab eo principatum Athenarum accepiſſe ille dicit, & priorem, interuallum centum quatuor annorum. Itaque hic Iornandem erroris ſatis manifeſtum teneo; quem ſecutus, vt videtur, Rodericus Toletanus, plane iiſdem modis labitur, De Reb. Hiſp. lib. I. cap. XIV. *Sitalces, egregius doctor, & ductor, Gothorum, centum quinquaginta millia pugnantium congregauit; & Athenienſibus bellum intulit, in eis Perdicca tunc regnante: quem Alexander, apud Babyloniam miniſtri inſidijs potans interitum, porrecto annulo, in Athenienſium principatu reliquerat ſucceſſorem.* Præſidium vero, quod Antipater impoſuerat, à Caſſandro ſucceſſore continuatum; cum quo pactæ, Olymp. CXV anno III. Verum poſtea, Olymp. CXVIII anno II, libertatem à Demetrio recepere; qui, rep. quamuis reddita, tamen & Muſeum ſibi communiuit, & præſidium illic poſuit: quod mox denuo in Piræeum, & Munychiam, introductum. Sed, Olympiodoro duce, rurſum ſe aſſeruere; & Munychiam, Piræeum, ac Muſeum recuperarunt, Macedonibus eiectis; qui & denuo inſurgentes, quæ amiſerant pridem loca, repetierunt, ceperuntque. Dein Aratus vindicauit, mortuo Demetrio; & Diogeni præfecto, vt Munychiam, Piræeum, Salamina, Suniumque reſtitueret, centum quinquaginta talenta numeranda procurauit. Hæc Pauſanias, Diodorus, & Plutarchus, nobis narrant. Poſt hæc libertatem ſuam tenuere ali-
quam-

quamdiu; fœdere, cum Romanis inito, vt mox dicam, confirmatæ: Sed Philippo, Demetrij filio, imminente, grauia paſſæ, divaſtatis circum templis, & ſepulcris, captæ etiam fuiſſent; ni Romani, Attalus rex, Rhodijque, ſubveniſſent: vt videre eſt apud Liuium, lib. xxxi. Atque hoc factum circa Olymp. cxlii annum iv. Philippus autem quam immaniter ſit graſſatus, operæ pretium eſt videre; Liuiuſque repræſentat, in citato ſtatim libro. *Intra muros deinde tenentibus milites Athenienſibus, Philippus, ſigno receptui dato, caſtra ad Cynoſarges, (templum Herculis, gymnaſiumque, & lucus erat circumiectus,) poſuit. Sed Cynoſarges, & Lyceum, & quicquid ſancti, amœnive, circa Vrbem erat, incenſum eſt: dirutaque non tecta ſolum, ſed etiam ſepulcra: nec divini, humanive, juris quicquam, præ impotenti ira, eſt ſeruatum.* Neque hoc ſatis; cum videret diſcedendum ab obſidione eſſe, vlciſcendæ contumeliæ, amplius fecit. Liuius ibidem. *Omiſſa oppugnatione Vrbis, diuiſo cum Philocle rurſus exercitu, ad vaſtandos agros profectus, cum priorem populationem ſepulcris circa Vrbem diruendis exercuiſſet, ne quid inuiolatum relinqueret, templa deûm, quæ pagatim ſacrata habebant, dirui, atque incendi, iuſſit. neque diruere modo ipſa templa, ac ſimulacra evertere, ſatis habuit; ſed lapides quoque, ne integri cumularent ruinas, frangi iuſſit.* Et legati Athenienſium ad Ætolos conqueruntur, *Omnia ſepulcra, monumentaque, diruta eſſe in finibus ſuis; omnium nudatos manes, nullius oſſa terra tegi: delubra ſibi fuiſſe, quæ quondam, pagatim habitantes, in paruis illis caſtellis, vicisque, conſecrata, ne in vnam vrbem quidem contributi maiores ſui deſerta reliquerint. circa ea omnia templa Philippum infeſtos circumtuliſſe ignes: ſemuſta, & truncata, ſimu-*

ſimulacra deûm inter proſtratos jacere poſtes templorum. Quamuis autem liberæ eſſent, ſociæque, tamen etiam præſidium, vti ante à Macedonibus, à Romanis accepere; quod è Liuio ſatis clarum, libro citato. *Quod ſi tantum militum Romanorum fuiſſet, vt & Chalcis teneri, & non deſeri præſidium Athenarum potuiſſet; magna res principio ſtatim belli, Chalcis, & Euripus, adempta regi forent.* Et lib. XXXII. *Ipſe tribus quinqueremibus expeditis Piraeum praecepit; accepitque naues, ibi relictas ab L. Apuſtio legato, ad præſidium Athenarum.* Deinde eas intercepit Mithridates, & recuperauit Sylla, Olymp. CLXXIII anno III, Iſque grauiter afflixit; vt videre eſt apud Plutarchum, in ejus Vita: Appianum, Mithridaticis; Florum, lib. III. Velleium, lib. II. Paulum Diaconum, Hiſt. Miſc. lib. V. Diruit autem rurſus muros; & crudeliter adeo egit, vt è ciuibus, niſi quos nox conſeruaſſet, qui omnino pauci erant, reliquum plane nullum fecerit. Appianus, Mithrid. τῇ δ' ἑξῆς ὁ Σύλλας τοὺς μὲν δούλους ἀπέδοτο· τοῖς δ' ἐλευθέροις, ὅσοι, νυκτὸς ἐπιλαβούσης, οὐκ ἔφθασαν ἀναιρεθῆναι, πάμπαν ὀλίγοις οὖσι, τὴν ἐλευθερίαν ἔφη διδόναι. Ait Plutarchus, in ejus Vita, vicatim milites ſtrictis gladijs diſcurriſſe; ac tam magnam Vrbe tota ciuium ſtragem edidiſſe, tum potiſſimum in foro, vt qui inde flueret ſanguis, Ceramicum vniuerſum intra Dipylum, adeoque, porta erumpens, ſuburbium etiam inundaret: quin haud pauciores item, deſperatione acti, cum à Sylla nihil mite exſpectarent, ipſi ſibi manus vltro violentas intulere. Verba Plutarchi ita habent. Αὐτὸς δὲ Σύλλας, τὸ μεταξὺ τῆς Πειραϊκῆς πύλης καὶ τῆς Ἱερᾶς κατασκάψας, καὶ συνομαλύνας, περὶ μέσας νύκτας εἰσήλαυνε φρικώδης, ὑπό τε σάλπιγξι καὶ κέρασι πολλοῖς, ἀλαλαγμῷ καὶ κραυγῇ τῆς δυνά-

δυνάμεως, ἐφ' ἁρπαγὴν καὶ φόνον ἀφειμένης ὑπ' αὐτοῦ, καὶ φερομένης διὰ στενωπῶν ἐσπασμένοις τοῖς ξίφεσιν· ὥστε τὸν ἀριθμὸν μηδένα γενέσθαι τῶν ἀποσφαγέντων, ἀλλὰ καὶ τῷ τόπῳ ῥυέντος αἵματος ἔτι νῦν μετρεῖσθαι τὸ πλῆθος. ἄνευ γὰρ τῶν κατὰ τὴν ἄλλην πόλιν, ὁ περὶ τὴν ἀγορὰν φόνος ἐπέσχε πάντα τὸν ἐντὸς τοῦ Διπύλου Κεραμεικόν. πολλοῖς δὲ λέγεται, καὶ διὰ πυλῶν κατακλύσαι τὸ προάστιον. ἀλλὰ τῶν οὕτως ἀποθανόντων, τοσούτων γενομένων, οὐκ ἐλάσσονες ἦσαν οἱ σφᾶς αὐτοὺς διαφθείραντες, οἴκτῳ καὶ πόθῳ τῆς πατρίδος, ὡς ἀναιρεθησομένης. τοῦτο γὰρ ἀπογνῶναι καὶ φοβηθῆναι τὴν σωτηρίαν ἐποίησε τοὺς βελτίστους, οὐδὲν ἐν τῷ Σύλλᾳ φιλάνθρωπον, οὐδὲ μέτριον, ἐλπίσαντας. Prætereà Piræeum incendit, & Munychiam; ita vt vix pauca quædam domicilia ſuperfuerint. Strabo, qui non diu poſt hæc orbem totum deſcribebat, lib. IX. οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ τεῖχος κατήρειψαν· καὶ τὸ τῆς Μυνυχίας ἔρυμα, τόν τε Πειραιᾶ συνέστειλαν εἰς ὀλίγην κατοικίαν. Hinc, ciuili inter Iulium & Pompeium bello orto, pro rep. cum Pompeio ſe junxere; geminamque inſcriptionem poſuere, quæ commemoratur mihi *De Athenis* lib. V. cap. XVI. Itaque legatus Iulij, Q. Fufius Calenus, cum non poſſet expugnare, agrum circumiectum vaſtans, Piræeum, nullo muro tunc munitum, occupauit: ac, Pompeio mox deuicto, Iulio ſe permiſere; qui, injuriam condonans, ob progenitorum gloriam, & virtutem, hanc ſe mortuis gratiam facere affirmabat. Dion Caſſius lib. XLII. Ὁ δὲ δὴ Καλῆνος ἐπέμφθη εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸ τῆς μάχης ὑπὸ τοῦ Καίσαρος· καὶ εἷλεν ἄλλα τε, καὶ τὸν Πειραιᾶ, ἅτε καὶ ἀτείχιστον ὄντα. τὰς γὰρ Ἀθήνας, καίπερ πλεῖστα τὴν αὐτῶν κακώσας, οὐκ ἠδυνήθη πρὸ τῆς τοῦ Πομπηΐου ἥττης λαβεῖν. τότε γὰρ ἐθελονταὶ αὐτῷ προσεχώρησαν. καὶ αὐτοὺς Καῖσαρ, μηδὲν μνησικακήσας, ἀθῴους ἀφῆκε· τοσοῦτον μόνον εἰπὼν, ὅτι, πολλὰ ἁμαρτάνοντες, ὑπὸ τῶν πολλῶν σώζοιντο. τὸ δὲ

Digitized by Google

ſimulacra deûm inter proſtratos jacere poſtes templorum. Quamuis autem liberæ eſſent, ſociæque, tamen etiam præſidium, vti ante à Macedonibus, à Romanis accepere; quod è Liuio ſatis clarum, libro citato. *Quod ſi tantum militum Romanorum fuiſſet, vt & Chalcis teneri, & non deſeri præſidium Athenarum potuiſſet; magna res principio ſtatim belli, Chalcis, & Euripus, adempta regi forent.* Et lib. XXXII. *Ipſe tribus quinqueremibus expeditis Piraeum præcepit; accepitque naues, ibi relictas ab L. Apuſtio legato, ad præſidium Athenarum.* Deinde eas intercepit Mithridates, & recuperauit Sylla, Olymp. CLXXIII anno III, Iſque grauiter afflixit; vt videre eſt apud Plutarchum, in ejus Vita: Appianum, Mithridaticis; Florum, lib. III. Velleium, lib. II. Paulum Diaconum, Hiſt. Miſc. lib. V. Diruit autem rurſus muros; & crudeliter adeo egit, vt è ciuibus, niſi quos nox conſeruaſſet, qui omnino pauci erant, reliquum plane nullum fecerit. Appianus, Mithrid. τῇ δ᾽ ἑξῆς ὁ Σύλλας τοὺς μὲν δούλους ἀπέδοτο· τοῖς δ᾽ ἐλευθέροις, ὅσοι, νυκτὸς ἐπιλαβούσης, οὐκ ἔφθασαν ἀναιρεθῆναι, πάμπαν ὀλίγοις οὖσι, τὴν ἐλευθερίαν ἔφη διδόναι. Ait Plutarchus, in ejus Vita, vicatim milites ſtrictis gladijs diſcurriſſe; ac tam magnam Vrbe tota ciuium ſtragem ediidiſſe, tum potiſſimum in foro, vt qui inde flueret ſanguis, Ceramicum vniuerſum intra Dipylum, adeoque, porta erumpens, ſuburbium etiam inundaret: quin haud pauciores item, deſperatione acti, cum à Sylla nihil mite exſpectarent, ipſi ſibi manus vltro violentas intulere. Verba Plutarchi ita habent. Αὐτὸς δὲ Σύλλας, τὸ μεταξὺ τῆς Πειραϊκῆς πύλης καὶ τῆς Ἱερᾶς κατασκάψας, καὶ συνομαλύνας, περὶ μέσας νύκτας εἰσήλαυνε φρικώδης, ὑπό τε σάλπιγξι καὶ κέρασι πολλοῖς, ἀλαλαγμῷ καὶ κραυγῇ τῆς δυνά-

δυνάμεως, ἐφ' ἁρπαγὴν καὶ φόνον ἀφειμένης ὑπ' αὐτοῦ, καὶ φερομένης διὰ στενωπῶν ἐσπασμένοις τοῖς ξίφεσιν· ὥστε τὸν ἀριθμὸν μηδένα γενέσθαι τῶν ἀποσφαγέντων, ἀλλὰ καὶ τῷ τόπῳ ῥυέντος αἵματος ἔτι νῦν μετρεῖσθαι τὸ πλῆθος. ἄνευ γὰρ τῶν κατὰ τὴν ἄλλην πόλιν, ὁ περὶ τὴν ἀγορὰν φόνος ἐπέσχε πάντα τὸν ἐντὸς τοῦ Διπύλου Κεραμεικόν. πολλοῖς δὲ λέγεται, καὶ διὰ πυλῶν κατακλύσαι τὸ προάστιον. ἀλλὰ τῶν οὕτως ἀποθανόντων, τοσούτων γενομένων, οὐκ ἐλάσσονες ἦσαν οἱ σφᾶς αὐτοὺς διαφθείραντες, οἴκτῳ καὶ πόθῳ τῆς πατρίδος, ὡς ἀναιρεθησομένης. τοῦτο γὰρ ἀπογνῶναι καὶ φοβηθῆναι τὴν σωτηρίαν ἐποίησε τοὺς βελτίστους, οὐδὲν ἐν τῷ Σύλλᾳ φιλάνθρωπον, οὐδὲ μέτριον, ἐλπίσαντας. Præterea Piræeum incendit, & Munychiam; ita vt vix pauca quædam domicilia ſuperfuerint. Strabo, qui non diu poſt hæc orbem totum deſcribebat, lib. IX. οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ τεῖχος κατήρειψαν· καὶ τὸ τῆς Μουνυχίας ἔρυμα, τόν τε Πειραιᾶ συνέστειλαν εἰς ὀλίγην κατοικίαν. Hinc, ciuili inter Iulium & Pompeium bello orto, pro rep. cum Pompeio ſe iunxere; geminamque inſcriptionem poſuere, quæ commemoratur mihi *De Athenis* lib. v. cap. XVI. Itaque legatus Iulij, Q. Fufius Calenus, cum non poſſet expugnare, agrum circumiectum vaſtans, Piræeum, nullo muro tunc munitum, occupauit: ac, Pompeio mox deuicto, Iulio ſe permiſere; qui, injuriam condonans, ob progenitorum gloriam, & virtutem, hanc ſe mortuis gratiam facere affirmabat. Dion Caſſius lib. XLII. Ὁ δὲ δὴ Καλῆνος ἐπέμφθη εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸ τῆς μάχης ὑπὸ τοῦ Καίσαρος· καὶ εἷλεν ἄλλα τε, καὶ τὸν Πειραιᾶ, ἅτε καὶ ἀτείχιστον ὄντα. τὰς γὰρ Ἀθήνας, καίπερ πλεῖστα τὴν αὐτῶν κακώσας, οὐκ ἠδυνήθη πρὸ τῆς τοῦ Πομπηίου ἥττης λαβεῖν. τότε γὰρ ἐθελονταὶ αὐτῷ προσεχώρησαν. καὶ αὐτοὺς Καῖσαρ, μηδὲν μνησικακήσας, ἀθῴους ἀφῆκε· τοσοῦτον μόνον εἰπὼν, ὅτι, πολλὰ ἁμαρτάνοντες, ὑπὸ τῶν πολλῶν σώζοιντο. τὸ δὲ

Digitized by Google

δὴ ἔπος τοῦτο ἐδήλου, ὅτι σφῶν, διά τε τοὺς προγόνους, καὶ διὰ τὴν δόξαν τήν τε ἀρετὴν αὐτῶν, ἐφείσατο. Emendandus per occaſionem, in Caleni nomine, Xiphilinus. Διὰ δὲ τοῦ Καλήνου, τοῦ ὑποστρατήγου, τὰς Ἀθήνας ἑλών, ἐθελουσίως αὐτῷ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πομπηΐου προσχωρησάσας, ἀθῴους ἀφῆκε· τοσοῦτον μόνον εἰπὼν, ὅτι; πολλὰ ἁμαρτάνοντες, ὑπὸ τῶν νεκρῶν σώζοιντο. Minus recte hodie legitur, διὰ γὰρ τοῦ Καλουίνου, τοῦ ὑ.. Deinde; interfecto Iulio, Brutum & Caſſium ſecutæ, ſtatuas ijs poſuere, juxta Ariſtogitonem, & Harmodium. Qua de re videndus Dion, lib. XLVII; Xiphilinus, in Epitome; Zonaras, Ann. II. His ſublatis, ad Antonium tranſiere; iſque illis reddidit Tenum, Æginam, Icum, Ceam, Sciathum, ac Peparethum: vti ſupra à me dictum, cap. VI. Eo victo, mox Auguſtus cum Æginam ipſis inſulam, tùm vendendæ ciuitatis jus ademit. Ita narrat idem Dion, lib. LIV; & abbreuiator ejus, Xiphilinus. Poſtea ſeditionem rurſum auſæ, ſub extremum Auguſti æuum. Oroſius, in Auguſti rebus, lib. VI. cap. XXII. *Cunctis gentibus vna pace compoſitis, Iani portas tertio ipſe clauſit; quas ex eo, per duodecim fere annos quietiſſimo ſemper obſeratas otio, ipſa etiam rubigo conſignauit: nec prius vnquam, niſi ſub extrema ſenectute Auguſti pulſatæ; Athenienſium ſeditione, & Dacorum commotione, patuerunt.* Quæ totidem pene verbis Paulus Diaconus, Hiſt. Miſc. lib. VII. & Freculphus, Chronici Tom. I. lib. VII. cap. XVI. Inter iſta quo redactæ demum fuerint, ſat diſertus nobis teſtis eſt Lucanus; qui exhauſtas plane dicit, Iulij tempore; & paucas naues habuiſſe, cum trecentas eæ olim, & quadringentas, poſſediſſent: vti ſupra à me oſtenſum, cap. VII. Lucani autem iſti verſus, lib. III.

Exhau-

Exhauſit totas quamuis delectus Athenas,
Exiguæ Phœbæa tenent naualia puppes;
Treſque petunt veram credi Salamina carinæ.

Et Ouidius, æuo Auguſti, Athenarum, præter nomen, nihil ſupereſſe ſcribit.

Quid Pandioniæ reſtant, niſi nomen, Athenæ?

Ac Poëta quidam incertus, in Catalectis.

Quiſquis Cecropias hoſpes miraris Athenas,
Quæ veteris famæ vix tibi ſigna dabunt;
Haſne dij, dices, cœlo petiere relicto?
Regia partitis hæc fuit vna dijs?

Sic, Tiberij æuo, Piſo exſtinctos Athenienſes dicit; & colluuiem tantum aliquam nationum inhabitare. Verba ejus ecce iſta, apud Tacitum, Annal. II. *Oblique Germanicum perſtringens, quod, contra decus Romani nominis, non Athenienſes, tot cladibus exſtinctos, ſed colluuiem illam nationum, comitate nimia coluiſſet.* Hactenus tamen, etſi ſub Romanis eſſent, libertatem retinebant, legibuſque etiam ſuis vtebantur. Strabo, qui circa duodecimum Tiberij annum vitam produxit, diſerte dicit, lib. IX. Ἐπιπεσὼν δ᾽ ὁ Μιθριδατικὸς πόλεμος, τυράννους αὐτοῖς κατέστησεν, οὓς ὁ βασιλεὺς ἐβούλετο. τὸν δ᾽ ἰσχύσαντα μάλιστα τὸν Ἀριστίωνα, καὶ ταύτην βιασάμενον τὴν πόλιν, ἐκ πολιορκίας ἑλὼν Σύλλας, ὁ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμών, ἐκόλασε· τῇ πόλει δὲ, συγγνώμην ἔνειμε. καὶ μέχρι νῦν ἐν ἐλευθερίᾳ τέ ἐστι, καὶ τιμῇ, παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις. Theophylactus, de eo tempore, quo Athenis Paulus Apoſtolus morabatur, quod in Claudij Imperatoris principatum incidebat, ad Act. cap. XVII. Κἂν γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι τότε ἐκράτουν, ἀλλ᾽ οὖν αὐτονόμους ἀφῆκαν Ἀθηναίους. Quæ totidem verbis dicit quoque Maximus Monachus, in Præfatione ſua in Dionyſium Areopagitam.

Digitized by Google

Fallitur Ioannes Chryſoſtomus, qui hunc ipſum Actorum locum vbi exponit, Hom. XXXVIII, Romanorum legibus Athenienſes tunc ſubiectos fuiſſe dicit. Οὐκέτι οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς οἰκείοις νόμοις ἐχρῶντο, ἅτε ὑποπεσόντες ἤδη τοῖς Ῥωμαίοις. Strabo, in citatis verbis, certus teſtis, libertatem illis ſuam conſtitiſſe; immo addit, etiam in honore habitas: atque hoc omnino verum eſt; quippe fœderatæ, & ſociæ. Tacitus, de Germanici in hanc Vrbem aduentu, Annal. II. *Hinc ventum Athenas; fœderique ſociæ, & vetuſtæ, vrbis dedit, vt vno lictore vteretur.* Ioannes Sarcsberienſis, Policratici lib. VI. cap. XII. *Scripſit ad Magnum Gaium, maiorem Athenienſium, ſociorum amicorumque Populi Romani.* Idque ante bellum primum Macedonicum. Manifeſtum facit Liuius, lib. XXXI. vbi narrat, obſidionem à Philippo metuentes, Romam ablegaſſe quoſdam, qui ſuppetias orarent. *Legati Athenienſium auditi. Senatus inde conſultum factum, vt ſocijs gratiæ agerentur, quod, diu ſollicitati, ne obſidionis quidem metu fide deceſſiſſent.* Et poſtea. *In ipſo apparatu belli legati ab rege Ptolemæo venerunt, qui nuntiarunt, Athenienſes adverſus Philippum petijſſe ab rege auxilium. cæterum, etſi communes ſocij ſint, tamen, niſi ex auctoritate populi Romani, neque claſſem, neque exercitum, defendendi aut oppugnandi cuiuſquam cauſa, regem in Græciam miſſurum eſſe.* Deinde. *Gratiæ regi ae ſenatu actæ, reſponſumque; tutari ſocios, populo Romano in animo eſſe.* Certe fœdus cum Romanis inierunt rege Demetrio, Philippi patre; à quo eos libertatem, & rempublicam, recepiſſe, ſupra dixi. Et refert circa iſtud tempus Zonaras, Annal. II. Καὶ πρὸς Ἀθηναίους τὴν φιλίαν (οἱ Ῥωμαῖοι) ἐπεποιήκεσαν· καὶ τῆς πολιτείας σφῶν, καὶ τῶν μυστηρίων, μετέσχον. Libertatem autem

autem ſuam tenuere illibatam vſque ad Veſpaſianum; iſque eripuit, cum nimirum Achaiam totam, in prouinciam redactam, tributum dare, & leges quoque Romanorum accipere juſſit: vt narrat Suetonius, in ejus Vita, cap. VIII. Pauſanias, in Achaicis; Paulus Diaconus, Hiſt. Miſc. lib. IX. Pæanius, in Eutropij Metaphraſi; Oroſius, lib. VII. cap. IX. Freculphus, Chron. Tom. II. lib. II. cap. I. Sed ſub Nerua, vt videtur, & tributum eſt remiſſum, & libertas reſtituta. Conijcere liceat ex Aurelij Victoris iſtis verbis, in ejus Vita. *Quicquid antea pœnæ nomine tributis acceſſerat, indulſit; afflictas ciuitates releuauit.* Quæ totidem verbis, hinc deſcriptis, Paulus Diaconus, Hiſt. Miſc. lib. X. & Freculphus, libro citato, cap. VIII. Sane reſtitutam illis libertatem, clarum è nepote Plinio; qui, vt notum, ſub Traiano, Neruæ eius ſucceſſore, ad Maximum, Achaiæ ordinandæ miſſum, ita ſcribit, lib. VIII. epiſt. XXIV. *Cogita te miſſum in prouinciam Achaiam, illam veram, & meram, Græciam; in qua primum humanitas, literæ, etiam fruges, inuentæ eſſe creduntur: miſſum ad ordinandum ſtatum liberarum ciuitatium: id eſt, ad homines maxime liberos; qui ius, à natura datum, virtute, meritis, amicitia, fœdere denique, & religione, tenuerunt.* Et mox. *Nihil ex cuiuſquam dignitate, nihil ex libertate, nihil etiam ex iactatione decerpſeris. Habe ante oculos, hanc eſſe terram, quæ nobis miſerit iura; quæ leges non victa acceperit, ſed petentibus dederit: Athenas eſſe, quas adeas; quibus reliquam vmbram, & reſiduum libertatis nomen eripere, durum, ferum, barbarumque eſt.* Verum tamen potius inane nomen, & vmbra quaſi, vti eſt in verbis Plinij, iſta fuit; adeoque priuilegia magis quædam, quam antiquam illam, & ple-

nam, neque domino vlli obnoxiam, libertatem habuere. Vides apud Spartianum, in Septimio Seuero. *Athenas petijt, ſtudiorum ſacrorumque cauſa; & operum, ac vetuſtatum: vbi cum iniurias quaſdam ab Athenienſibus pertuliſſet, inimicus his factus, minuendo eorum priuilegia, iam Imperator, ſe vltus eſt.* Itaque archontes ſuos non jam ipſi ſtatuebant, ſed impoſitos à Romanis accipiebant. Inde eſt, quod Hadrianus, necdum Imperator factus, magiſtratu illo functus ibi legitur. Spartianus, in eius Vita. *Item Hadriæ quinquennalis, quaſi in alia patria; & Athenis, archon fuit.* Et Gallienus, cum Imperium deferretur. Trebellius, in eius Vita. *Cum tamen ſibi milites dignum principem quærerent, Gallienus apud Athenas archon erat.* Eodem modo τὸν ϛρατηγὸν Imperator conſtituebat; vti oſtendi *De Archontibus* lib. I. cap. IX. Etiam profeſſores dabat, vti ſupra à me dictum, cap. VIII. Certe Athenas legibus Romanorum vſas, ſat teſtatur iſte Eunapij quoque locus, in Proæreſio. Ἔδει γὰρ πολλοὺς εἶναι, κατὰ τὸν νόμον τὸν Ῥωμαϊκὸν Ἀθήνησι, τοὺς μὲν, λέγοντας· τοὺς δὲ, ἀκούοντας. Quin Proconſuli parebant, iſque illis jus dicebat. Videmus clare apud Eunapium, in ſophiſta Iuliano, Ἀνεφέρετο γὰρ ἐπὶ τὸν ἀνθύπατον ἡ δίκη· καὶ ὅς, βαρύς τις εἶναι καὶ φοβερὸς ἐνδεικνύμενος, τόν τε διδάσκαλον συναρπασθῆναι κελεύει, καὶ τοὺς κατηγορηθέντας ἅπαντας, δεσμότας, ὥσπερ τοὺς ἐπὶ φόνῳ, κατακεκλεισμένους. Et in Proæreſio. Πρὸς δὲ τὸ μέγεθος τῆς Προαιρεσίου φύσεως, συστάσεως νεανικῆς, καὶ μάλα σφοδρᾶς, γενομένης, τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐς τοσοῦτον ἴσχυσεν ἡ στάσις, ὥστε τὸν ἄνδρα ἐξόριστον τῶν Ἀθηνῶν εἰργάσαντο, δεκάσαντες τὸν ἀνθύπατον. Et occurrit crebra illic ejus mentio. Syneſius quoque porticus τῆς Ποικίλης tabulas à Proconſule ablatas dicit, Epiſt. CXXXV. Καὶ νὴ Δία τὴν Ποικίλην στοὰν,

τὴν

τὴν ἐπώνυμον τῆς Χρυσίππου φιλοσοφίας, νῦν οὐκέτ' οὖσαν ποικίλην· ὁ γὰρ ἀνθύπατος τὰς σανίδας ἀφείλετο, αἷς ἐγκατέθετο τὴν τέχνην ὁ ἐκ Θάσου Πολύγνωτος. Manſere autem deſolatæ, quales eas effeciſſe Syllam dixi, vſque ad tempora Hadriani Imperatoris. Ille ſedulo inſtaurauit. Hieronymus, & ex eo Caſſiodorus, in Chronico. *Hadrianus, cum inſignes, & plurimas, ædes feciſſet Athenis, agonem edidit, bibliothecamque miri operis exſtruxit.* Hermannus Contractus, item in Chronico. *Adrianus Athenas ampliauit ædificijs plurimis.* Ac quod ædificia attinet, ſpeciatim ea in Atticis à Pauſania recenſentur; meminitque in partem etiam Spartianus. *Ad Orientem profectus, per Athenas iter fecit; atque opera, quæ apud Athenienſes cœperat, dedicauit: vt Iouis Olympij ædem, & aram ſibi.* Verum præter iſta dedit & pecuniam, & frumentum item annuum, Cephaleniamque totum. Xiphilinus, in ejus Vita. Ἀδριανὸς δὲ χρήματά τε πολλὰ, καὶ σῖτον ἐτήσιον, τήν τε Κεφαλληνίαν ὅλην, τοῖς Ἀθηναίοις ἐχαρίσατο. Et beneficiorum quidem Hadriani monumentum Inſcriptio Vetus iſta habet, Operis Grureriani pagina MLXXVIII.

ΑΙ Δ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΙ ΘΗΣΕΩΣ Η ΠΡΙΝ ΠΟΛΙΣ.
ΑΙ Δ ΕΙΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥ Κ ΟΥΧΙ ΘΗΣΕΩΣ ΠΟΛΙΣ.

Ac partem Vrbis, tam magnifice inſtauratam, à ſe ipſe *Hadrianopolin* appellauit. Spartianus, in ejus Vita. *Cum titulos in operibus non amaret, multas ciuitates Hadrianopolis appellauit; vt ipſam Carthaginem, & Athenarum partem.* Totæ autem vulgo *Noua Athenæ* dictæ. Inſcriptio Vetus iſta docet, Operis jam nominati pag. CLXXVII.

Digitized by Google

IMP. CÆSAR. T. ÆLIVS. HADRIANVS. ANTONINVS
AVG. PIVS. COS. III. TRIB. POT. II. P. P
AQVÆDVCTVM. IN. NOVIS. ATHENIS. COEPTVM. A. DIVO
HADRIANO. PATRE. SVO. CONSVM-MAVIT. DEDICAVITQ.

Non aſſentior viris doctis, qui Athenis in Liguria hæc aſcribunt. Et hoc ipſo, vt exiſtimo, reſpectu Manilius, inferioris æui Scriptor, cum de peſte illa ageret, quæ graſſata bello Peloponneſiaco, diſcriminis cauſa, *Antiquas* dixit, quia *Noua* ſua ætate dicerentur. Ecce enim, lib. I.

Qualis Erechtheos peſtis populata colonos,
Extulit antiquas per funera pacis Athenas.

Neque ædes Vrbi tantum, aut templa, dedit, ſed & leges. Marianus, in Chronico, in anno Imperij ejus VI. *Adrianus Athenienſibus, leges petentibus, ex Draconis, & Solonis, reliquorumque libris, iura compoſuit.* Præterea, ſacris Eleuſinijs initiatus, beneficia contulit, & agonem item edidit. Spartianus. *Poſt hoc per Aſiam, & inſulas, ad Achaiam nauigauit, & Eleuſinia ſacra, exemplo Herculis, Philippique, ſuſcepit: multa in Athenienſes contulit, & pro agonotheta reſedit.* Iterum alibi. *Athenis mille ferarum venationem in ſtadio exhibuit.* Hadriani beneficia continuauit Antoninus Pius, qui ſucceſſit; ac perfecit aquæductum, pridem ab eo inchoatum. Vides in Inſcriptione præcedenti. Magnos quoque Marcus Antoninus Philoſophus honores dedit, & doctores omnis generis, annuamque his mercedem, vti ſupra à me dictum,

cap.

Digitized by Google

cap. VIII. Mox iniquior Seuerus, quadam offenſa, cum ſtudiorum illic cauſa verſaretur, priuilegia ipſis minuit. Spartianus, in citatis ſupra verbis. *Athenas petijt, ſtudiorum ſacrorumque cauſa; & operum, ac vetuſtatum: vbi cum iniurias quaſdam ab Athenienſibus pertuliſſet, inimicus his factus, minuendo eorum priuilegia, iam Imperator, ſe vltus eſt.* Inde ſub Valeriano, poſtquam Scythæ imminerent, denuo inſtaurata mœnia, quæ deſtructa ad id tempus jacuere vſque à Syllana clade, annos circiter trecentos quinquaginta. Zoſimus, lib. I. Παρελθὼν δὲ Βαλεριανὸς κοινῇ γνώμῃ πρὸς τὴν τῶν ὅλων ἀρχήν, σπουδὴν ἐποιεῖτο τὰ πράγματα εὖ διαθεῖναι. Σκυθῶν δὲ ἐξ ἠθῶν ἀναστάντων, καὶ Μαρκομαννῶν πρὸς τούτοις ἐξ ἐφόδου τὰ πρόσοικα τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ χωρία λεηλατούντων, εἰς ἔσχατον μὲν ἡ Θεσσαλονίκη περιέστη κινδύνου· μόλις δέ, καὶ σὺν πόνῳ πολλῷ, τῆς πολιορκίας λυθείσης, τῶν ἔνδον καρτερῶς ἀντισχόντων, ταραχαῖς ἡ Ἑλλὰς ἐξετάζετο πᾶσα. καὶ Ἀθηναῖοι μὲν τοῦ τείχους ἐπεμελοῦντο, μηδεμιᾶς, ἐξότε Σύλλας τοῦτο διέφθειρεν, ἀξιωθέντος φροντίδος. Et Zonaras, Ann. II. Οἱ Σκύθαι τὸν Ἴστρον διαβάντες, καὶ αὖθις τὴν Θρακῴαν χώραν ἠνδραποδίσαντο, καὶ πόλιν περιφανῆ τὴν Θεσσαλονίκην ἐπολιόρκησαν μέν, οὐ μέντοι καὶ εἷλον. εἰς δέος δὲ τοσοῦτον ἅπαντας περιέστησαν, ὡς Ἀθηναίους μὲν ἀνοικοδομῆσαι τὸ τεῖχος τῆς ἑαυτῶν πόλεως, καθῃρημένον ἐκ τῶν τοῦ Σύλλα χρόνων. Ac captæ ſane nihilominus paullo poſt ſub Gallieno. Zoſimus, libro citato, in Imperio Gallieni. Τῶν δὲ Σκυθῶν τὴν Ἑλλάδα κάκιστα διαθέντων, καὶ τὰς Ἀθήνας αὐτὰς ἐκπολιορκησάντων, Γαλλιηνὸς μὲν ἐπὶ τὴν πρὸς τούτους μετῄει μάχην, ἤδη τὴν Θρᾴκην καταλαβόντας. Cedrenus accidiſſe tradit ſub Claudio, ejus ſucceſſore; ac parum ſane abfuiſſe, quin libros omnes, in vnum congeſtos, igne exurerent. Κλαύδιος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο. οὗτος πάππος γέγονε Κωνσταντίου, τοῦ πατρὸς Κωνσταντίνου

Digitized by Google

τοῦ ἁγίου, καὶ μεγάλου. Ἐπὶ τούτου οἱ Σκύθαι περάσαντες, καὶ τὰς πόλεις πορθήσαντες, παραλαβόντες δὲ καὶ τὰς Ἀθήνας, συνήγαγον πάντα τὰ βιβλία, καὶ ἠβούλοντο καῦσαι, εἰ μή τις ἐξ αὐτῶν, κρεῖττον τῶν ἄλλων κατὰ πολὺ φρονῶν, ἐκώλυσεν αὐτούς. Item Zonaras, in rebus Claudij, Ann. II. Οἱ βάρβαροι δὲ πολλὰς μὲν κατέδραμον χώρας, τὴν δέ γε Θεσσαλονίκην ἐπολιόρκουν. ἀλλ' ἐκείνης μὲν τῆς πόλεως ἀπεκρούσθησαν· ἐπελθόντες δὲ τὰς Ἀθήνας, εἷλον αὐτὰς, καὶ συναγαγόντες πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει βιβλία, καῦσαι ταῦτα ἠβούλοντο. εἷς δέ τις τῶν συνετῶν παρ' αὐτοῖς δοκούντων, ἀπεῖρξε τοὺς ὁμοφύλους τοῦ ἐγχειρήματος. Sed quam facile Vrbem ceperant, tam mox etiam amiſerunt, Cleodemo vindicante; qui, cum fuga euaſiſſet, coactis copijs, & nauali pugna aggreſſus, partim eos profligauit, partim Vrbe capta excedere, & ſalutem fuga quærere coëgit. Zonaras ibidem. Κλεόδημος, Ἀθηναῖος ἀνὴρ, διαδρᾶσαι ἰσχύσας, καὶ πλῆθος συναγαγὼν, μετὰ πλοίων ἐκ θαλάσσης ἐπῆλθεν αὐτοῖς· καὶ πολλοὺς ἀνεῖλεν, ὡς καὶ τοὺς περιλειφθέντας ἐκεῖθεν φυγεῖν. Poſt hæc Conſtantinus Magnus beneficia non exigua illis contulit, verbis pariter atque operibus varie ornans. Iulianus de eo, in Orat. I. Καλὸν ἴσως ἐνταῦθα, καὶ τῶν ἀοιδίμων Ἀθηνῶν μνησθῆναι· ἃς ἐκεῖνος ἔργοις, καὶ λόγοις, τιμῶν τὸν πάντα χρόνον διετέλει. Inter cætera iſtud fuit, quod præfectum Magni Ducis titulo cohoneſtauerit. Nicephorus Gregoras, lib. VII. Ὁ δὲ Ῥωσικὸς τήν τε στάσιν, καὶ τὸ ἀξίωμα, τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης παρὰ τοῦ μεγάλου κεκλήρωται Κωνσταντίνου· ὁ δὲ Πελοποννησιακὸς, τὸ τοῦ Πρίγκιπος· ὁ δὲ τῆς Ἀττικῆς τε καὶ τῶν Ἀθηνῶν ἀρχηγὸς, τὸ τοῦ μεγάλου δουκός. Conſtans, petente Proæreſio, inſulas multas eſt largitus. Eunapius, in Proæreſio. Ὁ δὲ βασιλεὺς (Κώνστας) ἀπιόντα πάλιν Ἀθήναζε καὶ δωρεὰν αἰτεῖν ἔδωκεν. ὁ δὲ, τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἄξιον ᾔτησε, νήσους οὐκ ὀλίγας, οὐδὲ μικρὰς, εἰς ἀπαγω-

Digitized by Google

ἀπαγωγὴν φόρου, κατὰ σιτηρέσιον τῆς Ἀθήναις. Sub Arcadio, & Honorio, Alarichus cepit quidem, illas verum damni nihil dedit, deterrente cum Minerua, tum Achille. Narrat Zoſimus, lib. v. Σπεύδων τὰς Ἀθήνας ἑλεῖν Ἀλάριχος, οὐκ ἐπέμενε τῇ τούτων (τῶν Θηβῶν) πολιορκίᾳ. Θηβαίων τοίνυν διὰ τοῦτο ἐκπεφευγότων, ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἐχώρει, ῥᾷστα τὴν πόλιν οἰόμενος ἑλεῖν, διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἔνδον φυλαχθῆναι οὐ δυναμένην· καὶ προσέτι, τοῦ Πειραιῶς ἐχομένου, ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων μετ' οὐ πολὺ πολιορκουμένους ἐνδώσειν. ἀλλ' ὁ μὲν Ἀλάριχος ἐν ταύταις ἦν ταῖς ἐλπίσιν· ἔμελλε δὲ ἡ τῆς πόλεως ἀρχαιότης, καὶ ἐν οὕτω δυσσεβέσι καιροῖς, θείαν τινὰ πρόνοιαν ὑπὲρ ἑαυτῆς ἀνασπάσασθαι, καὶ μένειν ἀπόρθητος. ἄξιον δὲ μηδὲ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἡ πόλις περιεσώθη, θεοπρεπῆ τινα οὖσαν, καὶ εἰς εὐσέβειαν τοὺς ἀκούοντας ἐπικαλουμένην, σιωπῇ διελθεῖν. Ἐπιὼν Ἀλάριχος πανστρατιᾷ τῇ πόλει, τὸ μὲν τεῖχος ἑώρα περινοστοῦσαν τὴν πρόμαχον Ἀθηνᾶν, ὡς ἔστιν αὐτὴν ὁρᾶν ἐν τοῖς ἀγάλμασιν, ὡπλισμένην καὶ οἷον τοῖς ἐπιοῦσιν ἐνίστασθαι μέλλουσαν· τοῖς δὲ τείχεσι προεστῶτα τὸν Ἀχιλλέα τὸν ἥρω, τοιοῦτον, οἷον αὐτὸν τοῖς Τρωσὶν ἔδειξεν Ὅμηρος, ὅτε κατ' ὀργὴν τῷ θανάτῳ τοῦ Πατρόκλου τιμωρῶν ἐπολέμει. ταύτην ὁ Ἀλάριχος τὴν ὄψιν οὐκ ἐνεγκών, πάσης μὲν ἀπέστη κατὰ τῆς πόλεως ἐγχειρήσεως, ἐπεκηρυκεύετο δέ, καὶ προσδεξαμένων τοὺς λόγους, ὅρκους τε λαβόντων καὶ δόντων, εἰσῆει σὺν ὀλίγοις εἰς τὰς Ἀθήνας. τυχὼν δὲ φιλοφροσύνης ἁπάσης, λουσάμενός τε, καὶ κοινωνήσας ἑστιάσεως τοῖς ἐν τῇ πόλει λογάσι, καὶ προσέτι γε δῶρα λαβών, ἀπεχώρει, τήν τε πόλιν ἀβλαβῆ, καὶ τὴν Ἀττικὴν πᾶσαν, καταλιπών. Sed an Zoſimo, in narratione iſta, fides conſtet, equidem vehementer dubito. Nam Scriptores temporis eiuſdem alij plane eandem Athenarum quoque ſortem, quam totius Græciæ, dicunt. Hieromus, ad Heliodorum Epiſt. 111. *Quid putas nunc animi habere Corinthios, Athenienſes, Lacedæmonios, Arcadas,*

 cunctam-

cunctamque Græciam, quibus imperant Barbari? Et Claudianus, in Ruffinum lib. II.

Si tunc his animis acies collata fuiſſet,
Prodita non tantas vidiſſet Græcia clades;
Oppida ſemoto Pelopeia marte vigerent;
Starent Arcadiæ, ſtarent Lacedæmonis arces;
Non mare flagraſset primum, flagrante Corintho;
Nec fera Cecropias traxiſſent vincula matres.

Exſtat quoque apud Eunapium, in Maximi Vita, hierophantæ vaticinium, de futura Græciæ calamitate, quam Alarichus illaturus; ſed cum illic nulla Athenarum mentio ſpeciatim, nihil nos juuare poteſt. Verum ego Hieronymi teſtimonium, & Claudiani, ſatisfacere hic exiſtimo. Certe adeo miſera Vrbis facies tunc relicta fuit, vt Syneſius, qui temporibus iſtis vixit, pelli comparet, quæ, conſumpto animali, ſola reſtet. Verba ejus iſta habes, Epiſt. CCXXXV. Ὡς οὐδὲν ἔχουσιν αἱ νῦν Ἀθῆναι σεμνὸν, ἀλλ' ἢ τὰ κλεινὰ τῶν χωρίων ὀνόματα. καὶ καθάπερ ἱερείου διαπεπραγμένου τὸ δέρμα λείπεται, γνώρισμα τοῦ πάλαι ποτὲ ζώου· οὕτως, ἐνθένδε φιλοσοφίας ἐξῳκισμένης, λείπεται περινοστοῦντα θαυμάζειν τήν Ἀκαδημίαν τε, καὶ τὸ Λύκειον, καὶ νὴ Δία καὶ τὴν Ποικίλην στοὰν, τὴν ἐπώνυμον τῆς Χρυσίππου φιλοσοφίας, νῦν οὐκέτι οὖσαν ποικίλην. Quin mellatores tantum quidam inhabitabant. Syneſius, in citata Epiſtola. Αἱ δ' Ἀθῆναι, πάλαι μὲν πόλις, ἑστία σοφῶν· τὸ δὲ νῦν ἔχον, σεμνύνουσιν αὐτὰς οἱ μελιττουργοί. Poſtea renouauit Iuſtinianus. Procopius Cæſarienſis, περὶ κτισμάτων Ἰουστινιανοῦ, lib. IV. Πόλεις δὲ τῆς Ἑλλάδος ἁπάσας, αἵπερ ἐντός εἰσι τῶν ἐν Θερμοπύλαις τειχῶν, ἐν τῷ βεβαίῳ κατεστήσατο εἶναι, τοὺς περιβόλους ἀνανεωσάμενος ἅπαντας, κατήρειψαν γὰρ πολλῷ πρότερον, ἐν Κορίνθῳ μὲν, γενομένων σεισμῶν ἐξαισίων· Ἀθήνησι δὲ, καὶ Πλαταιᾶσι, καὶ τοῖς ἐπὶ Βοιωτίας χωρίοις, χρόνου μήκει

μήκει πεπονηκότας. Ab hoc tempore, annis circiter ſeptingentis, ſeu deliquium eſt Hiſtoriæ, ſeu Fortunæ laſſæ quies, omnino nec fecere quicquam, neque paſſæ; certe nihil literarum monumentis conſignatum inuenitur. Tandem, Balduino Flandro Imperatore, Leo Scurus obſidere eſt aggreſſus. Nicetas Choniates, in Balduini ejus Vita. Καὶ προϊὼν ἀεὶ τοῖς λῃστεύμασι (Λέων ὁ Σγουρὸς,) εἶτα καὶ τῶν Ἀθηνῶν αὐτῆς προσήραξε μετὰ πολεμικῶν νηῶν, καὶ τὸν Ἰσθμὸν διελθόντος στρατεύματος, ἐλπίσι θαλπόμενος, ὡς εὐμαρῶς κρατήσοι τῆς ἀκροπόλεως. Sed mox deſtitit, vt Nicetas illo ipſo loco narrat. Breui tamen interiecto temporis ſpatio rurſum Bonifacius Marchïo obſidet, capit, & præſidium arci imponit. Nicetas poſtea ibidem. Προϊὼν δὲ (de Bonifacio iſto loquitur) κρατεῖ καὶ τῆς Ἀττικῆς καὶ τῇ ἀκροπόλει φρουρὰν ἐγκαθίστησιν. Poſtea Delues quidam tenuit, ex Arragonum regum genere. Laonicus Chalcocondyles lib. II. Δηλουῆς δὲ, ὁ τῆς γυναικὸς ἀνὴρ, πρόσθεν ἐπιπλευτήκει νόσῳ. ἦν δὲ οὗτος γένος τῶν Ταρρακονησίων βασιλέων. καὶ ὁπότε οὗτος ἀπὸ Ἰταλίας ἀφικόμενος ἐπὶ Πελοπόννησον, κατέσχε τὴν Ἀττικὴν ἅμα καὶ Βοιωτίαν, πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ. Hoc defuncto, occupauit Baiazethes, Turcarum princeps; & præfectum ei dedit, vt Laonicus idem ibidem nobis auctor. Hinc cepere Catelani, ſub Andronico Palæologo ſeniore. Nicephorus Gregoras, lib. VII. Οἱ μὲν τοι Κατελάνοι, ἀναθαρρήσαντες πρὸς τὰ δρώμενα, παντοδαποῖς κυκλωσάμενοι βέλεσιν, τούτους μὲν ἅπαντας ἄρδην κατέσφαξαν. κἀντεῦθεν, εὐθὺς ἐκεῖθεν ἐξιππασάμενοι, τοὺς φεύγοντας κατόπιν ἐδίωκον, ἄχρι Θηβῶν τε καὶ Ἀθηνῶν· ἃς δὴ καὶ, ἀπροσδοκήτως ἐπεισπεσόντες, ῥᾷστα χειροῦνται, αὐτοῖς χρήμασι, καὶ αὐταῖς γυναιξί τε καὶ τέκνοις. Catelanos Atticam quoque tenuiſſe, patet item ex Ioanne Cantacuzeno, Hiſt.

lib. III. cap. XII. *Catelani, Atticam & Bœotiam incolentes, velint, nolint, ſe nobis dedent.* Hieronymus Paulus, in Deſcriptione ſua Barcinonis, coloniam Catalanorum facit. *Et in Græcia quondam percelebres Athenæ, & Zacynthus inſula, & Icoſſium in Africa, Catalanorum coloniæ fuerunt.* Hi ſunt ipſi, quos Laonicus Celtiberos nobis dicit; & eripuiſſe ijs Rainerium quendam Acciaiolum, Florentinum, Venetiſque reliquiſſe. Verba iſta, lib. IV. Τήν τε Ἀθηνῶν πόλιν, ἀφελόμενος ταύτην τὸ πρόσθεν (ὁ δοὺξ Ῥαινέριος) τοὺς Κελτίβηρας ἀπὸ Ναβάρας, εἶχον γὰρ δὴ καὶ ταύτην οἱ Ἴβηρες, καταστρεψάμενος, κατέλιπε τοῖς Οὐενετοῖς. Venetis vero ſtatim eripuit Antonius, Rainerij ejus filius nothus. Laonicus ibidem. Τούτῳ τῷ ἡγεμόνι (τῷ Ῥαινερίῳ) παῖς ἐγένετο νόθος· ἀπὸ γὰρ τῆς Εὐβοΐδος αὐτῷ γυναικὸς ἄρρενος οὐκ ἔτυχε γόνου. νόθῳ δὲ τῷ παιδὶ ἦν ὄνομα Ἀντώνιος. οὗτος δὴ οὖν ἐπὶ τοὺς Οὐενετοὺς ἐξενήνεγκε πόλεμον, καὶ τὰς Ἀθήνας ἐπολιόρκει, προσέχων ἐντεταμένως. Et paullo poſt. Καὶ ἀπιὼν αὖθις εἰς τοὐπίσω, ἐπολιόρκει τὴν Ἀθηνῶν πόλιν, ἐς ὃ δὴ προδοσίαν αὐτῷ συνθεμένων τῶν Ἀθηναίων, τήν τε πόλιν κατέσχε, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον πολιορκῶν τὴν ἀκρόπολιν, παρεστήσατο, καὶ ἐτυράννευσε τῆς τε Ἀττικῆς, καὶ Βοιωτίας. Ab eo tempore Acciaioli annos aliquot tenuere; Nerius, Antonij hujus conſanguineus: inde Antonius, ejus frater; Nerio ipſo, vt imbelli, deturbato: poſt hunc Nerius idem iterum, fratre Antonio defuncto, cui vxor mox ſucceſſit; quæ dejecta propter crimen, ſucceſſorem Francum habuit, Antonij ſecundi filium. Atque hæc omnia obſeruare eſt apud eum, quem jam dixi, Chalcocondylam, libro ſexto, item nono. Et Antonius quidem iſte eſt, quem Comneni cognomento nominat Georgius Phranzes, Chronici lib. II. cap. X. *Ineunte æſtate anni 6943, Chriſti 1435,*

Athe-

Digitized by Google

Athenarum & Thebarum dÿnaſta, Antonius Lantzioles (quod corruptum, ex *Acciaiolus;*) *Commenus naturæ conceſſit.* Antea, in eodem capite, ſine iſtô Acciaioli cognomento, Antonius Comnenus dicitur, illis verbis. *Anno 6942, Chriſti 1434, die Ianuarÿ ſeptimo, rurſum legatione ad Antonium Comnenum, Athenarum dominum, nec non ad Ameram, & ad Imperatorem denique functus ſum.* Sub Franco autem iterum denique in Turcarum poteſtatem pervenere, compellente eum Omare, Mahometis legato; etiam tunc admirandæ, vt Laonicus nobis teſtis, lib. IX. Οὕτω μὲν δὴ Ἀθῆναι ὑπὸ βασιλεῖ (τῶν Τούρκων) ἐγένοντο, παραστησαμένου Ὀμάρεω. τότε δὴ παριὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὴν πόλιν, τήν τε ἀκρόπολιν, θεώμενος, ἐν θαύματι ἐποιεῖτο. Idque factum anno Chriſti cIɔ CCCCLV. Qua occaſione autem Turcæ ceperint, & quo modo, habes item apud eundem Chalcocondylam, jam citato libro nono. Quis earum autem ſtatus illo tempore fuerit, ſcire poſſumus ex Ænea Picolomineo, de ſtatu Europæ ſub Friderico III Imp. vſque ad annum cIɔ CCCCLVIII. Is ita refert, cap. VI. *In hac (Attica) ciuitas Athenienſis quondam nobiliſſima fuit, nullius indiga præconÿ; tanta eius ſuperfluit claritas. Eadem noſtro tempore parui oppidi ſpeciem gerit. In eo tamen ſaxo, quo vetuſtum Mineruæ templum fuit, arx eſt per omnem Græciam nominata, cum operis magnitudine, tum difficultate oppugnationis. Hanc Florentinus quidam Mahometi tradidit; cum, imploratis Latinorum auxilÿs, nullius opem inueniret.* Simeon Cabaſilas, in Epiſtola, ad Martinum Cruſium ſcripta, anno cIɔ Iɔ LXXVIII, tradit, etiamnum circuitum ſeptem inſtar mille paſſus, ac duodecim circiter millia habitantium, continere; partem vnam Iſmaelitis, alteram vero

Digitized by Google

vero Chriſtianis incolentibus: & exſtare templum adhuc IGNOTI DEI, regiamque, marmoribus, columniſque maximis, exſtructam; in cujus porta verſus iſte, ſupra nobis memoratus, habeatur.

Αἱ δ᾽ εἰσ᾽ Ἀθῆναι, Θησέως ἡ πρὶν πόλις.

Verba Cabaſilæ ecce iſta. Πάλαι μὲν τὸ τῶν Ἀθηνῶν ἄστυ τρίπλοκον ἦν, καὶ ἅπαν οἰκούμενον. νῦν δὲ, τὸ μὲν ἐσώτερον, ὅπερ ἀκρόπολις, ἐν ᾧ καὶ ναὸς τῷ ΑΓΝΩΣΤΩ ΘΕΩ, ἅπαν ὑπὸ μόνων Ἰσμαηλιτῶν οἰκούμενον· τὸ δὲ ἐκτὸς, τὸ ἀνὰ μεταξὺ φημὶ, ὅλον ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν. τοῦ δ᾽ ἐξωτέρου, ἐν ᾧ καὶ βασίλεια, διὰ μαρμάρων καὶ κιόνων μεγίστων, ἐφ᾽ ὧν τῆς πύλης ἐπιγέγραπται μονόστιχον, καὶ ἔτι σωζόμενον·

Αἱ δ᾽ εἰσ᾽ Ἀθῆναι, Θησέως ἡ πρὶν πόλις·

τὸ τρίτον, οἰκούμενον, ὅλον δὲ, ἐν ὅσῳ οἱ ἄνθρωποι ὄντες τυγχάνουσιν, ἔχει ἄνδρας τὸν ἀριθμὸν χιλιάδας δώδεκα· ἀφ᾽ ἓξ, ἢ ἑπτὰ, μιλίων περιεχόμενον. Ecce autem, è ducentis, quæ fuerunt olim, ſtadijs, vti ſupra à me oſtenſum, quinquaginta vix ſuperſunt; & redactæ ad quartam partem magnitudinis priſcæ Athenæ. Itaque non injuria ſane, quod Syneſius, vti ſupra à me dictum, animali, cuius pellis tantum reſtet, comparabat Theodoſius Zygomalas, in quadam Epiſtola. Ἀλλὰ τί, τῶν Ἀθηνῶν μνησθεὶς, μακρολογῶ, δέρμα λειφθείσας τοῦ πάλαι ποτὲ ζώου. Et tributum puerorum pendunt Turcæ. Indicat Antonius, Eparchus Corcyræus, in Elegia, qua deplorat Græciæ euerſionem.

Ἔρχεο Ταρταρέων ποτὶ κεύθμωνων ἄπο Θησεῦ,
 Ὄμμασι μυδαλέοις Κεκροπίην δ᾽ ἐσιδε,
Μυρίον αὖθις πέμπουσαν κρατερᾶς ὑπ᾽ ἀνάγκης
 Οὐχ ἕνεκ Ἀνδρόγεω δασμὸν ἀπ᾽ ἠϊθέων.

Vnicumque fere ſtudium, oleum facere; & hoc quæſtu vitam

Digitized by Google

vitam tolerant. Theodoſius Zygomalas, in Epiſtola quadam ſua, ſcripta ad Cruſium anno cIↃ IↃ LXXXI. Ποταμοὶ δὲ, ὁ Κηφισσός, καὶ ὁ Ἰλισσός. τούτων τῶν ποταμῶν τοῖς ὕδασι ποτίζουσιν Ἀθηναῖοι τὰ δένδρα τῶν ἐλαιῶν, χιλιάδες ὄντα πολλαί. καὶ ἔλαιον ποιοῦσι, δι' οὗ Κωνσταντινούπολις, καὶ ἄλλαι πόλεις, ἐξαρκοῦνται. καὶ Ἀθηναῖοι χρήματα πολλὰ λαμβάνουσι, διὰ τὰς χρείας, ἃς ἔχουσιν, ἐξοικονομούμενοι δεόντως. Sed quæ Vrbis, hæc fortuna & linguæ fuit; atque vt illa, ita iſta plurimum degenerauit. Ac vis ſcire? cum ſint ſeptuaginta amplius tota Græcia dialecti, omnium tamen peſſima eſt Athenienſium. Simeon Cabaſilas, in citata ſtatim Epiſtola. Περὶ δὲ τῶν διαλέκτων, τί ἂν καὶ εἴποιμι, πολλῶν οὐσῶν, καὶ διαφόρων, ὑπὲρ τὰς ἑβδομήκοντα; τούτων δὲ ἁπασῶν, ἡ τῶν Ἀθηναίων χειρίστη. Theodoſius Zygomalas, in Epiſtola quadam alia. Καὶ τὸ δὴ χείριστον, σοῦ ποτὲ σοφωτάτους Ἀθηναίους εἰ ἤκουσας, δακρύων ἂν ἐγένου μεστός. ὅσον γὰρ ὑπερεπέπτασεν ποτὲ ἡ καθαρὰ, καὶ ἄδολος, τῶν Ἑλλήνων φωνὴ, τόσον ἡ βάρβαρος ἐπληθύνθη, καὶ ἀκούεται ἐξοχὰ πάντων. Et in alia. Ἡ πλέον ἢ βάρβαρος, ἐστὶν ἡ τῶν Ἀθηναίων· ἥ ποτε ἦν, ὅτε ὑπῆρχεν, ἀρίστη. ἦν τις εἰ εἴπῃ κατὰ διάμετρον τῇ πάλαι, οὐκ ἂν ἁμάρτοι. Quin ne nomen quidem ſuum Vrbi incorruptum manſit, ac *Sathines* nuncupatur; ceu Σαθήνας, quod eſt Εἰς Ἀθήνας, diceres. Iure merito hoc Maronis vſurpauerim:

Tantum æui longinqua valet mutare vetuſtas!

FINIS.

OMISSA.

PAg. 34. *lin.* 23. *poſt* πολίτας, *inſere*. Sitalcæ item, Thraciæ regi. Philippus, in Epiſtola ad Athenienſes. Καὶ Σιτάλκου μὲν ἀποθανόντος, ᾧ μετέδοτε τῆς πολιτείας, εὐθὺς ποιήσασθε πρὸς τὸν ἀποκτείναντα φιλίαν. Etiam Euagoræ Cyprio, & Dionyſio Syracuſano; poſteriſque vtriuſque. Philippus, in eadem Epiſtola. Ὑμεῖς ἔδοτε πολιτείαν Εὐαγόρᾳ τῷ Κυπρίῳ, καὶ Διονυσίῳ τῷ Συρακουσίῳ, καὶ τοῖς ἐκγόνοις τοῖς ἐκείνων. Ac de Euagora, eſt Iſocratis quoque locus, in Encomio ipſius. Τὸν δὲ (Εὐαγόραν,) διὰ πολλὰς καὶ μεγάλας εὐεργεσίας, νόμῳ πολίτην ἐπεποίηντο.

Pag. 53. *lin.* 22. *poſt* δικαίου, *inſere*. Pericles, apud Diodorum, lib. XII. Καὶ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἀνεφέρετο τάλαντα πεντακόσια ἑξήκοντα.

ERRATA.

CAp. I. lin. 3. pro, *Quando autem*, lege, *Quomodo a.* Cap. IV. in lemmate, lin. 7. pro *quadraginta*, lege *quadringenta*. Pag. 28. lin. 4. pro *vno*, lege *vna*. Si quæ plura forte occurrent, Benigne Lector, quæ oculos noſtros effugerint, pro candore tuo corrige.

RERVM

Digitized by Google

RERVM,

In hoc

OPERE

Maxime memorabilium,

INDEX.

Numerus deſignat Capita.

A.

Achilles in ſomnis deterret Alarichum, ne Athenis damnum inferat. 10.

Actio legum violatarum cuiuis erat, ſi indignis ius ciuitatis datum eſſet. 5.

Adramyttium, colonia Vrbis. 6.

Adrianopolis, *Athenarum pars vocata.* 10.

Adrianus Imp. vrbium, quæ coloniæ eſſent, imagines ponit in Olympij Iouis templo. 6. *collapſa ſtudia inſtaurat.* 8. *item Vrbem* 10.

Adrianus Sophiſta, ob famæ excellentiam, ſine vllo præmiſſo examine, cathedræ honore donatus. 8.

Aegina, Vrbis colonia. 6. *erepta à Romanis, redditaque ab Antonio. ibid. iterum deinde adempta ab Auguſto. ibid.*

Aër purus, tenuiſque, Athenis. 3.

Agryle, colonia Vrbis. 6.

Aiacis filij ius ciuitatis datum pro Salamine. 5.

Digitized by Google

IMP. CÆSAR. T. ÆLIVS. HADRIANVS.
ANTONINVS
AVG. PIVS. COS. III. TRIB. POT. II. P. P
AQVÆDVCTVM. IN. NOVIS. ATHENIS.
COEPTVM. A. DIVO
HADRIANO. PATRE. SVO. CONSVM-
MAVIT. DEDICAVITQ.

Non aſſentior viris doctis, qui Athenis in Liguria hæc aſcribunt. Et hoc ipſo, vt exiſtimo, reſpectu Manilius, inferioris æui Scriptor, cum de peſte illa ageret, quæ graſſata bello Peloponneſiaco, diſcriminis cauſa, *Antiquas* dixit, quia *Noua* ſua ætate dicerentur. Ecce enim, lib. I.

Qualis Erechtheos peſtis populata colonos,
Extulit antiquas per funera pacis Athenas.

Neque ædes Vrbi tantum, aut templa, dedit, ſed & leges. Marianus, in Chronico, in anno Imperij ejus VI. *Adrianus Athenienſibus, leges petentibus, ex Draconis, & Solonis, reliquorumque libris, iura compoſuit.* Præterea, ſacris Eleuſinijs initiatus, beneficia contulit, & agonem item edidit. Spartianus. *Poſt hoc per Aſiam, & inſulas, ad Achaiam nauigauit, & Eleuſinia ſacra, exemplo Herculis, Philippique, ſuſcepit: multa in Athenienſes contulit, & pro agonotheta reſedit.* Iterum alibi. *Athenis mille ferarum venationem in ſtadio exhibuit.* Hadriani beneficia continuauit Antoninus Pius, qui ſucceſſit; ac perfecit aquæductum, pridem ab eo inchoatum. Vides in Inſcriptione præcedenti. Magnos quoque Marcus Antoninus Philoſophus honores dedit, & doctores omnis generis, annuamque his mercedem, vti ſupra à me dictum,

cap.

Digitized by Google

cap. VIII. Mox iniquior Seuerus, quadam offenſa, cum ſtudiorum illic cauſa verſaretur, priuilegia ipſis minuit. Spartianus, in citatis ſupra verbis. *Athenas petijt, ſtudiorum ſacrorumque cauſa; & operum, ac vetuſtatum: vbi cum iniurias quaſdam ab Athenienſibus pertuliſſet, inimicus his factus, minuendo eorum priuilegia, iam Imperator, ſe vltus eſt.* Inde ſub Valeriano, poſtquam Scythæ imminerent, denuo inſtaurata mœnia, quæ deſtructa ad id tempus jacuere vſque à Syllana clade, annos circiter trecentos quinquaginta. Zoſimus, lib. I. Παρελθὼν δὲ Βαλεριανὸς κοινῇ γνώμῃ πρὸς τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν, σπουδὴν ἐποιεῖτο τὰ πράγματα εὖ διαθεῖναι. Σκυθῶν δὲ ἐξ ἠθῶν ἀναστάντων, καὶ Μαρκομαννῶν πρὸς τούτοις ἐξ ἐφόδου τὰ πρόσοικα τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ χωρία λεηλατούντων, εἰς ἔσχατον μὲν ἡ Θεσσαλονίκη περιέστη κινδύνου· μόλις δὲ, καὶ σὺν πόνῳ πολλῷ, τῆς πολιορκίας λυθείσης, τῶν ἔνδον καρτερῶς ἀντισχόντων, ταραχαῖς ἡ Ἑλλὰς ἐξετάζετο πᾶσα. καὶ Ἀθηναῖοι μὲν τοῦ τείχους ἐπεμελοῦντο, μηδεμιᾶς, ἐξότε Σύλλας τοῦτο διέφθειρεν, ἀξιωθέντος φροντίδος. Et Zonaras, Ann. II. Οἱ Σκύθαι τὸν Ἴστρον διαβάντες, καὶ αὖθις τὴν Θρᾳκῴαν χώραν ἠνδραπόδιζον, καὶ πόλιν περιφανῆ τὴν Θεσσαλονίκην ἐπολιόρκησαν μὲν, οὐ μέντοι καὶ εἷλον. εἰς δέος δὲ τοσοῦτον ἅπαντας περιέστησαν, ὡς Ἀθηναίους μὲν ἀνοικοδομῆσαι τὸ τεῖχος τῆς ἑαυτῶν πόλεως, καθῃρημένον ἐκ τῶν τοῦ Σύλλα χρόνων. Ac captæ ſane nihilominus paullo poſt ſub Gallieno. Zoſimus, libro citato, in Imperio Gallieni. Τῶν δὲ Σκυθῶν τὴν Ἑλλάδα κάκιστα διαθέντων, καὶ τὰς Ἀθήνας αὐτὰς ἐκπολιορκησάντων, Γαλλιηνὸς μὲν ἐπὶ τὴν πρὸς τούτους μετῄει μάχην, ἤδη τὴν Θρᾴκην καταλαβόντας. Cedrenus accidiſſe tradit ſub Claudio, ejus ſucceſſore; ac parum ſane abfuiſſe, quin libros omnes, in vnum congeſtos, igne exurerent. Κλαύδιος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο. οὗτος πάππος γέγονε Κωνσταντίου, τοῦ πατρὸς Κωνσταντίνου

Digitized by Google

τοῦ ἁγίου, καὶ μεγάλου. Ἐπὶ τούτου οἱ Σκύθαι περάσαντες, καὶ τὰς πόλεις πορθήσαντες, παραλαβόντες δὲ καὶ τὰς Ἀθήνας, συνήγαγον πάντα τὰ βιβλία, καὶ ἠβούλοντο καῦσαι, εἰ μή τις ἐξ αὐτῶν, κρεῖττον τῶν ἄλλων κατὰ πολὺ φρονῶν, ἐκώλυσεν αὐτούς. Item Zonaras, in rebus Claudij, Ann. 11. Οἱ βάρβαροι δὲ πολλὰς μὲν κατέδραμον χώρας, τὴν δέ γε Θεσσαλονίκην ἐπολιόρκουν. ἀλλ' ἐκείνης μὲν τῆς πόλεως ἀπεκρούσθησαν· ἐπελθόντες δὲ ταῖς Ἀθήναις, εἷλον αὐτὰς, καὶ συναγαγόντες πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει βιβλία, καῦσαι ταῦτα ἠβούλοντο. εἷς δέ τις τῶν συνετῶν παρ' αὐτοῖς δοκούντων, ἀπεῖρξε τοὺς ὁμοφύλους τοῦ ἐγχειρήματος. Sed quam facile Vrbem ceperant, tam mox etiam amiſerunt, Cleodemo vindicante; qui, cum fuga euaſiſſet, coactis copijs, & nauali pugna aggreſſus, partim eos profligauit, partim Vrbe capta excedere, & ſalutem fuga quærere coëgit. Zonaras ibidem. Κλεόδημος, Ἀθηναῖος ἀνὴρ, διαδρᾶναι ἰσχύσας, καὶ πλῆθος συναγαγὼν, μετὰ πλοίων ἐκ θαλάσσης ἐπῆλθεν αὐτοῖς· καὶ πολλοὺς ἀνεῖλεν, ὡς καὶ τοὺς περιλειφθέντας ἐκεῖθεν φυγεῖν. Poſt hæc Conſtantinus Magnus beneficia non exigua illis contulit, verbis pariter atque operibus varie ornans. Iulianus de eo, in Orat. 1. Καλὸν ἴσως ἐνταῦθα, καὶ τῶν ἀοιδίμων Ἀθηνῶν μνησθῆναι· ἃς ἐκεῖνος ἔργοις, καὶ λόγοις, τιμῶν τὸν πάντα χρόνον διετέλει. Inter cætera iſtud fuit, quod præfectum Magni Ducis titulo cohoneſtauerit. Nicephorus Gregoras, lib. VII. Ὁ δὲ Ῥώσικος τήν τε στάσιν, καὶ τὸ ἀξίωμα, τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης παρὰ τοῦ μεγάλου κεκλήρωται Κωνσταντίνου· ὁ δὲ Πελοποννησιακὸς, τὸ τοῦ Πρίγκιπος· ὁ δὲ τῆς Ἀττικῆς τε καὶ τῶν Ἀθηνῶν ἀρχηγὸς, τὸ τοῦ μεγάλου δουκός. Conſtans, petente Proæreſio, inſulas multas eſt largitus. Eunapius, in Proæreſio. Ὁ δὲ βασιλεὺς (Κώνστας) ἀπιόντα πάλιν Ἀθήναζε καὶ δωρεὰν αἰτεῖν ἔδωκεν. ὁ δὲ, τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἄξιον ᾔτησε, νήσους οὐκ ὀλίγας, οὐδὲ μικρὰς, εἰς

ἀπαγω-

ἀπαγωγὴν φόρου, κατὰ σιτηρέσιον ταῖς Ἀθήναις. Sub Arcadio & Honorio, Alarichus cepit quidem, illas verum damni nihil dedit, deterrente cum Mineria, tum Achille. Narrat Zoſimus, lib. v. Σπεύδων τὰς Ἀθήνας ἑλεῖν Ἀλάριχος, οὐκ ἐπέμενε τῇ τούτων (τῶν Θηβῶν) πολιορκίᾳ. Θηβαίων τοίνυν διὰ τοῦτο ἐκπεφευγότων, ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἐχώρει, ῥᾷστα τὴν πόλιν οἰόμενος ἑλεῖν, διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἔνδον φυλαχθῆναι μὴ δυναμένην· καὶ προσέτι, τοῦ Πειραιῶς ἐχομένου, σπάνει τῶν ἐπιτηδείων μετ᾽ οὐ πολὺ πολιορκουμένους ἐνδώσειν. ἀλλ᾽ ὁ μὲν Ἀλάριχος ἐν ταύταις ἦν τῶν ἐλπίσιν· ἔμελλε δὲ ἡ τῆς πόλεως ἀρχαιότης, καὶ ἐν οὕτω δυσσεβέσι καιροῖς, θείαν τινὰ πρόνοιαν ὑπὲρ ἑαυτῆς ἀνασπάσασθαι, καὶ μένειν ἀπόρθητος. ἄξιον δὲ μηδὲ τὴν αἰτίαν, δι᾽ ἣν ἡ πόλις περιεσώθη, θεοπρεπῆ τινα οὖσαν, καὶ εἰς εὐσέβειαν τοὺς ἀκούοντας ἐπικαλουμένην, σιωπῇ διελθεῖν. Ἐπιὼν Ἀλάριχος πανστρατιᾷ τῇ πόλει, τὸ μὲν τεῖχος ἑώρα ἐπινοστοῦσαν τὴν πρόμαχον Ἀθηνᾶν, ὡς ἔστιν αὐτὴν ὁρᾶν ἐν τοῖς ἀγάλμασιν, ὡπλισμένην καὶ οἷον τοῖς ἐπιοῦσιν ἐνίστασθαι μέλλουσαν· τοῖς δὲ τείχεσι προεστῶτα τὸν Ἀχιλλέα τὸν ἥρω, τοιοῦτον, οἷον αὐτὸν τοῖς Τρωσὶν ἔδειξεν Ὅμηρος, ὅτι κατ᾽ ὀργὴν τῷ θανάτῳ τοῦ Πατρόκλου τιμωρῶν ἐπολέμει. ταύτην ὁ Ἀλάριχος τὴν ὄψιν οὐκ ἐνεγκών, πάσης μὲν ἀπέστη κατὰ τῆς πόλεως ἐγχειρήσεως, ἐπεκηρυκεύετο δέ, καὶ προσδεξαμένων τοὺς λόγους, ὅρκους τε λαβόντων καὶ δόντων, εἰσῄει σὺν ὀλίγοις εἰς τὰς Ἀθήνας. τυχὼν δὲ φιλοφροσύνης ἁπάσης, λουσάμενός τε, καὶ κοινωνήσας ἑστιάσεως τοῖς ἐν τῇ πόλει λογάσι, καὶ προσέτι γε δῶρα λαβών, ἀπεχώρει, τήν τε πόλιν ἀβλαβῆ, καὶ τὴν Ἀττικὴν πᾶσαν, καταλιπών. Sed an Zoſimo, in narratione iſta, fides conſtet, equidem vehementer dubito. Nam Scriptores temporis eiuſdem alij plane eandem Athenarum quoque ſortem, quam totius Græciæ, dicunt. Hieronymus, ad Heliodorum Epiſt. III. *Quid putas nunc animi habere Corinthios, Athenienſes, Lacedæmonios, Arcadas,*

 cunctam-

cunctamque Græciam, quibus imperant Barbari? Et Claudianus, in Ruffinum lib. II.

Si tunc his animis acies collata fuiſſet,
Prodita non tantas vidiſſet Græcia clades;
Oppida ſemoto Pelopeia marte vigerent;
Starent Arcadiæ, ſtarent Lacedæmonis arces:
Non mare flagraßet primum, flagrante Corintho;
Nec fera Cecropias traxiſſent vincula matres.

Exſtat quoque apud Eunapium, in Maximi Vita, hierophantæ vaticinium, de futura Græciæ calamitate, quam Alarichus illaturus; ſed cum illic nulla Athenarum mentio ſpeciatim, nihil nos juuare poteſt. Verum ego Hieronymi teſtimonium, & Claudiani, ſatisfacere hic exiſtimo. Certe adeo miſera Vrbis facies tunc relicta fuit, vt Syneſius, qui temporibus iſtis vixit, pelli comparet, quæ, conſumpto animali, ſola reſtet. Verba ejus iſta habes, Epiſt. CCXXXV. Ὡς οὐδὲν ἔχουσιν αἱ νῦν Ἀθῆναι σεμνὸν, ἀλλ' ἢ τὰ κλεινὰ τῶν χωρίων ὀνόματα. καὶ καθάπερ ἱερείου διαπεπραγμένου τὸ δέρμα λείπεται, γνώρισμα τοῦ πάλαι ποτὲ ζώου· οὕτως, ἐνθένδε φιλοσοφίας ἐξῳκισμένης, λείπεται περινοστοῦντα θαυμάζειν τήν Ἀκαδημίαν τε, καὶ τὸ Λύκειον, καὶ νὴ Δία καὶ τὴν Ποικίλην στοὰν, τὴν ἐπώνυμον τῆς Χρυσίππου φιλοσοφίας, νῦν οὐκέτι οὖσαν ποικίλην. Quin mellatores tantum quidam inhabitabant. Syneſius, in citata Epiſtola. Αἱ δὲ Ἀθῆναι, πάλαι μὲν πόλις, ἑστία σοφῶν· τὸ δὲ νῦν ἔχον, σεμνύνουσιν αὐτὰς οἱ μελιττουργοί. Poſtea renouauit Iuſtinianus. Procopius Cæſarienſis, περὶ κτισμάτων Ἰουστινιανοῦ, lib. IV. Πόλεις δὲ τῆς Ἑλλάδος ἁπάσας, αἵπερ ἐντός εἰσι τῶν ἐν Θερμοπύλαις τειχῶν, ἐν τῷ βεβαίῳ καθεστήσατο εἶναι, τοὺς περιβόλους ἀνανεωσάμενος ἅπαντας, κατήρειψαν γὰρ πολλῷ πρότερον, ἐν Κορίνθῳ μὲν, γενομένων σεισμῶν ἐξαισίων· Ἀθήνησι δὲ, καὶ Πλαταιᾶσι, καὶ τοῖς ἐπὶ Βοιωτίας χωρίοις, χρόνου

μήκει

μήκει πεπονηκότας. Ab hoc tempore, annis circiter ſeptingentis, ſeu deliquium eſt Hiſtoriæ, ſeu Fortunæ laſſæ quies, omnino nec fecere quicquam, neque paſſæ; certe nihil literarum monumentis conſignatum inuenitur. Tandem, Balduino Flandro Imperatore, Leo Scurus obſidere eſt aggreſſus. Nicetas Choniates, in Balduini ejus Vita. Καὶ προϊὼν ἀεὶ τοῖς ληστεύμασι (Λέων ὁ Σγουρὸς,) εἶτα καὶ τὰς Ἀθήνας αὐταῖς προσήραξε μετὰ πολεμικῶν νηῶν, καὶ τὸν Ἰσθμὸν διελθόντος στρατεύματος, ἐλπίσι θαλπόμενος, ὡς εὐμαρῶς κρατήσει τῆς ἀκροπόλεως. Sed mox deſtitit, vt Nicetas illo ipſo loco narrat. Breui tamen interiecto temporis ſpatio rurſum Bonifacius Marchïo obſidet, capit, & præſidium arci imponit. Nicetas poſtea ibidem. Προϊὼν δὲ (de Bonifacio iſto loquitur) κρατεῖ καὶ τῆς Ἀττικῆς καὶ τῇ ἀκροπόλει φρουρὰν ἐγκαθίστησιν. Poſtea Delues quidam tenuit, ex Arragonum regum genere. Laonicus Chalcocondyles lib. 11. Δηλούσης δὲ, ὁ τῆς γυναικὸς ἀνὴρ, πρόσθεν ἐτετελευτήκει νόσῳ. ἦν δὲ οὗτος γένος τῶν Ταρρακωνησίων βασιλέων. καὶ ὁπότε οὗτος ἀπὸ Ἰταλίας ἀφικόμενος ἐπὶ Πελοπόννησον, κατέσχε τὴν Ἀττικὴν ἅμα καὶ Βοιωτίαν, πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ. Hoc defuncto, occupauit Baiazethes, Turcarum princeps; & præfectum ei dedit, vt Laonicus idem ibidem nobis auctor. Hinc cepere Catelani, ſub Andronico Palæologo ſeniore. Nicephorus Gregoras, lib. VII. Οἱ μέν τοι Κατελάνοι, ἀναθαῤῥήσαντες πρὸς τὰ δρώμενα, παντοδαποῖς κυκλωσάμενοι βέλεσιν, τούτους μὲν ἅπαντας ἄρδην κατέσφαξαν. κἄπειτα, εὐθὺς ἐκεῖθεν ἐξιππασάμενοι, τοὺς φεύγοντας κατόπιν ἐδίωκον, ἄχρι Θηβῶν τε καὶ Ἀθηνῶν· ἃς δὴ καὶ, ἀπροσδοκήτως ἐπελάσαντες, εἰσέτι καρποῦνται, αὐτοῖς κτήμασι, καὶ αὐταῖς γυναιξί τε καὶ τέκνοις. Catelanos Atticam quoque tenuiſſe, patet item ex Ioanne Cantacuzeno, Hiſt.

Digitized by Google

lib. III. cap. XII. *Catelani, Atticam & Bœotiam incolentes, velint, nolint, ſe nobis dedent.* Hieronymus Paulus, in Deſcriptione ſua Barcinonis, coloniam Catalanorum facit. *Et in Græcia quondam percelebres Athenæ, & Zacynthus inſula, & Icoſſium in Africa, Catalanorum coloniæ fuerunt.* Hi ſunt ipſi, quos Laonicus Celtiberos nobis dicit; & eripuiſſe ijs Rainerium quendam Acciaiolum, Florentinum, Venetiſque reliquiſſe. Verba iſta, lib. IV. τήν τε Ἀθηνῶν πόλιν, ἀφελόμενος ταύτην τὸ πρόσθεν (ὁ δοὺξ Ραινέριος) τοὺς Κελτίβηρας ἀπὸ Ναβάρρας, εἶχον γὰρ δὴ καὶ ταύτην οἱ Ἴβηρες, καταστρεψάμενος, κατέλιπε τοῖς Οὐενετοῖς. Venetis vero ſtatim eripuit Antonius, Rainerij ejus filius nothus. Laonicus ibidem. Τούτῳ τῷ ἡγεμόνι (τῷ Ραινερίῳ) παῖς ἐγένετο νόθος· ἀπὸ γὰρ τῆς Εὐβοΐδος αὐτῷ γυναικὸς ἄρρενος οὐκ ἔτυχε γόνου. νόθῳ δὲ τῷ παιδὶ τὸ ὄνομα Ἀντώνιος. οὗτος δὴ οὖν ἐπὶ τοὺς Οὐενετοὺς ἐξήνεγκε πόλεμον, καὶ τὰς Ἀθήνας ἐπολιόρκει, προσέχων ἐντεταμένως. Et paullo poſt. Καὶ ἀπιὼν αὖθις εἰς τοὐπίσω, ἐπολιόρκει τὴν Ἀθηνῶν πόλιν, ἐς ὃ δὴ προδοσίαν αὐτῷ συνθεμένων τῶν Ἀθηναίων, τήν τε πόλιν κατέσχε, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον πολιορκῶν τὴν ἀκρόπολιν, παρεστήσατο, καὶ ἐτυράννευσε τῆς τε Ἀττικῆς, καὶ Βοιωτίας. Ab eo tempore Acciaioli annos aliquot tenuere; Nerius, Antonij hujus conſanguineus: inde Antonius, ejus frater; Nerio ipſo, vt imbelli, deturbato: poſt hunc Nerius idem iterum, fratre Antonio defuncto, cui vxor mox ſucceſſit; quæ dejecta propter crimen, ſucceſſorem Francum habuit, Antonij ſecundi filium. Atque hæc omnia obſeruare eſt apud eum, quem jam dixi, Chalcocondylam, libro ſexto, item nono. Et Antonius quidem iſte eſt, quem Comneni cognomento nominat Georgius Phranzes, Chronici lib. II. cap. X. *Ineunte æſtate anni 6943, Chriſti 1435, Athe-*

Digitized by Google

Athenarum & Thebarum dyÿnaſta, Antonius Lantzioles (quod corruptum, ex *Acciaiolus;*) *Commenus naturæ conceſſit.* Antea, in eodem capite, ſine iſto Acciaioli cognomento, Antonius Comnenus dicitur, illis verbis. *Anno* 6942, *Chriſti* 1434, *die Ianuarÿ ſeptimo, rurſum legatione ad Antonium Comnenum, Athenarum dominum, nec non ad Ameram, & ad Imperatorem denique functus ſum.* Sub Franco autem iterum denique in Turcarum poteſtatem pervenere, compellente eum Omare, Mahometis legato; etiam tunc admirandæ, vt Laonicus nobis teſtis, lib. IX. Οὕτω μὲν δὴ Ἀθῆναι ὑπὸ βασιλεῖ (τῶν Τούρκων) ἐγένοντο, παραστησαμένου Ὀμάρεω. τότε δὴ παριὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὴν πόλιν, τήν τε ἀκρόπολιν, θεώμενος, ἐν θαύματι ἐποιεῖτο. Idque factum anno Chriſti CIↃ CCCCLV. Qua occaſione autem Turcæ ceperint, & quo modo, habes item apud eundem Chalcocondylam, jam citato libro nono. Quis earum autem ſtatus illo tempore fuerit, ſcire poſſumus ex Ænea Picolomineo, de ſtatu Europæ ſub Friderico III Imp. vſque ad annum CIↃ CCCCLVIII. Is ita refert, cap. VI. *In hac (Attica) ciuitas Athenienſis quondam nobiliſſima fuit, nullius indiga præconÿ; tanta eius ſuperfluit claritas. Eadem noſtro tempore parui oppidi ſpeciem gerit. In eo tamen ſaxo, quo vetuſtum Mineruæ templum fuit, arx eſt per omnem Græciam nominata, cum operis magnitudine, tum difficultate oppugnationis. Hanc Florentinus quidam Mahometi tradidit; cum, imploratis Latinorum auxilÿs, nullius opem inueniret.* Simeon Cabaſilas, in Epiſtola, ad Martinum Cruſium ſcripta, anno CIↃ IↃ LXXVIII, tradit, etiamnum circuitum ſeptem inſtar mille paſſus, ac duodecim circiter millia habitantium, continere; partem vnam Iſmaelitis, alteram

vero

Digitized by Google

vero Chriſtianis incolentibus: & exſtare templum adhuc IGNOTI DEI, regiamque, marmoribus, columniſque maximis, exſtructam; in cujus porta verſus iſte, ſupra nobis memoratus, habeatur.

Αἱ δὲ εἰσ' Ἀθῆναι, Θησέως ἡ πρὶν πόλις.

Verba Cabaſilæ ecce iſta. Πάλαι μὲν τὸ τῶν Ἀθηνῶν ἄστυ τρίπλοκον ἦν, καὶ ἅπαν οἰκούμενον. νῦν δὲ, τὸ μὲν ἐσώτερον, ὅπερ ἀκρόπολις, ἐν ᾧ καὶ ναὸς τῷ ΑΓΝΩΣΤΩ ΘΕΩ, ἅπαν ὑπὸ μόνων Ἰσμαηλιτῶν οἰκούμενον· τὸ δὲ ἐκτὸς, τὸ ἀνὰ μεταξὺ φημὶ, ὅλον ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν. τοῦ δὲ ἐξωτέρου, ἐν ᾧ καὶ βασίλεια, διὰ μαρμάρων καὶ κιόνων μεγίστων, ἐφ' ὧν τῆς πύλης περιγέγραπται μονόστιχον, καὶ ἔτι σωζόμενον·

Αἵ δὲ εἰσ' Ἀθῆναι, Θησέως ἡ πρὶν πόλις·

τὸ τρίτον, οἰκούμενον, ὅλον δὲ, ἐν ὅσῳ οἱ ἄνθρωποι ὄντες τυγχάνουσιν, ἔχει ἄνδρας τὸν ἀριθμὸν χιλιάδας δώδεκα· ἀφ' ἓξ, ἢ ἑπτὰ, μιλίων περιεχόμενον. Ecce autem, è ducentis, quæ fuerunt olim, ſtadijs, vti ſupra à me oſtenſum, quinquaginta vix ſuperſunt; & redactæ ad quartam partem magnitudinis priſcæ Athenæ. Itaque non injuria ſane, quod Syneſius, vti ſupra à me dictum, animali, cuius pellis tantum reſtet, comparabat Theodoſius Zygomalas, in quadam Epiſtola. Ἀλλὰ τί, τῶν Ἀθηνῶν μνησθεὶς, μακρολογῶ, δέρμα λειφθείσης τοῦ πάλαι ποτὲ ζώου. Et tributum puerorum pendunt Turcæ. Indicat Antonius, Eparchus Corcyræus, in Elegia, qua deplorat Græciæ euerſionem.

Ἔρχεο Ταρταρίων ποτὲ κευθμώνων ἄπο Θησεῦ,
Ὄμμασι μυδαλέοις Κεκροπίην δὲ ἔσιδε,
Μυρίον αὖθις πέμπουσαν κρατερᾶς ὑπ' ἀνάγκης
Οὐχ ἕνεκ' Ἀνδρόγεω δασμὸν ἀπ' ἠϊθέων.

Vnicumque fere ſtudium, oleum facere; & hoc quæſtu vitam

vitam tolerant. Theodoſius Zygomalas, in Epiſtola quadam ſua, ſcripta ad Cruſium anno CIↃ IↃ LXXXI. Ποταμοὶ δὲ, ὁ Κηφισσὸς, καὶ ὁ Ἰλισσός. τούτων τῶν ποταμῶν τοῖς ὕδασι ποτίζουσιν Ἀθηναῖοι τὰ δένδρα τῶν ἐλαιῶν, χιλιάδες ὄντα πολλαί. καὶ ἔλαιον ποιοῦσι, δι' οὗ Κωνσταντινούπολις, καὶ ἄλλαι πόλεις, ἐξαρκοῦνται. καὶ Ἀθηναῖοι χρήματα πολλὰ λαμβάνουσι, διὰ τὰς χρείας, ἃς ἔχουσιν, ἐξοικονομούμενοι δεόντως. Sed quæ Vrbis, hæc fortuna & linguæ fuit; atque vt illa, ita iſta plurimum degenerauit. Ac vis ſcire? cum ſint ſeptuaginta amplius tota Græcia dialecti, omnium tamen peſſima eſt Athenienſium. Simeon Cabaſilas, in citata ſtatim Epiſtola. Περὶ δὲ τῶν διαλέκτων, ἵν' αὖ καὶ εἴποιμι, πολλῶν οὐσῶν, καὶ διαφόρων, ὑπὲρ τὰς ἑβδομήκοντα; τούτων δὴ ἁπασῶν, ἡ τῶν Ἀθηναίων χειρίστη. Theodoſius Zygomalas, in Epiſtola quadam alia. Καὶ τὸ δὴ χείριστον, σοῦ ποτὲ σοφωτάτους Ἀθηναίους εἰ ἤκουσας, δακρύων ἂν ἐγένου μεστός. ὅσον γὰρ ὑπερεπίστευσέ ποτε ἡ καθαρὰ, καὶ ἄδολος, τῶν Ἑλλήνων φωνὴ, τόσον ἡ βάρβαρος ἐπληθύνθη, καὶ ἀκούεται ἔξοχα πάντων. Et in alia. Ἢ πλέον ἢ βάρβαρος, ἐστὶν ἡ τῶν Ἀθηναίων· ἢ τις ἦν, ὅτε ὑπῆρχεν, ἀρίστη. ἦν τις εἰ εἴπῃ κατὰ διάμετρον τῇ πάλαι, οὐκ ἂν ἁμάρτοι. Quin ne nomen quidem ſuum Vrbi incorruptum manſit, ac *Sathines* nuncupatur; ceu Σαθήνας, quod eſt Εἰς Ἀθήνας, diceres. Iure merito hoc Maronis vſurpauerim:

Tantum æui longinqua valet mutare vetuſtas!

FINIS.

POMIS-

RERVM,

In hoc

OPERE

Maxime memorabilium,

INDEX.

Numerus deſignat Capita.

A.

Achilles in ſomnis deterret Alarichum, ne Athenis damnum inferat. 10.

Actio legum violatarum cuiuis erat, ſi indignis ius ciuitatis datum eſſet. 5.

Adramyttium, colonia Vrbis. 6.

Adrianopolis, *Athenarum pars vocata.* 10.

Adrianus Imp. vrbium, quæ coloniæ eſſent, imagines ponit in Olympij Iouis templo. 6. *collapſa ſtudia inſtaurat.* 8. *item Vrbem* 10.

Adrianus Sophiſta, ob famæ excellentiam, ſine vllo præmiſſo examine, cathedræ honore donatus. 8.

Aegina, Vrbis colonia. 6. *erepta à Romanis, redditaque ab Antonio. ibid. iterum deinde adempta ab Auguſto. ibid.*

Aër purus, tenuiſque, Athenis. 3.

Agryle, colonia Vrbis. 6.

Aiacis filij ius ciuitatis datum pro Salamine. 5.

Alarichus Athenas capit. 10. *terretur ab Achille, & Minerua, ne quid damni inferre auſit. ibid.*
Alcibiades tributum auget. 7.
Amiſus, colonia Vrbis. 6.
Amphictyon Vrbem Athenas vocat. 2.
Amphipolis, colonia. 6.
Andrus, colonia. 6. *eius epiſcopus Athenienſi metropolitano ſubditus.* 9.
ἡ Ἀνιωπόλις, *quæ.* 3.
in Anthemio editum miraculum à Ioanne Chryſoſtomo plurimos Athenienſes ad fidem Chriſtianam adigit. 9.
Antoninus Imp. doctores Athenis, & mercedem ijs annuam, conſtituit. 8. *aquæductum, ab Adriano inchoatum, abſoluit.* 10.
M. Antonius quæ Athenienſibus dederit. 6.
Antonius, Rainerij ducis filius nothus, Venetis Athenas eripit. 10.
Apollonidi ius ciuitatis, tanquam indigno, ereptum. 5.
Apuleius Athenis operam dedit ſtudijs. 8.
Aquæductus, ab Adriano inchoatus, ab Antonino abſolutus. 10.
Archini ſuaſu Athenienſes literis viginti quatuor vti cœpere. 8.
ab Archonte primo, vſque ad Piſiſtratum tyrannū, quantum temporis. 10.
Areopagitarum circa ædes cura. 3.
Ἀρεοπάγος. *ibid.*
Argenti fodinæ, in Laurio monte; ciuium initio propriæ, poſtea publicæ Vrbis factæ, ſuadente Themiſtocle. 7.
Ariſtides ædes curat. 3. *tributum Græciæ conſtituit.* 7.
Ariſtonicus Caryſtius, Alexandri Magni ſphæriſta, ciuitate donatus. 5.
Armamentarium, à Philone exſtructum, à Sylla deſtructum. 7.
Athenæ quam antiquæ. 1. *à quibus conditæ ferantur.* 2. *à quo nomen ſuum acceperint. ibid. quales ab initio fuerint, & quo modo ſucceſ-*

Digitized by Google

ſucceſſu temporis auctæ. 3. quam magnæ tandem, ib. & à quam multis habitatæ. 4. iure earum qui donati; idque quantæ dignitatis, ac quo ritu fieri ſolitum. 5. earum coloniæ. 6. potentia. 7. literarum gloria. 8. elogia, & ingeniorum multitudo, ac præſtantia. ibid. quando Chriſtianæ factæ. 9. in metropolim ex epiſcopatu verſæ. ibid. quot epiſcopatus ſibi ſubiectos habuerint. ib. quotam ſedē obtinuerint, & in quotam mox reiectæ. ibid. honore quoque metropoleos priuatæ, quam recuperarunt tamen. ibid. Romæ prius, poſt Conſtantinopoli ſubditæ. ibid. quot epiſcopatus ijs hodie ſubſint. ibid. quam varijs caſibus agitatæ. 10. & quis nunc earum ſtatus. ibid.

Athenæ Acarnaniæ, ſiue Curetidis, colonia. 6.

Athenæ Diades, colonia. 6.

Athenæ Nouæ. 10.

Attica, olim Cecropia dicta. 2. in ea vrbes duodecim à Cecrope conſtitutæ. ibid. eius tributum. 7.

Atticus ius ciuitatis recuſauit. 5. ſtudiorum cauſa Athenis egit. 8.

Auctumnus Athenis amœniſſimus. 3.

Auguſtus vetuit, ne ius ciuitatis venderent Athenienſes. 5. Aeginam ijs, & Eretriam, ademit. 6.

Aulonis epiſcopus, Athenienſi metropolitano ſubditus. 9.

B.

Bibliotheca Athenarum à Scythis direpta. 10.

Bœotia Franco Acciaiolo data à Mahomete pro Athenis. 10

Boëdromionis dies ſecundus Mineruæ, & Neptuni, certamen habuit. 2. ideo & è menſe exemptus. ibid.

Boethius Athenis operam dedit ſtudijs. 8.

Bonifacius Marchio Athenas capit. 10.

Bouis quondam Athenis pretium. 4. de eo non mactando lex. ibid.

Brea, colonia. 6.

Brutus Athenis operam dedit ſtudijs. 8.
Byzantio maxima vis frumẽti Athenas aduehi ſolita. 4.

C.

CAdmus literas in Atticam infert. 8. *eius Grammatica. ibid.*
Caryſti epiſcopus, Athenienſi metropolitano ſubditus. 9.
Catelani Athenas capiunt. 10.
Cathedræ profeſſoriæ dignitas Athenis. 8. *non conceſſa, niſi poſt examen habitum. ibid. data ab ipſo Imperatore. ibid.*
Cecropia *initio dicta Athenæ.* 2. *etiam vniuerſa Attica. ibid.*
Cecrops matrimonium primus inſtituit. 1. Διφυὴς *inde dictus. ibid. Athenas condit.* 2. *duodecim in Attica vrbes conſtituit. ibid.*
Celtiberi Athenas capiunt. 10
Ceon Athenienſibus reddit Antonius. 6.
Cephalenia Athenienſibus ab Adriano donata. 10.
Charephilus ſalſamentarius, eiuſque filij, ciuitate donati. 5.
Chalcis, colonia. 6.
Cherſoneſus, colonia. 6.
Chius, colonia. 6.
Chriſtiani ſacris prohibiti ab Athenienſibus. 9: *quando primum ibi, & qui. ibid. quando potiſſimum creuerint. ibid.*
Cicadæ in capite ab Athenienſibus geſtari ſolitæ. 1.
Cicero pater Athenis operam dedit ſtudijs. 8. *item filius. ibid.*
Ciuitatis Athenienſium ius quanto olim in pretio fuerit. 5. *& quæ ejus dandi formula. ibid.*
Ciuium Athenis multitudo. 4
Clazomenæ, colonia. 6.
Cleanthes ius ciuitatis Athenienſium recuſat. 5.
Coloniæ Athenienſium quæ. 6.
Colophon, colonia. 6.
Conon nummularius, ciuitate Athenienſium donatus. 5.
Conſtans Athenis inſulas multas donat. 10.
Conſtantinus Magnus principem Athenarũ Magni ducis titulo honeſtat. 10.

Coro-

Digitized by Google

Coroneæ epiſcopus, Athenienſi metropolitano ſubditus. 9.
Crithote, colonia. 6.
Cyclades, coloniæ. 6.

D.

DEcem-virorum dominatus. 10.
Delus, colonia. 6.
Demades Athenas apud Philippum in menſa deſcribit. 3. *iniuriarum eo nomine accuſatur. ibid.*
Demetrius Phalereus tributum Græciæ auget. 7.
Demoſthenes mille ducentos, & poſt trecentos conſtituit, qui reip munia obirent. 4.
Dialecti tota Græcia ſeptuaginta. 10. *quarum peſſima hodierna Athenienſis ibid.*
Dianæ ſimulacrum. 3.
Diauliæ epiſcopus, Athenienſi metropolitano ſubditus. 9.
Diluuium, ſub rege Ogygo. 10.
Dionyſij Areopagitæ conuerſio. 9.
Dionyſius Syracuſanus, ciuitate donatus. 5.
Dioſcuri Athenas capiunt. 10
Diurnum Athenis hominis frugalis. 4. *item legati. ib. & Lyſimachi. ibid.*
Domus à quibus primum poſitæ Athenis. 3. *eæque quales illic fuerint. ibid.*
Ducis Magni titulus principi Athenarum à Conſtantino Magno datus. 10.

E.

EIon, colonia. 6.
Elæa, colonia. 6.
Epheſus, colonia. 6.
Epigenes nummularius, ciuitate donatus. 5.
Epiſcopatus Athenienſis in metropolim poſtea verſus. 9. *quotam ſedem in initio obtinuerit, quotam poſtea. ibid. metropoleos dignitatem mox amittit, & recuperat. ibid. prius Romæ, dein Conſtantinopoli ſubditus. ibid. quot epiſcopatus olim ſub ſe habuerit, & quot habeat etiam hodie. ibidem.*
Erechtheo rege Athenæ nomen accepere, vt quidam volunt. 2.
Eretria, Athenienſium colonia.

Digitized by Google

nia. 6. ab Auguſto adempta, ibid.
Erythræ, colonia. 6.
Euagoras, ciuitate donatus. 5.
Euclide archonte literis viginti quatuor Athenienſes vti cœpere. 8.
Euripi epiſcopus, Athenienſi metropolitano ſubditus. 9.
Euryalus primus Athenis domos ponit. 3.
Euryſaces, ciuitate donatus. 5.

F.

Fodinæ argenti, in Laurio monte; ab initio ciuium propriæ, poſtea publicæ Vrbis factæ, ſuadente Themiſtocle. 7.
Formula dandæ ciuitatis. 5.
Francus Acciaiolus Athenas Mahometi tradit; & Thebas, ac Bœotiam, contra accipit. 10.
Fruges Athenis repertæ. 1.
Frumentum Athenas vnde potiſſimum advehi ſolitum. 4. ejus pretium. ibid.

G.

Gallienus ciuitate donatus. 5.
Γλαῦκες Λαυρεωτικαί. 7.
Γραμματικὴ ἡ κατὰ Κάδμον. 8.
Γραμματικὴ ἡ μετ' Εὐκλείδην. 8

H.

Heraclides Lycius, cathedræ honorem petens, excidit. 8.
Herculis ſimulacrum. 3.
Ἑρμοῦ πύργος. 3.
Heſtiæa, colonia.
Hippias vnde pecuniam comparauerit. 3.
Hippocrates ciuitate ab Athenienſibus donatus. 5.
Hyperbius Athenis primus domos ponit. 3.

I.

Ianuæ quarundam ædium, cum aperiendæ eſſent, foras propulſari ſolitæ. 3.
Icum Athenienſibus reddit Antonius. 6.
Ignoti Dei templum etiam hodie Athenis. 10.
Inquilini Athenis quot. 4. quando ciuitate donati. 5.
Inſulæ, quæ Athenienſium coloniæ. 6.
Inſulas ſuas quando vendiderint

Digitized by Google

rint Athenienſes. 6.
Interregnum, inter Ogygum & Cecropem, annorũ centum nonaginta. 10.
Ionia, Athenienſium colonia, quando deducta. 6.
Iphicrates quomodo pecuniam parauerit. 3.
Iupiter Athenas muro circumdediſſe traditus. 2.
Ius ciuitatis ſuæ quanti olim Athenienſes fecerint. 5. quæve eius dandi formula. ibid. quomodo poſtea euiluerit. ibid. à quibuſdam recuſatum. ibid. ab Auguſto vendi vetitum. ibid.
Iuſtinianus mœnia Athenarũ reparat. 10.

K.

ἡ Κάτω πόλις. 3.
in Κώμας diſtributæ Athenæ. 3
Κρόνου πάγος. 3.

L.

LAcedæmonij leges ab Athenienſibus acceperũt. 1. triginta tyrannos ijs imponunt. 10.
Λαυρεωτικαὶ γλαῦκες. 7.
Laurium mons, & in eo argenti fodinæ. 7.
Lebedus, colonia. 6.
Legati diurnũ quod fuerit. 4.
Leges Athenis repertæ. 1. Lacedæmonijs, & Romanis, inde petitæ. ibid.
Legum violatarum actio cuiuis erat, ſi indigno ius ciuitatis datum eſſet. 5.
Lemnus, colonia. 6. eius vectigalia à SPQR donata Athenienſibus. ibid.
Leo Scyrus Athenas obſidet. 10.
Letanum, colonia. 6.
Leuco, Boſpori princeps, ciuitate donatus. 5.
Lex de bubus, ouibuſque, mactandis. 4. de pecunijs theatralibus, ne ad priſcum belli vſum reuocarentur. 10.
Literæ Atticæ, & Ionicæ. 8.
Literis quot initio vſi Athenienſes. 8. quando viginti quatuor Ionum vti cœperint. ibid.
Luteæ domus Athenis. 3.
Lycurgus tributum Græciæ auget. 7. nauale inſtaurat, perficitque. ibid.
Lyſimacho quale diurnum datum. 4.

Q Mace-

M.

MAcedones Athenis imperarunt. 10.
Mahometes dat Franco Acciaiolo pro Athenis Thebas, & Bæotiam. 10.
Mardonius Athenas capit, & incendit. 10.
Martis ſignum. 3.
Maſſilia ſtudioſorum Athenis frequentiam imminuit. 8.
Matrimonium Athenis inſtitutum. 1.
Mellatores Athenas inhabitant. 10.
Mendici Athenis olim nulli. 4.
Merces doctoribus Athenienſibus conſtituta ab Antonino. 8.
Mercurij ſigillum. 3.
Μετοίκια, à Theſeo inſtituta. 3.
Metropolis factus Athenarum epiſcopatus. 9.
Miletus, colonia. 6.
Militares Athenienſium copiæ quantæ. 7.
Minerua Vrbē condidiſſe tradita. 2. cum Neptuno contendit, idque quando. ibid. Alarichum in ſomnis deterret, ne Athenis damnum inferat. 10.
Miraculum, editum in Anthemio à Ioanne Chryſoſtomo, plurimos AthenienſesChriſtianos facit. 9.
Mithridates Athenas capit. 10
Munychia cum Piræeo quot in ambitu ſtadia habuerit. 3.
Muri longi quando deiecti. 10
Murorum vniuerſim Athenis ambitus. 3.
Myûs, colonia. 6.

N.

NAuale Athenienſium. 7. quanti ſtructum, & deſtructum. ibid. denique inſtauratum. ibid.
Nauales copiæ Athenienſiū. 7.
Naxus, colonia. 6.
Νέοι, qui Athenis. 8.
τῆς Νεότητος πρεσβεύοντες, qui. 8.
Neptuni ſimulacrum. 3. ejus cum Minerua contentio. 2.
Nouemuiratu prohibiti, qui ciuitate donati. 5.

O.

OGygus, rex antiquiſſimus. 10.
Oleo faciendo hodie ſeſe ſuſtinent Athenienſes. 10.

Orei

Orei epiſcopus, Athenienſium metropolitano ſubditus. 9.
Ouis quod Athenis pretium. 4. *de ea mactanda lex.* ibid.

P.

Pamphilus ciuitate donatus. 5.
Παναθλώαια, *à Theſeo inſtituta.* 3.
Πανὸς πάγ☉. 3.
Pauli Apoſtoli Athenis concio. 9.
Peparethus Athenienſibus reddita ab Antonio. 6.
Peregrini quando ciuitate donati. 5.
Pericles tributum Græciæ auget. 7.
Phalerici muri longitudo. 3.
Phidon, ciuitate donatus. 5.
Philæus, Aiacis F. ciuitate donatus. 5.
Philippus, ciuitate donatus. 5.
Philo armamentarium exſtruit. 7. *& de eo opus ſingulare ſcribit.* ibid.
Philoſophiæ ſtudia Athenis, & profeſſores. 8 *inde aliquando ejecti.* ibid. *& reuocati.* ibid.
Phocæa, colonia. 6.
Piræeus cum Munychia quot in ambitu ſtadia habuerit. 3. *quando dirutus.* 10.
Piſiſtratidarũ tyrannis, quando inceperit, & quam diu durauerit. 10.
Placia, colonia. 6.
Plataenſes, ciuitate donati. 5.
Πολιῆχὸς θρόν☉. 8.
Pontus Athenis maximam frumenti vim ſuppeditare ſolita. 4.
Populus aſſignari ſolitus ciuitate donatis. 5.
Porci pretium. 4.
Porthmi epiſcopus, Athenienſi metropolitano ſubditus. 9.
Ποσειδῶν☉ πάγ☉. 3.
Potidæa, colonia. 6.
Præſepimenta ædium. 3.
Priapi ſignum aureum. 3.
Priene, colonia. 6.
Priuilegia Athenienſium, à Seuero imminuta. 10.
Proconſul Athenis ius dicebat, idq; a quo tẽpore cœperit. 10
Profeſſorum Athenis dignitas. 8. *conſtituti a Romano Imperatore.* ib. *merces iis annua poſita ab Antonino.* ibid.
Publius, epiſcopus Athenienſis. 9.

Q.

QVadratus, epiſcopus Athenienſis. 9.
Quadringentorũ dominatus. 10.
Quadrurbs Attij quæ. 3.

R.

RAinerius dux Athenas capit, & Venetis relinquit. 10.
Reges quam diu Athenas tenuerint. 10.
Regia, marmoribus columniſque maximis exſtructa, etiamnum Athenis. 10.
Rhodij ciuitate donati. 5.
Roma quam magna. 3. leges ſibi Athenis petit. 1. & doctrinam. 8.
Romani Athenas ſibi ſubijciunt. 10.
Romanorum Imperator Athenis τ̀ ϛρατηγὸν, & profeſſores, conſtituit. 10.

S.

SAlamis Athenienſibus Aiacis filijs, vt ciuitate donarentur. 5.
Samus, colonia. 6.
Sathines hodie dictæ Athenæ. 10.
Saturni ſimulacrum ex auro. 3.
Sciathus Athenienſibus reddita ab Antonio. 6.
Scylletium, poſtea Scyllacium, colonia. 6.
Scyrus, colonia. 6. eius epiſcopus Athenienſi metropolitano ſubditus. 9.
Scythæ Athenas capiunt. 10.
Sepimenta ante ædes. 3.
Seruis ciuitatem dare non licebat. 5. eorum quæ Athenis multitudo. 4.
Seuerus Imp. Athenienſium priuilegia minuit. 10.
Siluani ſimulacrum. 3.
Sitalces, ciuitate donatus. 5.
Smyrna, colonia. 6.
Socij Athenienſium qui fuerint. 7.
Socratis opes. 4.
τ̀ Σοφιϛῶν θρόνος. 8.
Sophocles Sunienſis, Amphiclidis filius, lege lata profeſſores philoſophiæ Athenis eijcit. 8.
Specus initio Athenis pro domibus habitatæ. 3.
Sybaris, colonia. 6.
Sylla Athenas recuperat, & crudeliſſime tractat. 10. armamentarium incendit. 7.
Συνοίκια, à Theſeo inſtituta. 3.

Digitized by Google

Syracuſarum magnitudo. 3.
Syræ epiſcopus, Athenienſi metropolitano ſubditus. 9.

T.

TAbulata in ædibus. 3.
Talenta quinque qui non poſſideret, à munere publico arcebatur. 4.
Tenus, colonia. 6.
Terebinthus miræ magnitudinis. 3.
Τετράπολις *Atticæ quæ, & à quo condita.* 3.
Teus, colonia. 6. *Athenienſibus reddita ab Antonio. ibid.*
Thebæ cum Bœotia pro Athenis datæ Franco Acciaiolo à Mahomete. 10.
Themiſtocles ædium curam gerit. 3. *argenti ſodinas vt Vrbs ſibi vendicaret, auctor fuit.* 7.
Theſeus Vrbem Athenas vocat. 2. *& auget.* 3.
Θρόνος τῶν σοφιστῶν. 8. πολιτικός. *ibid.*
Thurij, colonia. 6.
Tribus aſſignari ſolita ei qui ciuitate donaretur. 5.
Tributum Vrbis, Atticæque, & ſociorum. 7. *quàm varie auctum, & à quibus. ibid. quodnam Turcis hodie pendant Athenienſes.* 10.
Triginta tyranni nauale deſtruendum locant. 7. *eorum dominatus.* 10.
Turcæ quando Athenis potiti, & quo modo. 10.

V.

VAleriani tempore, imminentibus Scythis, inſtaurata Athenarum mœnia. 10.
Veneti Athenas accipiunt, & perdunt. 10.
ſub Veſpaſiano legibus Romanis vti cœperunt Athenienſes. 10
Vini quodnam Athenis pretium. 4.
Vrbes ſubiectæ Athenienſibus mille. 7.
Vrbium, quæ coloniæ eſſent, imagines in templo Iouis Olympij. 6.

X.

XErxes Athenas capit, & incendit. 10.
Xuthus condit Tetrapolin. 3.

Z.

ZEno ius ciuitatis Athenienſis recuſat. 5.

Digitized by Google

INDEX
AVCTORVM,
Qui hic
Citantur, illuſtrantur, emendantur.

ABbas Vrſpergenſis. Ado. 76. 77.
Ælianus. 6. 41. 46. emend. 41.
Æmylius Probus. 3. 35. 42. 45. 47. 53. 64. 66.
Æneas Picolomineus. 111.
Æſchines. 52. 55. 57.
Æſchylus. 9. 45. 47. 60.
Albo. 78.
Alcuinus. 74.
Alexander Rhetor 52.
Alexis. 65.
Alexius Patriarcha. 79.
Ammianus. 41.
Amphilochius. 73.
Anaſtaſius Bibliothecarius. 78.
Andocides. 54.
Anonymus in Deſcript. Olymp. 27. 36. 85. 88.
Anonymus in Vita Ioannis Chryſoſtomi. 70. 79.
Antonius Eparchus. 112.
Apollodorus. 8. 10.
Apoſtolius. 63.
Appendix Vaticana Proverbiorum. 61.
Appianus. 47. 59. 66. 96.
Apſines. 55. 58.
Apuleius. 69.
Aquila. 38.
Ariſtides. 12. 14. 20. 22. 23. 39. 50. 54. 57. 61. 90.
Ariſtophanes. 29. 30. 51. 56. 57.
Ariſtoteles. 20. 85. 86. 87.
Arnobius. 64.
Arrianus. 91.
Athenæus. 5. 27. 28. 29. 36. 47. 64.
Attius. 16.
Auguſtinus. 9. 11. 74.
Aulus Gellius. 23. 68.
Aurelius Victor. 66. 101.
Auſonius. 2. 12. 59.
Balſamon. 79.
Boëthius. 68.
Caſsiodorus. 23. 68. 103.
Catalecta. 99.
Cedrenus. 8. 105.
Cicero filius. 66.
Cicero pater. 2. 4. 12. 22. 57. 63. 66.
Claudianus. 108.
Clemens Alexandrinus. 5.
Clemens Romanus. 67.
Codinus. 80.
Conſtantinus. 11.
Damaſus. 78.
Demoſthenes. 2. 24. 28. 29. 30. 32. 33. 34. 36. 37. 44. 50. 51. 52. 57. 62. 89. 90.
Dicæarchus. 15.
Dinarchus. 36. 52.
Diodorus Siculus. 3. 26. 36. 42. 44. 50. 51. 53. 63. 88. 89. 90. 94. 114. emend. 53.
Diogenes Laërtius. 55. 65.
Diogenianus. 61.

Dion

Dion Caſsius. 37.44.48.97.98.
Dion Chryſoſtomus. 21. 34.
Dionyſius Halicarnaſſeus. 5. 20. 45. 89.
Epiphanius. 69.
Etymologici Auctor. 7.16.
Eunapius. 28.71.72.85.102.106.108.
Euripides. 2.7.9.60.
Euſebius. 75.76.77.83.
Euſtathius. 36.41.42.44.
Eutropius. 101.
Feſtus. 17.
Firmicus. 8.
Florus. 96.
Freculphus. 98.101.
Georgius Alexandrinus. 70.77.78.
Gotfridus Viterbienſis. 10.
Gregorius Nazianzenus. 5.73.
Harpocration. 18. 27. 42. 51. 62. 63. emend. 51.
Hegeſippus Hiſtoricus. 5.
Hegeſippus Orator. 44.
Heliodorus. 61.
Heraclides. 20.86.
Hermannus Contractus. 103.
Hermogenes. 22.25.
Herodotus. 39. 40. 41. 45. 62.85.86. 87.88.
Heſychius. 25.30.43.45.56.
Hieronymus. 76.78.103.107.
Hieronymus Paulus. 110.
Hilduinus. 3.5.18.64.76.80.81.
Hincmarus 76.
Hippocrates. 35.
Horatius. 66.
Hyginus. 8.
Hyperides. 58.
Inſcriptiones Antiquæ. 46.73.103.
Ioannes Cantacuzenus. 109.
Ioannes Sareſberienſis. 85.100.
Iornandes. 93.
Iſæus. 27.
Iſidorus. 7. emend. ibid.
Iſocrates. 1. 4.18.30.34.38.47.57.58. 85.87.89.114. emend. 85.87.
Iulianus. 106.
Iuo. 4.
Iuſtinus. 3.5.8.86.90.91.
Laonicus Chalcocondylas. 109.110. 111.
Leo Imp. 70.73.79.80.81.
Libanius. 2 24.43.45.56.69.72.73 92.
Liuius. 5.34.95.96.100.
Lucanus. 98.
Lucas Euangeliſta. 75.
Lucianus. 78.
Lucilius Tarrhæus. 56.
Lucretius. 89.
Luitprandus. 78.
Lyſias. 29.
Mamertinus. 64.78.
Manilius. 89.104.
Marcellinus. 25.
Marcianus. 9. 43.44.
Marianus. 104.
Marinus. 71.
Martialis. 67.
Martyrologium Romanum. 76.
Maximus Monachus. 99.
Maximus Tyrius. 93.
Menander Rhetor. 2.12.23.
Michaël Syngelus. 76.79.
Nemeſius. 89.
Nicephorus Calliſtus. 76.77.
Nicephorus Gregoras. 106.109.
Nicetas. 109.
Origenes. 77.
Oroſius. 98.101.
Otho Friſingenſis.
Ovidius. 11.99.
Pæanius. 101.
Paulus Diaconus. 69.96.98.
Pauſanias. 18. 41. 48. 58. 62. 67. 92. 94.101.103.
Petronius. 93.
Phalaris. 2.

Philip

Digitized by Google

Philippus. 114.
Philo. 73.
Philoſtratus. 6.23.28.37.48.68.70.71.72.
Photius. 71.
Phrantzes. 110.
Pindarus. 17.
Plato. 1.3.14.25.42.61.
Plinius auunculus. 7.15.42.59.
Plinius nepos. 62.101.
Plutarchus. 8.12.15.16.18.21.25.28.34.35.42.43.44.45.46.47.53.54.55.56.58.59.63.66.84.92.94.96. emend. 55.
Pollux. 26.27.65.
Polyænus. 20.42.
Polybius. 35.52.
Portius Latro. 64.
Poſsidius. 77.
Proclus. 3.
Procopius. 108.
Propertius. 64.
Prudentius. 9.
Quintilianus. 64.
Quintus Calaber. 9.
Rodericus Toletanus. 94.
Rutilius Lupus. 4.
Saluianus. 75.
Saluſtius. 74.
Schol. Aphthonij. 61.
Schol. Ariſtidis. 71.
Schol. Ariſtophanis. 6. 56. 86. emend. 87.
Schol. Euripidis. 9.
Schol. Pindari. 26.
Schol. Thucydidis. 5.21.22.32.52.
Seneca Philoſophus. 93.
Seneca Rhetor. 61.
Seruius. 12.
Sidonius. 93.
Silius. 5.57.
Simeon Cabaſilas. 111 113.
Simeon Metaphraſtes. 70.79.
Socrates. 69.
Sopater. 6. emend. ibid.
Sophocles. 8.49.60.
Sophronius. 77.
Soranus. 35.
Sozomenus. 69.70.
Spartianus. 69.102.103.104.105.
Stephanus. 16.17.42.43.
Strabo. 7.10.16, 17.21.39.42.43.44.58.59.67 97.99.
Suetonius. 101.
Suidas. 27.43.45.53.56.61,63.
Symmachus. 69 70.
Syneſius. 102. 108.
Syrianus. 5. 62.
Tacitus. 3.99.100.
Tatianus. 39.84.85.
Tertullianus. 6.39.
Theodoſius Zygomalas. 23.112.113.
Theophilus. 84. emend. ibid.
Theophylactus, 99,
Theſſalus. 35,
Thucydides. 6.16.17.21.22.31.39.46 47.49.50.53.54.55.56,57.87.88.89
Trebellius, 35.102.
Trebonius. 66.
Valerius Flaccus. 9,
Valerius Maximus. 15.
Velleius, 41,43.45.74.96.
Virgilius, 6, 113.
Vitruuius. 40.47.56.59.
Vſuardus, 76,77,
Xenophon, 14,22.24,58,90.
Xiphilinus. 48, 68, 98. 103, emend. 98.
Zonaras, 98,100,105.106.
Zoſimus. 105.107.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google